

Chương 1: Kinh doanh tại Trung Quốc6

Thông tin cơ bản..... 6

Tổng quan thị trường Trung Quốc..... 10

Thách thức thị trường 29

Cơ hội thị trường 30

Chiến lược xâm nhập thị trường..... 33

Chương 2: Môi trường chính trị và kinh tế.....36

Môi trường chính trị 36

Kinh tế 38

Chương 3: Bán sản phẩm và dịch vụ tại Trung Quốc.....52

Sử dụng đại lý hay nhà phân phối bản địa..... 52

Thành lập văn phòng 55

Nhượng quyền thương mại..... 56

Tiếp thị trực tiếp 57

Liên doanh/ nhượng giấy phép kinh doanh 58

Bán hàng cho chính phủ 58

Các kênh phân phối và kinh doanh..... 59

Yếu tố/ kỹ thuật bán hàng..... 60

Thương mại điện tử 62

Xúc tiến thương mại và quảng cáo	63
Dịch vụ bán hàng/ Hỗ trợ khách hàng	65
Bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ	65
Thẩm định	85
Các dịch vụ chuyên nghiệp địa phương	86
Các nguồn thông tin hữu ích	88
 Chương 4: Quan hệ song phương giữa Việt Nam và Trung Quốc	90
Quan hệ chính trị Việt Nam – Trung Quốc	90
Quan hệ hợp tác giáo dục, văn hoá, thể thao và du lịch	91
Vấn đề biên giới, lãnh thổ	92
Thương mại Việt Nam – Trung Quốc	92
Các lĩnh vực hợp tác triển vọng	110
Đầu tư của Trung Quốc vào Việt Nam	116
 Chương 5: Các quy định và tiêu chuẩn thương mại	122
Thuế nhập khẩu	122
Hàng rào thương mại	124
Thủ tục và điều kiện nhập khẩu	124
Hàng tạm nhập tái xuất	125
Quản lý hoạt động của kho ngoại quan	127
Nhóm hàng cấm nhập khẩu	127

Các tiêu chuẩn và quy định	128
----------------------------------	-----

Chương 6: Môi trường đầu tư141

Chính sách đầu tư	141
Hiện trạng đầu tư Trung Quốc.....	142
Đầu tư nước ngoài rời khỏi Trung Quốc	142
Đầu tư Trung Quốc ở nước ngoài.....	143
Danh mục chi tiết các ngành công nghiệp khuyến khích đầu tư	145
Những ngành mới được mở cửa cho đầu tư nước ngoài:	148
Quy trình phê duyệt đầu tư nước ngoài	149
Mua bán sáp nhập và luật chống độc quyền.....	149
Hạn chế đầu tư vào ngành công nghiệp quan trọng và lĩnh vực trọng điểm.....	150
Luật bổ sung liên quan đến đầu tư nước ngoài.....	151
Đánh giá xếp hạng môi trường đầu tư	151
Tước quyền sở hữu và bồi thường.....	153
Giải quyết tranh chấp.....	153
Các chính sách khuyến khích đầu tư	153
Quyền sở hữu tư nhân.....	154
Quyền sở hữu tài sản hữu hình	154
Sở hữu trí tuệ	154
Cạnh tranh từ các doanh nghiệp sở hữu nhà nước	155
Hiệp định đầu tư song phương	155

Lao động	156
Khu thương mại nước ngoài	156
Thống kê đầu tư trực tiếp nước ngoài.....	157
Chương 7: Tài trợ thương mại và dự án	164
Phương thức thanh toán.....	164
Hệ thống ngân hàng Trung Quốc	166
Quản lý ngoại hối	169
Chương 8: Thông tin cần thiết khi đến Trung Quốc.....	172
Giao tiếp trong gặp gỡ thương mại.....	172
Thị thực nhập cảnh	173
Viễn thông	174
Phương tiện đi lại.....	174
Ngôn ngữ	175
Y tế	176
Thời gian làm việc và nghỉ lễ	177
Vật dụng cá nhân đem theo khi xuất nhập cảnh.....	178
Chương 9: Các cơ quan quản lý và đầu mối liên lạc.....	179
Các Văn phòng Ủy ban.....	179
Các Bộ ngành.....	179
Các cơ quan trực thuộc chính phủ	186

Văn phòng thuộc Chính phủ.....	192
Các tổ chức khác.....	193
Phòng giám sát của các ủy ban và các Bộ.....	194
Hiệp hội và Tổng công ty	197
Địa chỉ, số điện thoại các Cơ quan đại diện của Trung Quốc tại Việt Nam.	201
Địa chỉ số điện thoại các cơ quan đại diện của Việt Nam tại Trung Quốc.	202

Chương 1: Kinh doanh tại Trung Quốc

Thông tin cơ bản

Tên đầy đủ: Cộng hòa nhân dân Trung Hoa

Thủ đô: Bắc Kinh

Quốc khánh: 01 tháng 10

Vị trí địa lý:

Thuộc Đông Á, biên giới giáp với biển Đông, biển Vàng, vịnh Hàn Quốc và biển Nam Trung Quốc, giữa Triều Tiên và Việt Nam

Nằm ở châu Á, có biên giới chung với 14 quốc gia. Trung Quốc đứng thứ ba thế giới về diện tích sau Nga và Ca-na-đa, và đứng đầu về dân số. Một nửa lãnh thổ của Trung Quốc là núi và chủ yếu phân bố ở miền tây, trong đó các dãy An-tai và Thiên Sơn ở Tân Cương U-gu, dãy Côn Lôn ở phía bắc Tây Tạng. Cao nguyên Tây Tạng cao 3.000m trên mực nước biển, phía nam là dãy Hy-ma-lay-a, có 40 đỉnh cao hơn 7.000m, trong đó có đỉnh Ê-vơ-rét, cao 8.863m, cao nhất thế giới. Cao nguyên Vân Nam ở phía nam, có đỉnh cao gần 3.700m. Xung quanh đồng bằng đông-bắc là dãy đồi và núi Hung An Lĩnh, Trường Bạch Sơn. Dãy núi Tần Lĩnh chạy qua vùng trung tâm Trung Quốc, chia đôi lưu vực sông Hoàng Hà và sông Dương Tử; dãy Nam Lĩnh chia đôi lưu vực sông Hoàng Hà và sông Dương Tử; dãy Nam Lĩnh chia đôi lưu vực sông Hoàng Hà và Châu Giang. Ba vùng đất thấp ở phía đông và ở vùng giữa Trung Quốc là các vùng nông nghiệp trù phú, dân cư đông đúc, gồm đồng bằng trung tâm, giữa thảo nguyên Nội Mông, trong đó có sa mạc Gô-bi và các sa mạc ở lưu vực sông Ta-rim và sông Dun-ga-ri-an, là một cao nguyên hoang thổ rộng lớn.

Diện tích: 9.596.961 Km²

Thành phố chính: Có 22 tỉnh (không kể Đài Loan), 4 thành phố trực thuộc Trung ương là: Bắc Kinh, Thượng Hải, Thiên Tân, Trùng Khánh và 5 khu tự trị: Nội Mông, Choang (Quảng Tây), Tây Tạng, Ninh Hạ, Tân Cương, ngoài ra còn có 2 đặc khu hành chính là Hồng Kông, Ma Cao.

Tài nguyên thiên nhiên:

Than đá, quặng sắt, Dầu khí, khí tự nhiên, thủy ngân, thiếc, vonfram, mangan, molybden, vanadi, nhôm, chì, kẽm, urani, tiềm năng thủy năng (lớn nhất thế giới)...

Dân số (triệu người): 1.379.302.771 (Ước tính tháng 7/2017)

Cấu trúc dân số

- 0-14 tuổi: 17,15% (nam 127.484.177/nữ 109.113.241)
- 15-24 tuổi: 12,78% (nam 94.215.607/nữ 82.050.623)
- 25-54 tuổi: 48,51% (nam 341.466.438/nữ 327.661.460)
- 55-64 tuổi: 10,75% (nam 74.771.050/nữ 73.441.177)
- Trên 65 tuổi: 10,81% (nam 71.103.029/nữ 77.995.969) (ước tính 2017)

Tỷ lệ nam nữ: 1,06 nam/nữ (Ước tính 2017)

Tỷ lệ tăng dân số (%): 0,41% (ước tính 2017)

Dân số ở các thành phố lớn: Thượng Hải: 25,582 triệu người; Bắc Kinh (Thủ Đô): 19,618 triệu người; Trùng Khánh: 14,838 triệu người; Quảng Đông: 12,683 triệu người; Thiên Tân: 12,215 triệu người; Thâm Quyển: 11,908 triệu người (ước 2018)

Dân tộc: Hán 91.6%, Zhuang 1.3%, và các dân tộc khác 7,1% (gồm các dân tộc như Hui, Mãn Châu, Duy Ngô Nhĩ, Miao, Yi, Tujia, Tây Tạng, Mông Cổ, Đông, Buyei, Yao, Bái,

Hàn Quốc, Hani, Li, Kazakhstan, Đài và các dân tộc khác)

Hệ thống pháp luật: Dựa trên cơ sở bộ luật dân sự, nguồn gốc từ Liên Xô cũ và luật của đại lục

GDP (tỷ USD): 23.160 (ước tính năm 2017)

Tốc độ tăng trưởng GDP (%): 6,9% (Ước tính 2017)

GDP theo đầu người (USD):

- 16.700 (Ước tính 2017)
- 15.700 (Ước tính 2016)
- 14.800 (Ước tính 2015)

GDP theo cấu trúc ngành:

- Nông nghiệp: 8,3 %
- Công nghiệp: 39,5 %
- Dịch vụ: 52,2 % (Ước 2017)

Lực lượng lao động (triệu): 806,7

Lực lượng lao động theo lĩnh vực nghề nghiệp: (Ước tính 2016)

- Nông nghiệp: 27,7 %
- Công nghiệp: 28,8 %
- Dịch vụ: 43,5 %

Tỉ lệ thất nghiệp: 3,9 % (Ước tính 2017)

Tỷ lệ lạm phát: 1,6% (Ước tính 2017)

Sản phẩm Nông nghiệp:

Gạo, lúa mì, khoai tây, ngô lạc, chè, kê, lúa mạch, táo, bông, hạt có dầu, thịt lợn và cá

Công nghiệp:

Khai thác và chế biến quặng, sắt, thép, nhôm và các kim loại khác, than, máy xây dựng, vũ khí, dệt may, Dầu khí, xi măng, hóa chất, phân bón, hàng tiêu dùng, giày dép, đồ chơi và điện tử, chế biến thực phẩm, thiết bị vận chuyển (bao gồm ô tô, ô tô ray, đầu máy xe lửa, tàu và máy bay, thiết bị viễn thông, vệ tinh)

Xuất khẩu (tỷ USD): 2.157 (Ước tính năm 2017)

Mặt hàng xuất khẩu:

Máy móc và thiết bị điện khác, bao gồm máy tính và thiết bị viễn thông, quần áo, đồ nội thất, hàng dệt may

Đối tác xuất khẩu: (Ước tính năm 2017)

- 19 % Hoa Kỳ
- 12,4% Hong Kong
- 6 % Nhật Bản
- 4,5 % Hàn Quốc

Nhập khẩu (tỷ USD): 1.731

Mặt hàng nhập khẩu:

Thiết bị điện và các máy móc khác, bao gồm mạch tích hợp và các linh kiện máy tính khác, nhiên liệu dầu mỏ và khoáng sản; thiết bị quang học và y tế, quặng kim loại,

phương tiện cơ giới; đậu nành

Đối tác nhập khẩu: (Năm 2017)

- 9,7 % Hàn Quốc
- 9,1 % Nhật Bản
- 8,5% Hoa Kỳ
- 5,3 % Đức
- 5,1 % Úc

(Nguồn: CIA 2018)

Tổng quan thị trường Trung Quốc

➤ Tình hình kinh tế Trung Quốc năm 2017 -2018

Kể từ cuối năm 1970, Trung Quốc đã chuyển từ một hệ thống kế hoạch tập trung khép kín sang một định hướng thị trường đóng một vai trò lớn trên toàn cầu; trong năm 2010, Trung Quốc đã trở thành nước xuất khẩu lớn nhất thế giới. Cải cách bắt đầu với việc từng bước xóa bỏ nông nghiệp tập thể, và mở rộng để bao gồm tự do hóa giá cả, phân cấp quản lý tài chính, tăng quyền tự chủ cho các doanh nghiệp nhà nước, tăng trưởng của khu vực tư nhân, phát triển thị trường chứng khoán và hệ thống ngân hàng hiện đại, và mở cửa đối với thương mại nước ngoài và đầu tư. Trung Quốc đã thực hiện những cải cách phát triển dần từng bước. Trong những năm gần đây, Trung Quốc đã gia hạn hỗ trợ cho các doanh nghiệp nhà nước trong các lĩnh vực được coi là quan trọng để "an ninh kinh tế". Rõ ràng Trung Quốc đang tìm kiếm để thúc đẩy ngành công nghiệp cạnh tranh toàn cầu. Việc cơ cấu lại nền kinh tế và kết quả là hiệu quả đạt được đã góp phần làm hơn mười lần tăng trong GDP từ năm 1978. đo trên cơ sở sức mua tương đương (PPP) mà

điều chỉnh cho chênh lệch giá, Trung Quốc vào năm 2015 vẫn được xem là nền kinh tế lớn nhất thế giới, vượt Mỹ vào năm 2014, lần đầu tiên trong lịch sử hiện đại. Tuy nhiên, thu nhập bình quân đầu người của Trung Quốc là dưới mức trung bình thế giới.

Chính phủ Trung Quốc phải đối mặt với nhiều thách thức kinh tế bao gồm:

- Giảm tỷ lệ tiết kiệm trong nước đang ở mức cao và tiêu thụ trong nước tương ứng thấp;
- Tạo điều kiện cho các cơ hội việc làm lương cao hơn cho tầng lớp trung lưu tham vọng, bao gồm cả người di cư nông thôn và số lượng sinh viên tốt nghiệp đại học ngày càng tăng;
- Giảm tham nhũng và tội phạm kinh tế khác; và
- Thiệt hại về ô nhiễm môi trường và xung đột xã hội liên quan đến sự thay đổi nhanh chóng của nền kinh tế.

Phát triển kinh tế đã tiến triển hơn nữa tại các tỉnh ven biển hơn trong nội địa, và đến năm 2014 hơn 274 triệu lao động nhập cư và người phụ thuộc của họ đã di cư ra thành phố để tìm việc làm. Một hệ quả của chính sách kiểm soát dân số là Trung Quốc hiện là một trong những quốc gia lão hóa nhanh nhất trên thế giới. Suy giảm trong môi trường - đặc biệt là ô nhiễm không khí, xói mòn đất, và mùa thu ổn định của mực nước ngầm, đặc biệt là ở miền Bắc - là một vấn đề dài hạn. Trung Quốc tiếp tục bị mất đất canh tác do xói mòn và phát triển kinh tế. Chính phủ Trung Quốc đang tìm kiếm thêm năng lực sản xuất năng lượng từ các nguồn khác ngoài than và dầu, tập trung vào phát triển năng lượng hạt nhân và năng lượng thay thế khác

Một số yếu tố đang qui tụ lại để làm chậm sự tăng trưởng của Trung Quốc, bao gồm phần nợ từ chương trình kích cầu tín dụng nhiên liệu, quá tải công nghiệp, phân bổ hiệu quả nguồn vốn của các ngân hàng nhà nước, và sự phục hồi chậm chạp của các đối tác thương

mai của Trung Quốc.

Theo *Tạp chí Viện khoa học xã hội Trung Quốc*, số 6/2015, tăng trưởng kinh tế bước vào “trạng thái bình thường mới”, tốc độ tăng trưởng kinh tế tiếp tục hạ thấp, sức ép giảm sút tương đối lớn. Dự tính tốc độ tăng trưởng GDP Trung Quốc năm 2015 là 6,9%, giảm 0,4 điểm phần trăm so với năm 2014. Tốc độ tăng trưởng GDP năm 2016 là khoảng 6,7%, giảm 0,2 điểm phần trăm so với năm 2015, mức giảm có phần thu hẹp.

Không chỉ cơ cấu ngành nghề được điều chỉnh theo chiều hướng tốt, mà cơ cấu kinh tế của Trung Quốc tăng hiệu quả rõ rệt, đặc biệt là ngành nghề kỹ thuật cao tăng khá nhanh.

Trên thực tế, dưới sự tác động của cuộc cách mạng khoa học kỹ thuật và sáng tạo công nghệ mới, nhiều ngành nghề mới nổi phát triển mạnh mẽ như “Internet Plus”, dữ liệu lớn, điện toán đám mây, vật liệu mới, ngành công nghệ robot, ứng dụng vệ tinh, in 3D, ngành dịch vụ hiện đại, ngành mua sắm trên mạng và chuyển phát nhanh, sinh học và dịch vụ chăm sóc sức khỏe, nông nghiệp hiện đại... Mặc dù tỷ trọng của những ngành nghề này hiện nay trong nền kinh tế không quá lớn, nhưng sức sống của chúng rất mạnh, tốc độ phát triển nhanh, triển vọng phát triển khó có thể dự đoán.

Tiêu dùng, đầu tư, xuất khẩu thông thường được coi là “cỗ xe tam mã” của tăng trưởng kinh tế Trung Quốc.

Sự đóng góp của ba ngành nghề lớn đối với tăng trưởng kinh tế có sự thay đổi. Xét về lâu dài, ngành công nghiệp và xây dựng của Trung Quốc, đặc biệt là công nghiệp, chiếm vai trò chủ đạo trong GDP so với tỷ trọng của ngành dịch vụ tương đối thấp.

Tốc độ tăng trưởng của ngành dịch vụ trong ba quý đầu năm 2015 là 8,4%, cao hơn nhiều so với tốc độ tăng trưởng của ngành công nghiệp và xây dựng (6%) và tốc độ tăng trưởng của ngành nông nghiệp (3,8%), dự kiến năm 2015 giá trị gia tăng của ngành dịch vụ ở Trung Quốc chiếm khoảng 51,5% GDP. Năm 2016, Trung Quốc vẫn sẽ chủ yếu dựa vào ngành dịch vụ để thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, tỷ trọng của ngành dịch vụ sẽ tiếp tục tăng

lên, dự kiến chiếm khoảng 52,5% GDP. Các ngành nghề phi nông nghiệp mới gia tăng của Trung Quốc cũng chủ yếu dựa vào phát triển ngành dịch vụ để giải quyết.

Dịch vụ bán hàng qua mạng: Internet đang tác động ngày càng lớn đến hoạt động kinh tế Trung Quốc

Cuộc chuyển mình từ nghèo thành giàu của Trung Quốc vẫn chưa kết thúc, theo Bloomberg.

Hãng tin này nói rằng, nhờ cuộc cải cách kinh tế do Đặng Tiểu Bình khởi xướng hồi cuối thập niên 1970 mở ra tiến trình công nghiệp hóa và đô thị hóa nhanh chóng, sự “thần kỳ kinh tế” của đất nước đông dân nhất thế giới được dự báo vẫn sẽ tiếp tục.

Kinh tế Trung Quốc đạt tốc độ tăng trưởng 6,9% trong năm 2017, vượt xa mục tiêu tăng 6,5% mà Bắc Kinh đề ra, đồng thời cao hơn dự báo của giới phân tích.

Theo hãng tin CNBC, trái với những lo ngại hồi đầu năm về những rủi ro tài chính trong bối cảnh Bắc Kinh đẩy mạnh cải tổ nền kinh tế, Trung Quốc đã có một năm phục hồi ngoạn mục. Sự phục hồi tăng trưởng này thể hiện rõ qua mức tăng tổng sản phẩm quốc nội (GDP) 6,9% mà Tổng cục Thống kê Trung Quốc vừa công bố chiều ngày 18/1/2018.

"Đúng là một bộ phận của nền kinh tế Trung Quốc - bộ phận nền kinh tế cũ với các ngành công nghiệp nặng - đang có sự giảm tốc một cách có chủ đích. Nhưng bộ phận kinh tế mới với các ngành công nghệ cao và dịch vụ đang cho thấy sức mạnh, thể hiện qua các số liệu thống kê này", ông Duncan Wrigley, chiến lược gia trưởng thuộc công ty Everbright Sun Hung Kai, phát biểu.

So với năm 2016, kinh tế Trung Quốc đã có sự khởi sắc mạnh mẽ. Năm 2016, nền kinh tế lớn thứ nhì thế giới chỉ tăng 6,7%, mức tăng chậm nhất trong 26 năm. Với quan điểm thận trọng, giới phân tích đã cho rằng kinh tế Trung Quốc chỉ đạt mức tăng 6,8% trong năm 2017.

Quý 4/2017, GDP Trung Quốc tăng 6,8% so với cùng kỳ năm trước, vượt mức dự báo tăng 6,7%.

Kinh tế toàn cầu tăng tốc được xem là động lực chính cho sự phục hồi tăng trưởng của kinh tế Trung Quốc, thông qua thúc đẩy nhu cầu gia tăng của các thị trường nước ngoài đối với hàng hóa và dịch vụ xuất khẩu của nước này.

Các chuyên gia kinh tế được Reuters khảo sát dự báo kinh tế Trung Quốc sẽ tăng chậm lại trong năm nay, với mức tăng có thể chỉ đạt 6,5%.

Nền kinh tế Trung Quốc đang trải qua một giai đoạn "đảo lộn mang tính sáng tạo", khi các ngành mới như thương mại điện tử và dịch vụ tài chính cùng tồn tại bên cạnh những ngành kinh tế cũ vẫn giữ vai trò thống trị nền kinh tế - theo chuyên gia kinh tế Chi Lo thuộc BNP Paribas Investment.

Mặc dù vậy, vị chuyên gia cho rằng nền kinh tế cũ của Trung Quốc vẫn sẽ chiếm ưu thế so với kinh tế mới, nên "khi hòa trộn tác động của hai bên, toàn bộ nền kinh tế vẫn vấp phải rào cản tăng trưởng". "Sức mạnh sáng tạo chưa đủ mạnh để vượt qua sức mạnh của nền kinh tế cũ, nhưng sự dịch chuyển là có lợi cho cơ cấu", ông Lo nói.

Hãng Reuters dẫn nguồn thạo tin nói rằng Trung Quốc vẫn sẽ giữ mục tiêu tăng trưởng ở mức khoảng 6,5% trong năm nay, không thay đổi so với năm ngoái

Mấy năm gần đây, Trung Quốc đã có nhiều nỗ lực để giải quyết "núi nợ" khổng lồ nhằm duy trì ổn định kinh tế, tránh nguy cơ xảy ra những xáo trộn lớn khi nền kinh tế giảm tốc mạnh.

Theo đánh giá của công ty nghiên cứu Oxford Economics, nhu cầu mạnh của thị trường nước ngoài và tiêu dùng trong nước ở mức cao sẽ là những nhân tố hỗ trợ kinh tế Trung Quốc trong năm 2018.

Các chuyên gia của Oxford nhận định Chính phủ Trung Quốc đang có những động thái

nhằm hạn chế đầu tư trong nền kinh tế, thông qua thắt chặt chính sách tiền tệ, và có các biện pháp giảm rủi ro tài chính.

Oxford cũng nói rằng những rủi ro đối với kinh tế Trung Quốc trong năm 2018 bao gồm nguy cơ chủ nghĩa bảo hộ thương mại từ Mỹ, trong bối cảnh chính quyền Tổng thống Donald Trump đang tìm cách thu hẹp thâm hụt thương mại Mỹ-Trung.

Tổng sản phẩm trong nước (GDP) bình quân đầu người của Trung Quốc được dự báo sẽ tăng lên vị trí 64 trên 166 quốc gia được xếp hạng trên thế giới trong thời gian từ nay đến năm 2022. Vào năm 1992, Trung Quốc xếp thứ 133 thế giới về phương diện này, ngang hàng với Haiti, với hơn một nửa dân số sống dưới mức 2 USD/ngày.

Như vậy, trong vòng 30 năm, Trung Quốc có thể tăng 69 bậc trong xếp hạng thế giới về GDP bình quân đầu người. Dân số nước này hiện là 1,371 tỷ người.

Nếu tính theo đồng giá sức mua, mức GDP bình quân đầu người 16.667 USD/năm vài năm 2017 của Trung Quốc đã cao hơn so với của Brazil - theo phân tích của Bloomberg dựa trên dữ liệu của Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF).

Quan trọng hơn, kết quả này đã chuyển thành những lợi ích hữu hình cho người Trung Quốc. Tính bình quân, tuổi thọ của người Trung Quốc đã tăng thêm 6 năm. Ngoài ra, người dân nước này đã được tiếp cận đầy đủ với điện, và chỉ còn chưa đầy 2% dân số Trung Quốc sống dưới chuẩn nghèo của thế giới - theo số liệu của Ngân hàng Thế giới (WB).

Trong vòng 5 năm tới, mức tăng trưởng GDP bình quân đầu người của Trung Quốc được dự báo sẽ vượt qua Mexico và quốc gia nhiều dầu lửa Azerbaijan, đồng thời sẽ chỉ kém chút ít so với Argentina.

Việc nền kinh tế Trung Quốc dịch chuyển từ chỗ dựa trên sản xuất sang dựa trên dịch vụ, cũng như việc nước này ngừng áp dụng chính sách một con, có thể sẽ đóng góp một phần

trong sự tăng trưởng này. Tuy nhiên, cùng với đó, khoảng cách giàu nghèo và sức ép đối với môi trường ở Trung Quốc được dự báo sẽ tiếp tục tăng.

Cũng giống như Trung Quốc, ba quốc gia khác trong nhóm G-20 là Ấn Độ, Hàn Quốc, và Indonesia cũng được dự báo sẽ đạt những bước nhảy hai con số về thứ hạng GDP bình quân đầu người trong thời gian 1992-2022. Trong đó, Ấn Độ được dự báo sẽ nhảy 27 bậc, Hàn Quốc 19 bậc, và Indonesia 13 bậc.

Trong khi đó, Mỹ được dự báo sẽ “dậm chân tại chỗ” ở vị trí thứ 10 thế giới về GDP bình quân đầu người.

Trung Quốc cũng được Bloomberg dự báo sẽ tiếp tục đạt được những thành tựu kinh tế nổi trội trong nhóm 5 nền kinh tế mới nổi lớn nhất thế giới, gồm Brazil, Nga, Ấn Độ, Trung Quốc và Nam Phi, hay còn gọi là nhóm BRICS.

GDP bình quân đầu người của Trung Quốc đang thu hẹp khoảng cách với Nga, sau khi đã vượt qua Nam Phi và Brazil tương ứng vào các năm 2014 và 2016.

Mặc dù vậy, Trung Quốc vẫn còn cách các nước giàu nhất thế giới một khoảng lớn về GDP bình quân đầu người. Hiện nay, GDP bình quân đầu người của Trung Quốc đang kém Nhật (26.000 USD) và kém Mỹ (43.000 USD). Sau 5 năm, khoảng cách này được dự báo không có nhiều thay đổi.

Kết thúc quý III/2018, GDP Trung Quốc chỉ tăng 6,5%, thấp hơn con số 6,6% được một số nhà kinh tế học dự đoán theo khảo sát của *Bloomberg* và đồng thời cũng thụt lùi so với mức tăng 6,7% trong quý II, theo Tổng cục Thống kê Trung Quốc.

Những số liệu thống kê mới nhất cho thấy nền kinh tế lớn thứ hai thế giới đã cảm nhận được tác động nghiêm trọng từ cuộc chiến thương mại với Mỹ, thị trường xuất khẩu lớn nhất của nước này. GDP Trung Quốc luôn tăng trưởng đều đặn từ 6,7% đến 6,9% mỗi quý trong 3 năm trở lại đây.

Tuy nhiên, Tổng cục Thống kê Trung Quốc vẫn cho rằng GDP quốc gia đã tăng trưởng theo mức hợp lý trong 3 quý đầu tiên và cơ cấu cũng như năng suất của nền kinh tế sẽ tiếp tục được cải thiện trong thông cáo báo chí mới nhất của mình.

9 tháng đầu năm, GDP Trung Quốc tăng 6,7% và đảm bảo mục tiêu sẽ đạt được tốc độ tăng trưởng quanh mức 6,5% trong năm 2018 của Bắc Kinh. Tuy nhiên, các chỉ số tăng trưởng của kinh tế Trung Quốc có thể tiếp tục giảm khi những biện pháp áp thuế của Mỹ phát huy đầy đủ tác dụng, chưa kể đến việc chính quyền của tổng thống Donald Trump đang đe dọa sẽ đưa ra các lệnh trừng phạt mới.

Trước đó, theo khảo sát của *Bloomberg* và *Reuters*, các nhà kinh tế đã dự báo tăng trưởng GDP của Trung Quốc sẽ giảm trung bình 0,1% xuống mức 6,6% trong quý III năm nay. Đây là mức tăng trưởng thấp nhất trong một quý kể từ cuối năm 2008, thời điểm nổ ra cuộc khủng hoảng kinh tế thế giới.

Tháng 10/2018, Trung Quốc thông báo tổng kim ngạch xuất khẩu trong tháng 9 tăng nhanh hơn dự đoán, đạt mức 14,5% so với cùng kỳ năm ngoái và tăng 9,8% so với tháng 8. Lý do là nhiều công ty của Mỹ đang tranh thủ hoàn tất các lô hàng nhập khẩu còn lại trong năm để giảm thiểu tác động từ các biện pháp áp thuế mới của chính phủ Mỹ.

Theo đó, thặng dư thương mại của Trung Quốc với Hoa Kỳ đã tăng kỷ lục lên 34,1 tỷ USD trong tháng 9/2018 vừa rồi.

➤ **Tình hình tiêu dùng**

Trong ba quý đầu năm 2015, cả nước Trung Quốc thực hiện tổng kim ngạch bán lẻ hàng tiêu dùng xã hội đạt 21.600 tỷ NDT, tăng 10,5% so với cùng kỳ năm ngoái.

Tình hình kim ngạch bán lẻ trên mạng các hàng hóa thực tế trên toàn quốc duy trì tăng trưởng với tốc độ cao, trong ba quý đầu năm 2015, tăng 34,7% so với cùng kỳ, chiếm tỷ trọng 10% trong tổng kim ngạch bán lẻ hàng tiêu dùng xã hội.

Ba quý đầu năm 2015, tăng trưởng thu nhập thực tế bình quân đầu người của nông dân Trung Quốc cao hơn so với mức thu nhập bình quân đầu người của người dân thành phố là 1,3%. Nhưng chịu ảnh hưởng của các nhân tố kiềm chế tăng trưởng tiêu dùng, dự báo tốc độ tăng tổng kim ngạch bán lẻ hàng hóa tiêu dùng trong xã hội của Trung Quốc năm 2016 sẽ giảm sút, tốc độ tăng trưởng chậm lại.

Cơ cấu tiêu dùng của Trung Quốc có sự thay đổi, cùng với việc chính sách “Một vành đai, một con đường” của Trung Quốc được triển khai vào chiều sâu và việc hợp tác kinh tế, thương mại với các nước dọc theo tuyến Con đường tơ lụa mới trên bộ, tốc độ tăng trưởng tiêu dùng ở khu vực phía Tây sẽ tăng lên đôi chút; cùng với việc thể hệ trẻ trở thành chủ lực tiêu dùng và sự sáng tạo công nghệ mạng Internet và mô hình thương mại, tốc độ tăng trưởng tiêu dùng qua mạng vẫn nhanh hơn so với tốc độ tăng tiêu dùng của các kênh truyền thống.

➤ **Tình hình xuất khẩu**

Ba quý đầu năm 2015, tổng kim ngạch xuất nhập khẩu của Trung Quốc là 17.870 tỷ NDT, giảm 7,9% so với cùng kỳ năm 2014. Trong đó, xuất khẩu 10.240 tỷ NDT, giảm 1,8%; nhập khẩu 7.630 tỷ NDT, giảm 15,1%; xuất siêu thương mại 2.610 tỷ NDT, tăng 82,1%.

Bên cạnh đó, tổng kim ngạch xuất nhập khẩu thương mại thông thường của Trung Quốc chiếm 54,9% tỷ trọng tổng giá trị xuất nhập khẩu, tăng 0,5% so với cùng kỳ năm 2014, trong đó, xuất khẩu thương mại thông thường tăng 2,7%. Ba quý đầu năm 2015, lượng nhập khẩu một số lớn hàng hóa của Trung Quốc vẫn duy trì mức tăng. Trong đó, lượng nhập khẩu dầu thô tăng 8,8%; lượng nhập khẩu dầu thành phẩm tăng 4,7%; lượng nhập khẩu đậu tương tăng 13,1%. Việc giảm giá nhập khẩu có lợi cho việc điều chỉnh cơ cấu kinh tế trong nước.

Năm 2016, dự báo quy mô nhập khẩu của Trung Quốc sẽ duy trì tăng trưởng với tốc độ

thấp.

Xét tổng thể, năm 2016 là năm Trung Quốc bắt đầu thực thi “Quy hoạch 5 năm lần thứ 13”, là một năm then chốt để Trung Quốc hoàn thành “mục tiêu to lớn đến năm 2020 GDP và thu nhập bình quân của người dân ở thành thị và nông thôn tăng gấp đôi so với năm 2010”, là một năm đổi mới phát triển kinh tế và xã hội, năm chuyển đổi mô hình.

Theo dữ liệu chính thức từ Tân Hoa Xã, tổng kim ngạch xuất nhập khẩu của Trung Quốc tăng 14,2%, đạt 27.790 tỉ nhân dân tệ (tương đương 4.280 tỉ USD) năm 2017, chấm dứt sự sụt giảm liên tục trong 2 năm trước đó. Tổng cục Hải quan (GAC) cho biết kim ngạch xuất khẩu của Trung Quốc tăng 10,8%, đạt 15.330 tỉ nhân dân tệ trong khi kim ngạch nhập khẩu tăng mạnh 18,7%, lên 12.460 tỉ nhân dân tệ trong năm 2017.

Theo Reuters, kim ngạch xuất khẩu của Trung Quốc trong tháng 8/2018 ước tính tăng 10,1% so với cùng kỳ năm ngoái, bất chấp việc Mỹ áp thuế quan bổ sung lên 50 tỷ USD hàng nhập khẩu từ nước này..

➤ Dự báo tình hình kinh tế Trung Quốc thời gian tới

• Xu hướng chính sách kinh tế vĩ mô

Kế hoạch năm năm lần thứ 13 của chính phủ, công bố trong tháng 11 năm 2015, nhấn mạnh cải cách kinh tế liên tục và sự cần thiết phải tăng cường đổi mới và tiêu thụ trong nước để làm cho nền kinh tế trong tương lai ít phụ thuộc hơn vào các khoản đầu tư cố định, xuất khẩu và công nghiệp nặng. Chính phủ mới của Chủ tịch Tập Cận Bình đã báo hiệu một sự sẵn sàng hơn để thực hiện cải cách tập trung vào sức khỏe kinh tế dài hạn của Trung Quốc, bao gồm cả cho thị trường một vai trò quyết định hơn trong việc phân bổ nguồn lực. Trong năm 2014, Trung Quốc đồng ý bắt đầu hạn chế lượng khí thải carbon dioxide vào năm 2030.

Theo bản dự thảo Quy hoạch phát triển kinh tế-xã hội 5 năm lần thứ 13, chính phủ Trung

Quốc cũng đã đề ra một số mục tiêu phát triển chính, trong đó đặt mục tiêu tăng trưởng kinh tế từ 6,5% đến 7% trong năm 2016, và duy trì tỷ lệ tăng trưởng hàng năm ở mức ít nhất 6,5% cho tới năm 2020.

Bên cạnh đề ra mục tiêu tăng trưởng, Trung Quốc cũng kỳ vọng tỷ lệ lạm phát ở mức 3%, tỷ lệ thất nghiệp khoảng 4,5% và tỷ lệ thâm hụt ngân sách so với GDP khoảng 3% trong năm 2016.

Về quốc phòng, dự thảo nhân mạnh Trung Quốc sẽ triển khai kỹ lưỡng tầm nhìn tổng thể về an ninh quốc gia, thực hiện chiến lược an ninh quốc gia và tiếp tục tăng cường các năng lực an ninh quốc gia.

Dù ngân sách quốc phòng cho năm 2016 tăng ít nhất trong vòng 6 năm, nhưng đề cương Quy hoạch phát triển kinh tế-xã hội 5 năm lần thứ 13 đề cập tới việc Trung Quốc sẽ tăng cường mạnh hơn nữa chiến lược hàng hải và soạn thảo luật hàng hải cơ bản trong giai đoạn 2016-2020. Ngoài ra, Trung Quốc sẽ cải thiện các cơ chế hợp tác và đối thoại liên quan tới hàng hải với các quốc gia láng giềng và thúc đẩy hợp tác hàng hải thực chất.

Tại cuộc họp báo sau phiên bế mạc, Thủ tướng Trung Quốc Lý Khắc Cường cho biết chính phủ Trung Quốc sẽ tiếp tục thúc đẩy quá trình cải cách theo hướng thị trường và cải thiện khả năng phối hợp với các thể chế tài chính nước ngoài.

Theo Thủ tướng Lý Khắc Cường, chính phủ Trung Quốc sẽ cố gắng xóa bỏ những ưu đãi, giảm thiểu hàng hóa tồn kho và hạn chế tình trạng năng lực sản xuất dư thừa. Về đối ngoại, Trung Quốc sẽ tiếp tục củng cố và phát triển quan hệ với các nước lớn, thúc đẩy với các nước xung quanh. Ông Lý cho rằng Trung Quốc và Mỹ "có nhiều điểm chung hơn là những bất đồng".

- **Dự báo**

Nỗ lực của chính phủ trong việc kiềm chế những hoạt động cho vay mang nhiều rủi ro,

cải tổ ngành công nghiệp, hạn chế tăng giá nhà là những mục tiêu được giữ vững ngay cả khi tốc độ tăng trưởng hàng năm đạt mức chậm nhất trong gần 30 năm cùng những mối đe dọa từ cuộc chiến thương mại với Mỹ.

Thay vì tiếp cận với cách chi tiêu đầu tư đã cũ và chính sách tiền tệ đầy hỗn loạn của năm 2009 hoặc 2015, Bắc Kinh đang làm dịu sự căng thẳng của nền kinh tế với mục tiêu cắt giảm thuế, đưa ra những ưu đãi đầu tư và nỗ lực để có thêm tín dụng cho các công ty tư nhân có hoạt động hiệu quả. Chủ tịch Tập Cận Bình có thể đang đưa quốc gia của mình đến một con đường phát triển bền vững hơn, ngay cả khi điều đó có nghĩa là chấp nhận đối mặt với những tổn thất.

Andrew Polk, đồng sáng lập công ty nghiên cứu Trivium Trung Quốc tại Bắc Kinh, cho biết: "Các nhà lãnh đạo Trung Quốc đã đạt được những thành công ấn tượng trong việc tái cấu trúc một bộ phận có tính đầu cơ nhất của hệ thống tài chính của nước này. Nhiều nhà phân tích lại không nhận ra những thành tựu đáng kể này."

Đối với thế giới, triển vọng tăng trưởng kinh tế ổn định hơn, kể cả khi tốc độ chậm lại, là điều có thể chấp nhận. Và bởi Trung Quốc đã lớn mạnh hơn rất nhiều so với trước đây, nên mức tăng trưởng 6% có thể sẽ tạo ra nhu cầu toàn cầu tương đương với thành tựu hai con số trước đây, có nghĩa là Trung Quốc vẫn sẽ là quốc gia có tốc độ tăng trưởng lớn nhất thế giới.

Một phần trong chính sách của ông Tập nhằm kiềm chế tình trạng vượt quá giới hạn là tăng trưởng năng suất, tăng từ mức trung bình khoảng 1,9% hàng năm trong giai đoạn 2014-2016 lên đến 2,4% trong năm nay, theo kinh tế gia về Trung Quốc Robin Xing tại Morgan Stanley Hồng Kông. Một trong những yếu tố quan trọng để thúc đẩy những cải tiến đó là loại bỏ tình trạng dư thừa trong các ngành công nghiệp từ sản xuất thép đến xi măng.

Ông Tập ước tính tình trạng nợ gia tăng sẽ ở "đi ngang" trong năm nay, khiến tỷ lệ tổng

nợ trên vốn chủ sở hữu là khoảng 276% của GDP và cho biết con số này sẽ tăng khoảng 3% vào năm 2019, so với mức tăng trung bình hàng năm 15 điểm phần trăm giữa năm 2007 và 2015.

Nhìn vào tương lai xa hơn, một số chính sách của ông Tập ảnh hưởng đến các nhà đầu tư và công ty có thể xem là một điều tích cực.

Xét về các khoản nợ doanh nghiệp, mà đang ở mức cao kỷ lục trong năm nay khi chính phủ thắt chặt quản lý đối với các ngân hàng "bóng tối". IMF và Ngân hàng Thế giới (WB) từ lâu đã lập luận rằng việc loại những khoản thế chấp tiềm ẩn sẽ làm giảm mối nguy liên quan đến đạo đức và cho phép rủi ro được định giá chính xác. Điều này đang bắt đầu xảy đến. Biểu đồ dưới đây cho thấy, khối ngoại đang "xếp hàng" để mua trái phiếu Trung Quốc.

➤ Đầu tư

Môi trường đầu tư của Trung Quốc đã thay đổi đáng kể trong một phần tư thế kỷ cải cách. Đầu những năm 1980, Trung Quốc hạn chế đầu tư nước ngoài vào các hoạt động định hướng xuất khẩu và quy định đầu tư nước ngoài dưới hình thức quan hệ đối tác liên doanh với các công ty Trung Quốc.

Đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) tăng nhanh chóng trong những năm 1980, nhưng chậm lại trong năm 1989 do hậu quả của Thiên An Môn. Đáp lại, chính phủ đã đề ra hiến pháp và các quy định nhằm khuyến khích người nước ngoài đầu tư vào các lĩnh vực và khu vực được ưu tiên cao.

Kể từ đầu những năm 1990, Trung Quốc đã cho phép các nhà đầu tư nước ngoài sản xuất và buôn bán nhiều loại hàng hoá trên thị trường trong nước, và được phép thành lập doanh nghiệp 100% vốn nước ngoài, nay là hình thức ưa thích của FDI.

Tuy nhiên, chính phủ Trung Quốc nhấn mạnh về việc hướng dẫn FDI vào sản xuất đã dẫn

đến sự bão hòa thị trường trong một số ngành công nghiệp, trong khi các ngành dịch vụ của Trung Quốc chưa được chú trọng phát triển. Trung Quốc hiện là một trong những nước nhận FDI hàng đầu trên thế giới, với hơn 108 tỷ USD trong năm 2008, theo thống kê của Bộ Thương mại Trung Quốc.

Là thành viên của WTO, Trung Quốc đã thực hiện để loại bỏ một số biện pháp đầu tư liên quan đến thương mại và mở cửa nhiều lĩnh vực cho đầu tư nước ngoài. Nhiều luật, quy định mới và biện pháp hành chính được ban hành để thực hiện các cam kết này. Tuy nhiên vẫn còn những rào cản lớn đối với đầu tư nước ngoài, bao gồm các luật và quy định không rõ ràng và thiếu nhất quán khi thực thi và thiếu một cơ sở hạ tầng pháp lý dựa trên luật lệ.

Mở cửa ra bên ngoài vẫn là trọng tâm định hướng phát triển của Trung Quốc. Doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài sản xuất khoảng một nửa lượng xuất khẩu của Trung Quốc, và Trung Quốc tiếp tục thu hút các nguồn vốn đầu tư lớn.

Dự trữ ngoại hối đã đạt 2,39 ngàn tỷ USD vào cuối năm 2009, và hiện đã vượt qua Nhật Bản, giúp Trung Quốc trở thành nước dự trữ ngoại hối lớn nhất thế giới. Đầu tư trực tiếp ra nước ngoài của Trung Quốc cũng tăng mạnh trong những năm gần đây, đạt 52 tỷ USD năm 2008, tăng từ mức trung bình hàng năm là 2 tỷ USD trong những năm 1990.

Đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) vào thị trường Trung Quốc Đại lục trong tháng 11/2017 đạt gần 125 tỷ nhân dân tệ (khoảng 19 tỷ USD), tăng 90,7% so với cùng kỳ năm 2017.

Đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) vào thị trường Trung Quốc Đại lục trong tháng 11/2017 đạt gần 125 tỷ nhân dân tệ (khoảng 19 tỷ USD), tăng 90,7% so với cùng kỳ năm 2017.

Động lực lớn nhất thúc đẩy tốc độ tăng trưởng đầy ấn tượng này là sự gia tăng nhanh chóng về số lượng các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài được thành lập mới. Tuy

nhiên, hoạt động đầu tư trực tiếp ra nước ngoài phi tài chính (ODI) của nền kinh tế lớn thứ hai thế giới trong 11 tháng qua lại xuất hiện xu hướng suy giảm so với một năm trước đây.

Theo Bộ Thương mại Trung Quốc (MOC) Cao Phong tại buổi họp báo ngày 14/12/2017 cho biết con số các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài được thành lập mới trong tháng 11/2017 đã tăng tới 161,5% lên 4.641 doanh nghiệp. Đây là nguyên nhân chính khiến lượng FDI đổ vào Trung Quốc tăng trưởng đột biến so với tháng 10/2017 (tăng 5%).

Tính gộp trong 11 tháng qua, đã có tổng cộng 30.815 doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài được thành lập mới tại Trung Quốc (tăng 26,5% so với cùng kỳ năm ngoái), với số vốn FDI đổ vào thị trường đạt 803,62 tỷ nhân dân tệ (khoảng 126 tỷ USD), tăng 9,8% so với cùng kỳ năm 2016, và cao hơn nhiều so với tốc độ tăng trưởng chỉ 1,9% trong 10 tháng đầu năm nay.

Trong lĩnh vực dịch vụ của Trung Quốc đã chứng tỏ năng lực hết sức mạnh mẽ trong hoạt động thu hút đầu tư nước ngoài, trong khi lượng FDI đổ vào lĩnh vực công nghiệp chế tạo vẫn tiếp tục tăng vững. Trong khoảng thời gian từ tháng 1-11/2017, lĩnh vực dịch vụ của nền kinh tế lớn thứ hai thế giới đã thu hút được 582,75 tỷ nhân dân tệ FDI (tương đương 86 tỷ USD), tăng 13,5%, và chiếm 72,5% tổng lượng FDI. Trong cùng kỳ, lĩnh vực công nghiệp chế tạo thu hút được 207,76 tỷ nhân dân tệ FDI (tương đương 30 tỷ USD), tăng 0,2% và chiếm 25,9% tổng lượng FDI.

Trái ngược với tình hình khả quan trong hoạt động thu hút FDI, bức tranh ODI của Trung Quốc thời gian qua lại thể hiện nhiều gam màu xám. Số liệu chính thức của MOC cho thấy trong 11 tháng đầu năm, ODI sụt giảm 33,5% so với cùng kỳ năm 2016, thấp hơn so với mức độ suy giảm 40,9% trong 10 tháng đầu năm. Cụ thể, các nhà đầu tư Trung Quốc đã đầu tư tổng cộng 107,55 tỷ USD vào 5.796 doanh nghiệp tại 174 quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới.

Trong 11 tháng năm 2017, dự án ODI của các doanh nghiệp Trung Quốc chủ yếu tập trung vào những lĩnh vực như dịch vụ cho thuê và thương mại, chế tạo công nghiệp, bán buôn và bán lẻ, và công nghệ thông tin; đồng thời không xuất hiện thêm bất cứ dự án ODI mới nào trong các lĩnh vực bất động sản, thể thao hoặc giải trí. Người phát ngôn MOC khẳng định tình trạng đầu tư “phi lý tính” đã được ngăn chặn một cách hiệu quả.

ODI của Trung Quốc đã tăng trưởng hết sức nhanh chóng trong những năm gần đây. Tuy nhiên, các cơ quan quản lý của Trung Quốc kể từ năm 2016 đã đưa ra nhiều quy định ngày càng chặt chẽ và khuyến cáo các doanh nghiệp nước này cân nhắc thận trọng hơn đối với những quyết định đầu tư ra nước ngoài.

Trong “Chỉ thị về việc tiếp tục định hướng hoạt động đầu tư ra nước ngoài,” được ban hành vào giữa tháng Tám năm nay, Quốc vụ viện (Chính phủ) Trung Quốc đã tuyên bố hạn chế các dự án ODI trong những lĩnh vực như bất động sản, khách sạn, rạp chiếu phim và câu lạc bộ giải trí, đồng thời nghiêm cấm đầu tư vào những lĩnh vực như sòng bạc.

Tiếp đó, Ủy ban Phát triển và Cải cách Quốc gia Trung Quốc (NDRC) ngày 3/11 đã đưa ra dự thảo “Biện pháp quản lý đầu tư ra nước ngoài của các doanh nghiệp,” trong đó đưa hoạt động đầu tư ở nước ngoài của các công ty được doanh nghiệp nội địa thành lập bên ngoài lãnh thổ Trung Quốc vào khuôn khổ quản lý.

Và trong khi việc đầu tư bất động sản đã tăng lên kể từ cuối năm ngoái 2017 thì hiện tại cuối năm 2018 tình trạng này cũng đã nằm trong tầm kiểm soát. Doanh số bán nhà được thông báo mới đây đã tăng với tốc độ chậm nhất trong 6 tháng tại tháng 10, một dấu hiệu nữa cho thấy rằng thị trường đang dần ảm đạm do áp lực của các chính sách hạn chế mức giá.

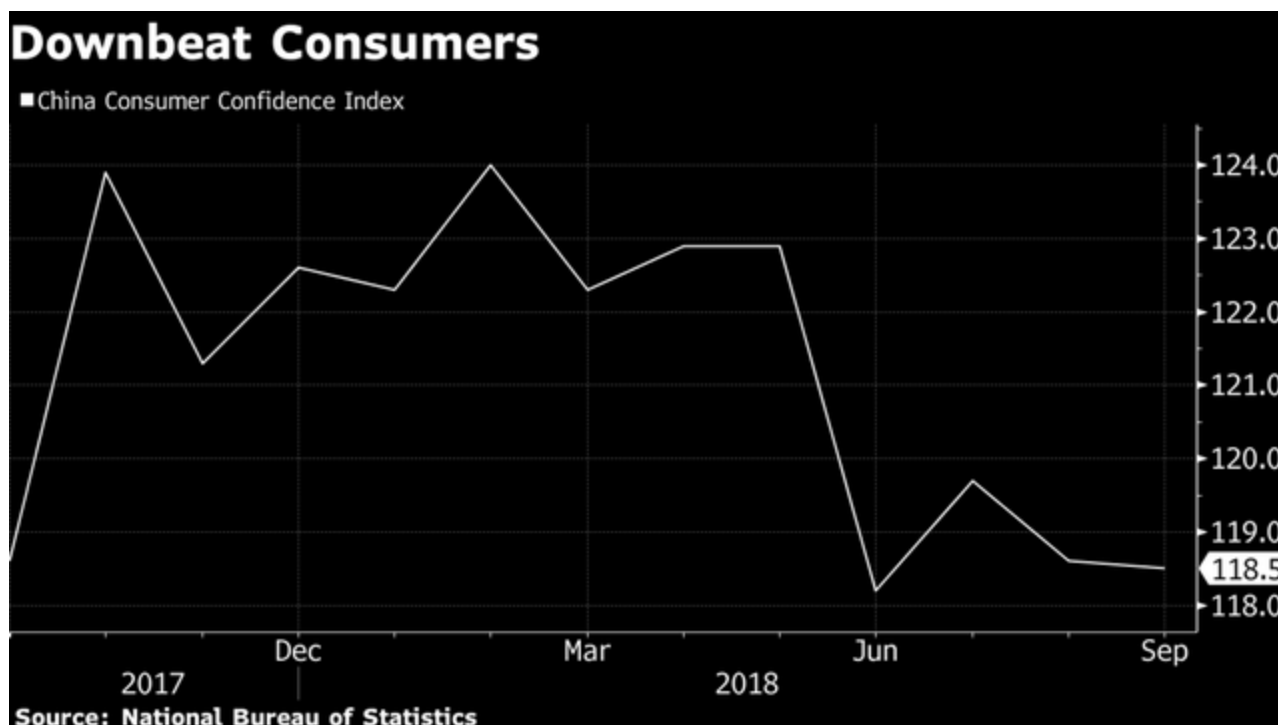
David Loevinger, một cựu chuyên gia về Trung Quốc tại Kho bạc Mỹ, cho biết: "Mỗi khi Trung Quốc bị ảnh hưởng bởi một cú sốc, họ bị hoảng loạn và khiến các đầu mối tín dụng không thể duy trì mức tăng trưởng. Trái ngược với trước đây, người Trung Quốc có

vẽ như đang cố gắng đặt ra mức sàn cho tốc độ tăng trưởng, chứ không phải là lên kế hoạch phục hồi tăng trưởng tín dụng."

Khi cuộc xung đột thương mại với Mỹ trở nên căng thẳng hơn, các nhà hoạch định chính sách đã nói lòng một số sự điều chỉnh đối với tiền tệ và giảm bớt các yêu cầu quy định đối với các ngân hàng để khuyến khích cho vay, do lo ngại về tốc độ tăng trưởng chậm sẽ kéo dài. Tuy nhiên, vẫn còn có một số ý kiến suy đoán của các kinh tế gia cho rằng PBOC sẽ sớm cắt giảm lãi suất chuẩn, nhưng PBOC lại chưa đưa ra động thái nào.

Đó có thể là do "cuộc thử nghiệm" lớn nhất đối với Trung Quốc đang ở phía trước. Tổng thống Mỹ Donald Trump đã sẵn sàng tăng thuế quan lên 25% từ mức 10% đối với 200 tỷ giá trị hàng hoá của Trung Quốc vào tháng 1 tới đây, nếu không có thoả thuận "ngừng bắn" trong cuộc gặp tại Hội nghị Thượng đỉnh G-20 vào cuối tháng này. Việc này sẽ gây áp lực đối với tăng trưởng kinh tế, mọi thứ có thể tồi tệ hơn nếu ông Trump đưa lời đe dọa áp thuế với tất cả các mặt hàng của Trung Quốc.

Tuy nhiên cho đến nay, những thách thức không phải đến từ tổn thất do chiến tranh thương mại gây ra, mà là tâm lý chán chường của người tiêu dùng.

Chỉ số tâm lý người tiêu dùng Trung Quốc

Đối với ông Tập, đã có một "lăn ranh đỏ" đối với sự suy giảm. Cái ông cần là có đủ nhu cầu của người tiêu dùng để đáp ứng được mục tiêu tạo ra 11 triệu việc làm một năm (đã đạt được trong năm 2018) và tổng kết tăng trưởng kinh tế sẽ là 6,2% trong vài năm tới để đưa ra cam kết GDP cho năm 2020 và mức thu nhập sẽ tăng gấp đôi so với năm 2010.

"Các nhà hoạch định chính sách đã thực sự thay đổi hướng đi của họ đối với việc kích thích nền kinh tế", Andrew Tilton, kinh tế gia trưởng tại khu vực Châu Á - Thái Bình Dương của Goldman Sachs ở Hồng Kông, cho hay. "Họ nhắc đi nhắc lại nhiều lần rằng họ không muốn thực hiện một "cú nổ" kích thích như năm 2009 và tôi nghĩ lần này họ thực sự đã thực hiện được."

➤ Nguy cơ

Quá trình chuyển đổi của Trung Quốc vẫn là mối nguy hiểm tiềm tàng cho phần còn lại

của thế giới.

Tuy quốc gia này không hẳn là yếu tố duy nhất đằng sau câu chuyện, nhưng báo cáo chỉ ra rằng "mối quan ngại về tác động toàn cầu của việc loại bỏ tình trạng dư thừa trong nền kinh tế Trung Quốc trong bối cảnh nước này chuyển sang con đường tăng trưởng bền vững hơn sau một thập kỷ tăng trưởng mạnh về tín dụng và đầu tư".

Báo cáo về Ổn định Tài chính Toàn cầu của IMF cũng xác định Trung Quốc là một nguy cơ. Suy thoái làm suy yếu sức khoẻ tài chính của nhiều doanh nghiệp Trung Quốc, làm tăng các vấn đề, khiến các ngân hàng phải đối mặt với những khoản cho vay không hiệu quả - tiền vay không được hoàn lại.

IMF cho rằng tình hình hiện nay là có thể quản lý. Tuy nhiên, nếu tình hình trở nên xấu đi, nó có thể ảnh hưởng tới phần còn lại của thế giới, đặc biệt là thị trường năng lượng.

Nguy hiểm nhất là tác động của Trung Quốc đến sản xuất hàng hoá. Làn sóng đầu tư trong quá khứ của Trung Quốc đồng nghĩa với nhu cầu về năng lượng và kim loại công nghiệp tăng cao.

Hiện tại, nhu cầu của nền kinh tế lớn thứ 2 thế giới về các mặt hàng này giảm khiến giá thành của chúng lao dốc. Riêng với dầu, giá loại nguyên liệu này giảm còn do nguồn cung dồi dào.

Tình trạng giảm giá các mặt hàng tạo ra mối nguy mới cho sự ổn định tài chính tại các nước xuất khẩu và tác động mạnh tới tài chính chính phủ của các quốc gia này.

➤ **Nhiệm vụ bất khả thi?**

Phần lớn tác động mang tính quốc tế của Trung Quốc nằm ở nhu cầu của nước này đối với hàng hoá có nguồn gốc nước ngoài.

Mục tiêu tốc độ tăng trưởng kinh tế mà giới chức Trung Quốc đặt ra ở mức thấp nhất là

6,5%. Điều đó khiến Captial Economics, một văn phòng tư vấn tại thành phố London (Anh), đặt câu hỏi trong một lưu ý với các khách hàng: "Có phải Trung Quốc đang cố gắng làm những điều không thể?".

Văn phòng này nhận định, rất ít quốc gia có thể đạt mức tăng trưởng ấy và kết luận: Nếu Trung Quốc cố gắng đạt mục tiêu mà không nền kinh tế có quy mô tương đương nào có thể đạt tới, chúng ta có lý do để hoài nghi về khả năng thành công của họ.

Trong thực tế, các chuyên gia coi con số chính thức của Trung Quốc là không đáng tin cậy. Nhiều nhà kinh tế cho hay, tốc độ tăng trưởng thực sự của quốc gia này thấp hơn nhiều.

Tuy nhiên, điều này không có nghĩa Trung Quốc sẽ kéo thế giới vào một cuộc suy thoái mới. Nhưng nó khiến các nhà đầu tư cảnh giác với hiệu quả kinh tế của nước này.

Phần lớn tác động mang tính quốc tế của Trung Quốc nằm ở nhu cầu của nước này đối với hàng hoá có nguồn gốc nước ngoài. Tuy nhiên, còn nhiều vấn đề quan trọng khác.

Martin Wolf tại Financial Times nhắc về tiềm năng khủng hoảng tại các quốc gia khi họ mở cửa hệ thống tài chính. "Thế giới có thể thất bại với việc đối phó với cuộc khủng hoảng tài chính đến từ Trung Quốc", ông nói.

Vì vậy, điều mà phần còn lại của thế giới chú ý nhất ở hiện tại là việc Trung Quốc sẽ giữ thăng bằng trên "sợi dây" chuyển đổi kinh tế ra sao.

Thách thức thị trường

Năm 2016, Trung Quốc phải thống nhất phương hướng của Kế hoạch năm năm lần thứ 13 của Trung Quốc, vốn sẽ bắt đầu vào năm 2016 và được mong đợi sẽ giúp đất nước vượt lên trên mức thu nhập trung bình vào năm 2020. Câu hỏi đặt ra là làm thế nào để cân bằng nhu cầu kéo dài tăng trưởng và yêu cầu cải cách, khi mà cải cách lại là điều đang cản trở các động lực tăng trưởng truyền thống?

Trung Quốc chắc chắn đang phải đối mặt với những thách thức nghiêm trọng. Tăng trưởng kinh tế chậm lại xuống dưới 7% tại thời điểm mà phần còn lại của thế giới đang gặp phải mối đe dọa tăng trưởng thấp đi kèm lạm phát gần bằng không (secular stagnation). Nợ trong nội bộ quốc gia đang tăng lên; đồng nhân dân tệ đang đứng trước sức ép tiếp tục phải phá giá; và các nhà đầu tư thì vẫn đang cân nhắc các hàm ý từ những can thiệp gần đây của chính phủ vào thị trường chứng khoán. Thêm vào đó là sự miễn cưỡng ngày càng cao của bộ máy công chức trong việc tiến hành các hành động mạnh dạn – một hậu quả không lường trước của chiến dịch chống tham nhũng mạnh mẽ của Chủ tịch Tập Cận Bình. Vì vậy, quy mô (khổng lồ) của nhiệm vụ mà Trung Quốc đang đối mặt đang trở nên rõ ràng.

Để đạt được mức tăng trưởng kinh tế cao, Trung Quốc vẫn cần tiếp tục cải cách kinh tế. Các nhà lãnh đạo Trung Quốc thừa nhận nền kinh tế ổn định cần dựa nhiều vào nhu cầu trong nước và phát triển khu vực dịch vụ là rất cần thiết để Trung Quốc có thể trở thành một cường quốc kinh tế. Tuy nhiên, các công ty cần nhìn nhận môi trường hiện tại một cách thực tế. Rủi ro phải được đánh giá rõ ràng. Nếu một công ty xác định rằng rủi ro là quá lớn, cần tìm kiếm các thị trường khác.

Cơ hội thị trường

Thực tế, mặc dù có vài tín hiệu ngắn hạn đáng lo ngại, Trung Quốc dường như đang trong quá trình biến đổi lớn để trở thành một nền kinh tế dựa vào tiêu dùng “gọn, xanh, và sạch”. Tất nhiên, quá trình này sẽ không dễ dàng, không chỉ vì sự phức tạp của nền kinh tế Trung Quốc, mà còn vì bản chất hội nhập toàn cầu của nó, khiến nó dễ bị tổn thương trước những cú sốc từ bên ngoài. Nhưng bất chấp những khó khăn trong việc điều phối bộ máy quan liêu khổng lồ, chính phủ Trung Quốc đã có tiến bộ đáng kể trong việc giải quyết bốn thách thức nghiêm trọng, bao gồm: tham nhũng, môi trường suy thoái, mức nợ ngày càng tăng của các chính quyền địa phương, và tình trạng dư thừa công suất.

Chiến dịch chống tham nhũng của ông Tập đã đi xa tới mức hạ bệ một ủy viên đã nghỉ hưu của Ủy ban Thường vụ Bộ Chính trị, cơ quan quyền lực nhất của Trung Quốc (tức Chu Vĩnh Khang – ND). Tương tự, lượng khí thải CO₂ đã giảm đáng kể từ đầu năm nay, và nhiều khả năng chính quyền sẽ đạt được mục tiêu về mức độ phát thải CO₂ được đặt ra hồi năm 2010. Các cải cách về quy định quản lý cũng đang bắt đầu giúp giảm nhẹ các rủi ro từ lĩnh vực ngân hàng ngầm, và thậm chí một số “thành phố ma” (không người ở) đang được hồi sinh bởi các lực lượng thị trường.

Tại Hội nghị TW 5 sắp tới, các lãnh đạo Trung Quốc phải tiếp tục phát huy những tiến bộ này nhằm duy trì đà cải cách. Muốn thành công, như Tập đã nói, chính phủ phải “gặm cả những cục xương khó nuốt” – đó là vượt qua những nhóm lợi ích đang chống lại các thay đổi.

Đồng thời, các lãnh đạo Trung Quốc phải thừa nhận rằng cải cách có tác động giảm phát đáng kể trong ngắn hạn. Ban đầu các quan chức đã đánh giá thấp những tác động này, gây nên biến động bất ngờ trong mùa hè vừa qua. Muốn tránh bẫy nợ-giảm phát, các lãnh đạo Trung Quốc phải thực hiện một số điều chỉnh.

Ngoài việc đặt mục tiêu tăng trưởng thấp hơn 6% mỗi năm, chính quyền phải cung cấp các hỗ trợ tài khóa và tiền tệ nhiều hơn để bù đắp sự suy giảm dự kiến về đầu tư, tiêu dùng và chi tiêu chính phủ. Đồng thời, họ còn phải đối phó với sự gián đoạn trong tiến bộ công nghệ.

Trong tình hình hiện nay, các thành phố nội địa của Trung Quốc đang được hưởng lợi đáng kể từ những cải tiến trong việc tiếp cận thị trường và phân phối hiệu quả nhờ vào sự nổi lên của thương mại điện tử. Hơn nữa, tự động hóa đang giúp khắc phục sự suy giảm lực lượng lao động (kết quả của quá trình già hóa dân số và dòng di cư chậm lại).

Ngược lại, các thành phố ven biển của Trung Quốc, nơi nơi tập trung ngành chế tạo, đang trải qua “sự hủy diệt sáng tạo” – một quá trình cần thiết nhưng đi kèm nhiều thách thức

đáng kể trong ngắn hạn. Để đối phó, chính phủ phải tạo ra động lực cho các cán bộ vượt qua sự lo ngại rủi ro và trở nên chủ động trong việc quản lý sự thay đổi.

Cuối cùng, dường như các nhà lãnh đạo Trung Quốc cũng nhận ra là sự gia tăng tiền lương thực tế có vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy tiêu dùng trong nước. Ngoài việc giảm sự phụ thuộc của Trung Quốc vào nhu cầu bên ngoài và giúp nâng cao vị trí quốc gia trong chuỗi giá trị, chi tiêu nhiều hơn bằng đồng nhân dân tệ sẽ thúc đẩy việc sử dụng đồng nhân dân tệ trong thương mại và đầu tư. Quyết định sắp tới của Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) về việc đưa đồng nhân dân tệ vào giỏ tiền tệ tính tài sản dự trữ của quỹ này – tức Quyền Rút vốn Đặc biệt (Special Drawing Right – SDR), điều kiện Mỹ đã đồng ý là sẽ không phản đối, sẽ nâng cao vị thế quốc tế của đồng nhân dân tệ hơn nữa.

Nếu có cách tiếp cận đúng, Kế hoạch năm năm lần thứ 13 có thể mang lại những cải thiện đáng kể về chất lượng cạnh tranh theo nguyên tắc thị trường, trách nhiệm giải trình của chính phủ, và khả năng cung cấp hàng hoá và dịch vụ công ở Trung Quốc. Và với ảnh hưởng toàn cầu của Trung Quốc, đây sẽ là tin tốt cho tất cả mọi người.

Theo CNBC, căng thẳng thương mại giữa Washington và Bắc Kinh đang khiến nhiều doanh nghiệp toàn cầu phải tư duy lại hoạt động sản xuất ở Trung Quốc. Khối ASEAN (Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á) vì thế sẽ đón rất nhiều lợi ích.

Trong ngắn hạn, ASEAN chịu tác động bất lợi vì đây là cơ sở xuất khẩu cho thế giới nói chung và cho Mỹ nói riêng. “Một số hàng xuất khẩu trung gian đi vào Trung Quốc, sau đó vào Mỹ sẽ bị ảnh hưởng trong các ngành như dệt may, điện tử. Dù vậy về lâu dài, chúng tôi khá tự tin rằng ASEAN sẽ là chuỗi cung ứng thay thế rất hấp dẫn cho các doanh nghiệp tìm cách đa dạng hóa khỏi Trung Quốc”, Shankar cho hay.

Hãng tư vấn dự báo rằng khi giới doanh nghiệp cân nhắc chuyển chuỗi cung ứng về Đông Nam Á, các doanh nghiệp vừa và nhỏ trong khu vực sẽ ứng dụng thêm công nghệ vào hoạt động sản xuất thường nhật, có thể tạo ra cơ hội 1.000 tỉ USD.

Mỹ đánh thuế bổ sung lên một loạt hàng hóa Trung Quốc kể từ tháng 7. Bắc Kinh cũng đáp trả bằng cách áp thuế ngược lại lên hàng nhập khẩu Mỹ. Giới đầu tư sẽ theo dõi sát cuộc họp được chờ đợi giữa hai nước khi Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình gặp Tổng thống Mỹ Donald Trump ở hội nghị thượng đỉnh G20 diễn ra vào ngày 30.11 và 1.12.

Ngay cả khi căng thẳng thương mại cuối cùng dịu đi, các doanh nghiệp vẫn sẽ cố gắng chuyển một phần chuỗi cung ứng sang Đông Nam Á, ông Shankar cho biết. Ông giải thích: “Vì hai lý do. Một là quá trình này đang được tiến hành và các trải nghiệm mà giới doanh nghiệp đang có ở Việt Nam, Thái Lan là tích cực. Hai là chuyện đa dạng hóa là hoạt động kinh doanh tốt vì xóa bỏ rủi ro tập trung với chuỗi cung ứng”.

Là nền kinh tế lớn thứ 2 thế giới (xét theo tổng GDP quốc gia), Trung Quốc là một thị trường rộng lớn và tiềm năng đối với các doanh nghiệp Việt Nam. Mặt khác, sự gần gũi về khoảng cách địa lý, nét tương đồng về văn hoá cũng là những điều kiện thuận lợi góp phần đẩy mạnh thương mại song phương giữa hai nước.

Sự tăng trưởng của nhập khẩu từ Việt Nam trong nhiều lĩnh vực trọng điểm như: thiết bị điện, điện tử, máy in, máy tính và linh kiện, cau su, đồ gỗ, bông...vv cho thấy rằng Trung Quốc sẽ vẫn là một thị trường quan trọng và khả thi cho một loạt các sản phẩm của Việt Nam. Với số lượng người Trung Quốc đi du lịch ở nước ngoài ngày càng tăng, ngành du lịch Việt Nam sẽ có nhiều cơ hội để khai thác thị trường này.

Thông tin chi tiết về các mặt hàng xuất nhập khẩu hàng đầu của Việt Nam sang thị trường Trung Quốc có thể tìm thấy ở chương 4.

Chiến lược xâm nhập thị trường

Đại sứ quán Việt Nam tại Trung Quốc và Bộ Thương mại sẵn sàng giúp đỡ các doanh nghiệp Việt Nam khi bắt đầu hoặc mở rộng xuất khẩu vào thị trường Trung Quốc. Doanh nghiệp nên đến Trung Quốc để có cái nhìn và hiểu rõ hơn về thị trường. Doanh nghiệp

Trung Quốc đề cao các cuộc gặp gỡ trực tiếp để chứng tỏ rằng đối tác muốn làm ăn tại Trung Quốc. Những nhà xuất khẩu mới nên lưu ý rằng Trung Quốc có nhiều khu vực khác nhau và mỗi tỉnh có đặc điểm riêng về kinh tế và xã hội.

Duy trì các mối quan hệ lâu dài là chìa khóa để tìm kiếm một đối tác tốt tại Trung Quốc. Để tận dụng tối đa các đầu mối liên lạc, các công ty nên hình thành một mạng lưới các mối quan hệ ở các cấp độ khác nhau thông qua các tổ chức.

Các doanh nghiệp Việt Nam nên sử dụng các đại lý tại Trung Quốc để tạo mối quan hệ bước đầu. Các đại lý địa phương rất am hiểu thị trường và có nhiều đầu mối liên lạc để thúc đẩy tốt hơn sản phẩm của Việt Nam vào thị trường. Ngoài ra, đại lý địa phương cũng giúp các doanh nghiệp Việt nam không phải đối mặt với những rào cản về thể chế, ngôn ngữ, và văn hóa. Các cơ quan đại diện thương mại của Việt Nam tại Trung Quốc cung cấp rất nhiều dịch vụ để hỗ trợ các nhà xuất khẩu Việt Nam trong việc tìm kiếm các đối tác Trung Quốc. Các doanh nghiệp Việt Nam nên cẩn thận khi lựa chọn đối tác tiềm năng Trung Quốc và dành thời gian để tìm hiểu các nhà phân phối, khách hàng, nhà cung cấp, và cố vấn.

Trung Quốc là một thị trường đầy thách thức, do đó doanh nghiệp cần hiểu rõ thị trường. Trước khi quyết định thâm nhập thị trường Trung Quốc, các nhà xuất khẩu nên xem xét các nguồn lực riêng, kinh nghiệm xuất khẩu, và khả năng dành thời gian lớn để khám phá cơ hội cho các sản phẩm và dịch vụ tại Trung Quốc.

Điểm nổi bật tại thị trường Trung Quốc là sự cạnh tranh khốc liệt và việc liên kết giữa các đối thủ để “làm giá” là điều rất phổ biến. Một nhà phân phối nhiều khi khó đưa sản phẩm của mình xâm nhập thị trường vì mỗi địa phương sẽ có 1 “ông quan”. Các doanh nghiệp địa phương được chính quyền bảo vệ và những doanh nghiệp bên ngoài sẽ gặp phải những rào cản vô hình, không thể xâm nhập các thị trường đó. Khi làm ăn tại thị trường Trung Quốc, nếu không có quan hệ với quan chức địa phương, các doanh nhân sẽ gặp phải nhiều rào cản. Tiếp đó, nếu không được người có uy tín giới thiệu, công việc

làm ăn tại địa phương cũng sẽ khó có thể “xuôi chèo mát mái”.

“Luật chơi” của thị trường Trung Quốc khá mờ ảo và mơ hồ, tùy cách diễn giải của từng người, từng địa phương. Điều này khiến cho quyền lực và tiền bạc trở thành yếu tố quyết định thành công của mỗi doanh nghiệp, tổ chức kinh doanh trên thị trường này.

Và, để có tất cả những điều kiện trên, điều kiện tiên quyết cho mỗi doanh nhân là phải có... “cò”. Đây là người sẽ lo mọi chuyện từ A đến Z. Muốn có quan hệ với các “ông quan” địa phương: nhờ “cò”; muốn “tư vấn” pháp lý, bắt tay với các đối tác khác: đã có “cò”; khi gặp rắc rối, thay vì thuê luật sư thì nên tìm “cò”... “Thành bại đều tại ‘cò!’”.

Và cuối cùng, các doanh nghiệp, doanh nhân Việt Nam muốn xâm nhập thị trường rộng lớn này cần phải có sản phẩm đặc thù để tạo lợi thế cạnh tranh, chiếm lĩnh thị trường, không nên bắt chước những gì họ đã làm.

Chương 2: Môi trường chính trị và kinh tế

Môi trường chính trị

Thể chế nhà nước: Theo thể chế Cộng hoà dân chủ Nhân dân, chế độ một viện (từ năm 1949).

Hiến pháp hiện hành được ban hành ngày 14/12/1982 và được sửa đổi năm 1998.

➤ Hệ thống pháp lý

Chính phủ Trung Quốc tiếp tục chú trọng và nỗ lực thúc đẩy các quy định pháp lý. Sau cuộc Cách mạng văn hóa, các nhà lãnh đạo Trung Quốc hướng đến phát triển hệ thống pháp lý toàn diện để hạn chế tình trạng lạm quyền và những thái quá cách mạng. Vào năm 1982, Quốc hội nhân dân Trung Hoa thừa nhận một hiến pháp mới trong đó nhấn mạnh những quy định của pháp luật mà chiếu theo đó cho dù lãnh đạo Đảng nào lên nắm quyền về mặt lý thuyết đều phải chịu trách nhiệm.

Từ khi nỗ lực thiết lập một hệ thống pháp lý bắt đầu vào năm 1979, hơn 300 luật và các quy định, phần lớn là ở các khu vực kinh tế, đã được ban hành. Việc sử dụng các ủy ban hòa giải - nhóm thông báo của công dân giải quyết khoảng 90% các tranh chấp dân sự của Trung Quốc và một số vụ án hình sự nhỏ miễn phí cho các bên - là một trong những công cụ sáng tạo. Có hơn 800.000 ủy ban như vậy trong cả hai khu vực nông thôn và thành thị.

Cải cách pháp lý đã trở thành một ưu tiên của chính phủ trong những năm 1990. Pháp luật được thiết kế để hiện đại hóa và chuyên nghiệp hóa các luật sư, thẩm phán của quốc gia, và nhà tù được ban hành.

Năm 1994 Luật Thủ tục hành chính cho phép công dân kiện quan chức lạm dụng quyền lực hay bắt lương. Ngoài ra, luật hình sự và các quy định liên quan đến thủ tục hình sự

được sửa đổi để giới thiệu những cải cách quan trọng. Luật hình sự sửa đổi bãi bỏ các tội phạm hoạt động "phản cách mạng", mặc dù nhiều người vẫn còn bị giam giữ đối với tội phạm đó. Cải cách thủ tục hình sự cũng khuyến khích thiết lập một tiến trình đối chất minh bạch hơn.

Hiến pháp và pháp luật của Trung Quốc đem lại các quyền cơ bản cho con người, bao gồm việc yêu cầu sự công bằng, nhưng những điều này thường bị bỏ qua trong thực tế. Ngoài những cải cách tư pháp khác, Hiến pháp được sửa đổi vào năm 2004 bao gồm cả việc bảo vệ quyền cá nhân và quyền sở hữu tư nhân hợp pháp, nhưng không rõ làm thế nào những quy định này được thực hiện.

Từ sau sửa đổi này, đã có các ấn phẩm mới trong luật phá sản và luật chống độc quyền, và sửa đổi luật doanh nghiệp và luật lao động. Mặc dù luật hình sự và dân sự mới có bổ sung những điều khoản bảo vệ cho công dân, nhưng những cải cách chính trị được tranh luận trước đây, bao gồm mở rộng các cuộc bầu cử đến thị trấn ngoài cơ sở thử nghiệm hiện tại, vẫn chưa được thực thi.

➤ **Môi trường pháp lý**

Mặc dù kinh tế Trung Quốc đã mở rộng nhanh chóng, tuy nhiên môi trường pháp lý vẫn chưa theo kịp. Từ sau cải cách thị trường mở cửa của Đặng Tiểu Bình, số doanh nghiệp mới đã tăng nhanh vượt ngoài khả năng điều chỉnh của chính phủ. Điều này đã tạo ra một tình thế mà các doanh nghiệp đang phải đối mặt gồm cạnh tranh ngày càng tăng và việc bỏ quên người nghèo, sẵn sàng thực hiện biện pháp quyết liệt để tăng lợi nhuận, thường trả giá bằng an toàn của người tiêu dùng.

Chính phủ Trung Quốc đã nhận thấy mức độ nghiêm trọng của vấn đề và kết luận trong năm 2007 là gần 20% sản phẩm của nước này dưới tiêu chuẩn hoặc nhiễm độc, và đang tiến hành những nỗ lực phối hợp với Mỹ và các quốc gia khác để điều chỉnh vấn đề tốt hơn.

Kinh tế

➤ Cải cách kinh tế

Từ năm 1978, Trung Quốc đã cải cách và mở cửa nền kinh tế. Các lãnh đạo Trung Quốc đã thông qua một quan điểm thực tế hơn về nhiều vấn đề chính trị và kinh tế xã hội, và làm giảm vai trò của hệ tư tưởng trong chính sách kinh tế. Tiếp tục chuyển đổi kinh tế của Trung Quốc đã có một ảnh hưởng sâu sắc không chỉ ở Trung Quốc mà còn trên thế giới. Những cải cách định hướng thị trường mà Trung Quốc thực hiện trong 2 thập kỷ qua đã thoág hơn cho những sáng kiến cá nhân và doanh nghiệp. Kết quả là tỷ lệ đói nghèo đã giảm xuống mức kỷ lục và gia tăng thu nhập đạt tốc độ nhanh chưa từng thấy.

Trung Quốc hiện nay là nền kinh tế lớn thứ hai trên thế giới. Tăng trưởng kinh tế duy trì mức bình quân trên 9,5% trong 26 năm qua. Trong năm 2009, nền kinh tế 4,814 nghìn tỷ USD của Trung Quốc xấp xỉ khoảng một phần ba quy mô của nền kinh tế Mỹ.

Trong những năm 1980, Trung Quốc đã cố gắng kết hợp các kế hoạch tập trung với những cải cách theo hướng thị trường để tăng năng suất, mức sống và chất lượng công nghệ mà không làm gia tăng lạm phát, thất nghiệp, và thâm hụt ngân sách. Trung Quốc theo đuổi cải cách nông nghiệp, dỡ bỏ hệ thống bao cấp và đề ra hệ thống kinh tế dựa trên hộ gia đình, vốn mang đến cho nông dân quyền ra quyết định nhiều hơn trong hoạt động nông nghiệp.

Chính phủ cũng khuyến khích các hoạt động phi nông nghiệp như doanh nghiệp làng nghề ở nông thôn, và thúc đẩy hơn nữa quyền tự quản lý cho các doanh nghiệp nhà nước, tăng cạnh tranh trên thị trường, và tạo điều kiện tiếp xúc trực tiếp giữa các doanh nghiệp kinh doanh Trung Quốc và nước ngoài. Trung Quốc cũng dựa nhiều vào nguồn vốn nước ngoài và nhập khẩu.

Trong thập niên 1980, những cải cách này đã dẫn đến tỷ lệ tăng trưởng trung bình hàng

năm 10% về sản lượng nông nghiệp và công nghiệp. Thu nhập bình quân đầu người khu vực nông thôn tăng gấp đôi. Trung Quốc trở thành nước tự cung tự cấp ngũ cốc; công nghiệp nông thôn chiếm 23% sản lượng nông nghiệp, giúp giải quyết lượng lao động dư thừa ở nông thôn. Sự đa dạng hàng hóa công nghiệp nhẹ và tiêu dùng tăng. Cải cách bắt đầu từ hệ thống ngân hàng, tài chính, thiết lập giá, và lao động.

Tuy nhiên, vào cuối thập niên 1980, nền kinh tế đã trở nên quá nóng với tỷ lệ lạm phát tăng. Vào cuối năm 1988, trước sự tăng đột biến của lạm phát do những cải cách giá cả tăng tốc, các nhà lãnh đạo đề ra chương trình thắt lưng buộc bụng.

Kinh tế Trung Quốc đã lấy lại đà tăng trưởng trong những năm 1990. Trong chuyến thăm miền nam Trung Quốc vào đầu năm 1992, lãnh đạo tối cao của Trung Quốc vào lúc đó, Đặng Tiểu Bình, đã thực hiện một loạt các tuyên bố chính trị được thiết kế để tiếp tục thúc đẩy quá trình cải cách kinh tế.

Đại hội Đảng lần thứ 14 vào cuối năm ủng hộ thúc đẩy đổi mới cải cách thị trường của Đặng Tiểu Bình, trong đó nhấn mạnh nhiệm vụ chính của Trung Quốc trong những năm 1990 là tạo ra một "nền kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa." Kế hoạch phát triển 10 năm trong những năm 1990 nhấn mạnh tính liên tục trong hệ thống chính trị với cải cách mạnh hơn trong hệ thống kinh tế.

Sau Hội nghị thứ ba của Đảng Cộng sản Trung Quốc, được tổ chức vào tháng Mười năm 2003, các nhà lập pháp Trung Quốc công bố một số đề xuất sửa đổi hiến pháp nhà nước. Một trong những vấn đề quan trọng nhất là đề nghị để bảo vệ quyền sở hữu tư nhân. Các nhà lập pháp cũng chỉ ra rằng sẽ tập trung vào những khía cạnh nhất định của chính sách kinh tế tổng thể của chính phủ, bao gồm cả những nỗ lực nhằm giảm thất nghiệp, chính thức 4,3% cho khu vực thành thị vào tháng 9 năm 2009 nhưng có thể lên đến mức 9% nếu tính cả người di cư.

Các lĩnh vực quan trọng khác bao gồm tái phân bổ thu nhập giữa các vùng đô thị và nông

thôn, duy trì tăng trưởng kinh tế, đồng thời bảo vệ môi trường và cải thiện công bằng xã hội. Quốc hội nhân dân Trung Quốc đã phê chuẩn những sửa đổi trong cuộc họp tháng 3 năm 2004.

Hội nghị Trung ương lần thứ 5 vào tháng Mười năm 2005 đã thông qua Chương trình kinh tế 5 năm lần thứ 11 nhằm xây dựng một "xã hội hài hòa" thông qua phân phối của cải công bằng hơn và cải thiện giáo dục, chăm sóc y tế và an sinh xã hội.

Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khóa 18 sáng 15/11/2012 đã tiến hành họp phiên chính thức đầu tiên để bầu ra Tổng bí thư, Bộ Chính trị và Ủy ban Thường vụ Bộ Chính trị.

Theo tin trực tiếp từ Tân Hoa Xã, Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc khóa 18 đã bầu ông Tập Cận Bình làm Tổng bí thư. Ông cũng được giao đảm nhiệm cương vị Chủ tịch Quân ủy Trung ương.

Trong bài phát biểu, tân Tổng bí thư Tập Cận Bình nói, Đảng Cộng sản Trung Quốc đang đối mặt với nhiều thách thức lớn, trong nội bộ còn nhiều vấn đề chờ được giải quyết. Đặc biệt là vấn nạn tham nhũng, thoát ly quần chúng, chủ nghĩa hình thức, chủ nghĩa quan liêu trong một số cán bộ đảng viên cần phải được nỗ lực xử lý.

"Do đó, trách nhiệm của ban lãnh đạo mới là cùng chung chí hướng với toàn đảng, giải quyết một cách thiết thực những vấn đề nổi cộm còn tồn tại, thay đổi tác phong công tác, quan hệ mật thiết với quần chúng, để Đảng Cộng sản Trung Quốc luôn là nòng cốt lãnh đạo trong sự nghiệp chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc", ông nói.

Hướng về phía các nhà báo trong và ngoài Trung Quốc, ông Tập Cận Bình nói, "Trung Quốc cần phải tìm hiểu rất nhiều thứ về thế giới, và thế giới cũng cần tìm hiểu nhiều về Trung Quốc".

7 ủy viên Thường vụ Bộ Chính trị ngoài ông Tập Cận Bình, còn có các ông Lý Khắc

Cường, Trương Đức Giang, Du Chính Thanh, Lưu Văn Sơn, Vương Kỳ Sơn và Trương Cao Lệ.

Ông Tập Cận Bình sinh năm 1953, là con trai của nhà lãnh đạo Tập Trọng Huân, cựu Phó thủ tướng và Phó chủ tịch Quốc hội Trung Quốc. Ông tốt nghiệp chuyên ngành lý luận chủ nghĩa Marx và giáo dục chính trị tư tưởng ở Học viện Xã hội nhân văn thuộc trường Đại học Thanh Hoa. Ông cũng có bằng tiến sỹ chuyên ngành luật.

Ông gia nhập Đảng Cộng sản Trung Quốc từ tháng 1/1974. Trong giai đoạn từ năm 1979 đến năm 1982, ông làm thư ký cho Văn phòng Quốc vụ viện và Văn phòng Quân ủy Trung ương. Từ năm 1982 đến năm 1985, ông đảm nhiệm các chức vụ Phó bí thư rồi đến Bí thư huyện ủy Chính Định, tỉnh Hà Bắc.

Từ năm 1985 đến năm 2002, ông công tác tại tỉnh Phúc Kiến. Ban đầu ông là Phó chủ tịch thành phố Hạ Môn, sau đó kinh qua hàng loạt chức vụ: Bí thư địa khu Ninh Đức (Phúc Kiến); Bí thư thành ủy, Chủ tịch Hội đồng nhân dân thành phố Phúc Châu (Phúc Kiến); Phó bí thư tỉnh ủy tỉnh Phúc Kiến; Chủ tịch tỉnh Phúc Kiến.

Trong 17 năm ở tỉnh Phúc Kiến, ông Tập Cận Bình đã có nhiều đột phá trong chính sách kinh tế như phát triển hệ thống giao thông, quy hoạch cảng biển, đô thị, đặc biệt là chính sách thu hút đầu tư kinh tế từ lãnh thổ Đài Loan, đưa Phúc Kiến đi theo hướng kinh tế thị trường. Ông đã mở đầu cuộc chiến chống tham nhũng bằng loạt điều tra hơn 2.000 cán bộ trong vụ bê bối về nhà đất ở Ninh Đức.

Từ năm 2002 đến năm 2003, ông làm Bí thư tỉnh ủy Chiết Giang, sau đó đảm nhiệm chức Chủ tịch Hội đồng Nhân dân tỉnh cho tới năm 2007. Trong thời gian làm việc tại tỉnh Chiết Giang, ông Tập Cận Bình tiếp tục cuộc chiến chống tham nhũng với “ba điều cần có của người làm quan” là tính kỷ luật, tuân thủ luật pháp và có lương tâm.

Từ năm 2007, ông Tập Cận Bình trở thành Bí thư Thành ủy Thượng Hải. Cũng trong năm này, ông được bầu làm Ủy viên Thường vụ Bộ Chính trị. Từ năm 2008, ông đảm

nhiệm các cương vị Ủy viên thường vụ Bộ Chính trị, Bí thư Ban Bí thư, Phó chủ tịch nước và Giám đốc Trường Đảng Trung ương.

Trong Văn kiện Hội nghị lần 3 Đảng cộng sản Trung Quốc năm 2013 về cải cách DNNN có nêu rõ: (i) Phát triển mạnh mẽ nền kinh tế hỗn hợp, trong đó khuyến khích các loại hình sở hữu cùng tham gia vào phát triển kinh tế và (ii) Thúc đẩy hệ thống quản trị hiện đại đối với DNNN theo hướng thị trường – giảm thiểu tối đa can thiệp hành chính, trong đó cải cách việc phân quyền quản lý vốn nhà nước, thiết lập một số công ty điều hành vốn nhà nước, hỗ trợ một số DNNN đủ mạnh để tự tái cơ cấu thành các công ty đầu tư vốn nhà nước.

Để cụ thể hóa những chỉ đạo trong Văn kiện, vào cuối năm 2015, Chính phủ Trung Quốc đã ban hành một số định hướng thúc đẩy cải cách DNNN, trong đó đặt ra yêu cầu tăng cường quyền tự quyết cho ban điều hành các DNNN, bãi bỏ việc can thiệp hành chính của chính quyền.

Đặc biệt, cần tách biệt 2 chức năng quản lý vốn nhà nước và chức năng quản trị doanh nghiệp, thông qua mô hình 2 nhóm công ty: Nhóm các doanh nghiệp vì mục tiêu công ích, an ninh quốc phòng (các công ty điều hành vốn nhà nước) và nhóm các doanh nghiệp hoạt động trên nguyên tắc thị trường và vì mục tiêu kinh doanh thương mại thuần túy, từ đó gia tăng vốn nhà nước và thúc đẩy nền kinh tế (các công ty đầu tư vốn nhà nước). Tiến tới, SASAC sẽ chỉ còn là cơ quan hoạch định chiến lược và chính sách cho hệ thống mà sẽ không trực tiếp can thiệp vào các hoạt động các doanh nghiệp nữa.

Trong “Tầm nhìn Trung Quốc đến năm 2030” do Viện nghiên cứu phát triển của Chính phủ Trung Quốc và Ngân hàng thế giới phát hành cũng kiến nghị: “SASAC chỉ giới hạn trong việc giám sát và hoạch định chính sách, còn chức năng quản lý tài sản chuyển giao cho các công ty đầu tư vốn nhà nước. Các công ty quản đầu tư vốn nhà nước nên có nhiệm vụ rõ ràng, được quản lý một cách độc lập và chuyên nghiệp, và phải có những tiêu chuẩn đánh giá một cách công khai, phải gắn chặt với những thông lệ chung của

quốc tế về minh bạch hóa thông tin, hoạt động và đo lường hiệu quả hoạt động”.

Trong tiến trình cải cách SASAC, để thúc đẩy cải cách DNNN ở Trung Quốc, 2 công ty là Tập đoàn Đầu tư Khai thác Phát triển quốc gia (SDIC) và Công ty lương thực thực phẩm và dầu ăn (COFCO) được lựa chọn để thay thế SASAC trở thành công ty đầu tư vốn nhà nước đảm nhiệm quyền sở hữu đối với các DNNN.

Theo đánh giá của giới quan sát quốc tế, những định hướng nói trên của Chính phủ Trung Quốc tiến tới giảm bớt sự can thiệp hành chính, thúc đẩy các DNNN vận hành theo nguyên tắc thị trường được đánh giá là một chủ trương đúng đắn. Tuy nhiên, cũng không ít những hoài nghi được đặt ra về tính khả thi khi triển khai các chủ trương này do những lực cản liên quan đến lợi ích nhóm từ các doanh nghiệp và các cơ quan khác nhau trong chính quyền. Trong thực tế, những bước triển khai của SASAC để thực hiện chủ trương này còn rất chậm trễ, không triệt để vì e ngại sẽ bị mất dần vai trò và tầm ảnh hưởng trong hệ thống.

Trong nhiều năm, Trung Quốc đã quyết tâm giảm phụ thuộc vào xuất khẩu để thúc đẩy tăng trưởng kinh tế. Và kế hoạch này vẫn đang hiệu quả. Tỷ trọng của xuất khẩu trên GDP của Trung Quốc năm nào cũng giảm trong thập niên vừa qua, ngoại trừ năm 2009 trong bối cảnh suy thoái toàn cầu. Toàn bộ ngành xuất khẩu của Trung Quốc chỉ chiếm 18,5% GDP trong năm 2017, giảm từ mức 35% hồi năm 2007. Đồng thời, xuất khẩu của Trung Quốc tới Mỹ chỉ chiếm 18% tổng kim ngạch xuất khẩu năm ngoái.

Đương nhiên, những doanh nghiệp nhà nước ngày càng đóng vai trò quan trọng dưới thời Chủ tịch nước Tập Cận Bình cũng có thể được sử dụng để chống lại hàng rào thuế quan của Trump, với việc Bắc Kinh có thể điều chỉnh mức lợi nhuận theo mong muốn, bảo đảm việc làm cho số lượng lao động lớn, trong khi có thể đồng thời phá giá đồng nhân dân tệ 10%. Cùng với ảnh hưởng của đồng đô la tăng giá so với đồng nhân dân tệ, những yếu tố này sẽ vô hiệu hóa đa số các ảnh hưởng từ hàng rào thuế quan của Trump.

Thêm nữa, rất nhiều công ty tư nhân Trung Quốc có thể hưởng lợi từ việc Mỹ cố gắng giảm nhập khẩu từ Trung Quốc bằng cách gia tăng marketing và bán hàng tại Đông Nam Á – nơi có tốc độ tăng trưởng kinh tế mạnh và được OECD dự báo có “nhu cầu nội địa vững vàng” trong những năm tới – và xa hơn là châu Phi, nơi Trung Quốc đã rất năng động, cũng như Mỹ Latinh.

Một số công ty Trung Quốc còn có thể chuyển sản xuất ra nước ngoài. Ví dụ, Haier đã có sẵn hoạt động sản xuất ở 5 tiểu bang của Mỹ từ khi thu mua mảng kinh doanh thiết bị của General Electric. Haier cũng sở hữu các nhà máy sản xuất từ Mexico tới New Zealand bằng cách mua lại Fisher & Paykel, một công ty cũng có cơ sở sản xuất tại Mexico, Italy và Thái Lan. Hơn nữa, như Charles Freeman, Phó Chủ tịch cấp cao phụ trách châu Á của Phòng Thương mại Hoa Kỳ, đã chỉ ra cho tôi trong một buổi phỏng vấn vào thứ Sáu, “Mexico đã [từng] là một địa điểm có chi phí sản xuất cao hơn. Nhưng hiện tại chi phí lao động của Trung Quốc còn đắt đỏ hơn của Mexico, nên những điều này sẽ có thể bắt đầu thay đổi.”

Có một số phương pháp khác có thể giúp các công ty Trung Quốc và nền kinh tế chung của đất nước này tránh được ảnh hưởng thuế quan từ Mỹ trên mọi cấp độ. Rất nhiều công ty không sẵn lòng cắt giảm chi phí hay dịch chuyển hệ thống sản xuất “sẽ có thể đi tới Bắc Kinh và [nói với chính phủ] giảm giá đồng nhân dân tệ để bù đắp,” Freeman nói. “Điều này sẽ tất nhiên gây ra những vấn đề khổng lồ [trong nước Mỹ] về chính sách, nước vốn đã nhạy cảm trước tình trạng định giá thấp của đồng nhân dân tệ.” Nhưng tại thời điểm này, trong một cuộc chiến thương mại toàn diện, Bắc Kinh sẽ quan tâm tới sự nhạy cảm của nước Mỹ tới mức nào?

➤ **Nông nghiệp**

Trung Quốc là nước đông dân nhất thế giới và là một trong những nhà sản xuất và tiêu dùng các sản phẩm nông nghiệp lớn nhất. Gần 40% lực lượng lao động của Trung Quốc

tham gia vào nông nghiệp, mặc dù chỉ có 13,5% diện tích đất phù hợp cho trồng trọt và nông nghiệp chỉ đóng góp 11% GDP quốc gia. Trung Quốc là một trong những nhà sản xuất lớn nhất thế giới về lúa, ngô, lúa mì, đậu nành, rau, trà và thịt heo.

Cây trồng phi thực phẩm chính bao gồm bông, sợi khác, và hạt có dầu. Trung Quốc hy vọng sẽ tăng thêm sức sản xuất nông nghiệp thông qua nguồn cung cây trồng tăng, phân bón, và công nghệ. Chính phủ Trung Quốc cũng đã thừa nhận rằng biến đổi khí hậu đang đặt ra một mối đe dọa nghiêm trọng cho khu vực nông nghiệp, như những hiện tượng thời tiết khắc nghiệt đã tàn phá mùa vụ thường xuyên hơn trước.

Chính phủ dự định giúp đỡ nông dân, hộ chăn nuôi gia súc, và ngư dân áp dụng công nghệ mới giúp giảm lượng khí thải và xây dựng một mô hình sản xuất bền vững hơn. Thu nhập của nông dân Trung Quốc tăng chậm hơn so với cư dân thành thị, dẫn đến khoảng cách giàu nghèo ngày càng tăng giữa thành phố và nông thôn.

Chính phủ đề ra chính sách tiếp tục tập trung vào mục tiêu tự túc lương thực và thực tế là nông dân không sở hữu - và không thể mua hoặc bán - đất họ đang canh tác đã góp phần vào việc thực hiện mục tiêu này. Ngoài ra, cơ sở vật chất tại các cảng không đủ và thiếu các phương tiện lưu trữ kho bãi và đông lạnh, đã cản trở cả thương mại hàng nông sản trong và ngoài nước.

➤ Công nghiệp

Công nghiệp và xây dựng chiếm khoảng 48,6% GDP của Trung Quốc. Ngành công nghiệp chính là khai thác và chế biến quặng, sắt, thép, nhôm, than đá, máy móc, dệt may, vũ khí, xăng dầu, xi măng, hóa chất, phân bón, sản phẩm tiêu dùng bao gồm giày dép, đồ chơi, và điện tử, ô tô và thiết bị vận chuyển khác bao gồm cả tàu hỏa và đầu máy xe lửa, tàu, và máy bay, thiết bị viễn thông, tên lửa thương mại, và vệ tinh. Trung Quốc đã trở thành một điểm đến ưa thích cho việc tái định vị các cơ sở sản xuất toàn cầu. Sức mạnh Trung Quốc với nền tảng xuất khẩu đã đóng góp tăng thu nhập và việc làm tại Trung

Quốc. Các khu vực nhà nước vẫn chiếm khoảng 40% GDP.

Trong những năm gần đây, chính quyền đã quan tâm hơn đến việc quản lý tài sản nhà nước - cả trong thị trường tài chính cũng như giữa nhà nước-doanh nghiệp - và tiến trình đã được chú ý.

➤ **Năng lượng**

Nhờ tăng trưởng kinh tế mạnh, nhu cầu về năng lượng của Trung Quốc đang tăng nhanh chóng. Trung Quốc là nước tiêu thụ năng lượng lớn nhất thế giới và nước lớn thứ ba trên thế giới nhập khẩu ròng dầu thô, sau Mỹ và Nhật Bản. Trung Quốc cũng là nhà sản xuất năng lượng lớn thứ hai trên thế giới, sau Mỹ. Tiêu thụ điện của Trung Quốc dự kiến sẽ tăng trưởng hơn 4%/năm tính đến năm 2030, cũng đồng nghĩa Trung Quốc sẽ cần hơn 2 nghìn tỷ USD cho đầu tư cơ sở hạ tầng điện để đáp ứng nhu cầu.

Trong năm 2009, Trung Quốc dẫn đầu thế giới về đầu tư năng lượng sạch với 34,6 tỷ USD và đã lắp đặt sức chứa năng lượng tái tạo đạt tới 52,5 gigawatt (GW), thứ hai thế giới sau Mỹ.

Than đá vẫn tiếp tục chiếm phần lớn năng lượng tiêu thụ của Trung Quốc (70% trong năm 2008), và Trung Quốc là nước sản xuất và tiêu thụ than đá lớn nhất trên thế giới. Khi kinh tế Trung Quốc tiếp tục phát triển, nhu cầu than của Trung Quốc dự kiến tăng lên đáng kể. Mặc dù lượng tiêu thụ năng lượng tổng thể của Trung Quốc giảm nhưng tiêu thụ than đá sẽ tiếp tục tăng một cách tuyệt đối.

Tiếp tục và gia tăng sự phụ thuộc của Trung Quốc vào than đá như một nguồn năng lượng đã góp phần đáng kể vào sự nổi lên của Trung Quốc về ô nhiễm khí hậu như thải ra lượng mưa axit lớn nhất thế giới gây ra SO₂ và các khí nhà kính, bao gồm cả lượng khí CO₂.

Kế hoạch 5 năm lần thứ 11 của Trung Quốc (2006-2010) kêu gọi các biện pháp bảo tồn

năng lượng lớn hơn, bao gồm phát triển các nguồn năng lượng tái tạo và tăng sự chú ý bảo vệ môi trường. Kế hoạch 5 năm lần thứ 12 sẽ kêu gọi tiếp tục tăng hiệu quả năng lượng, sử dụng nhiều hơn các nhiên liệu không hóa thạch, và tăng cường bảo vệ môi trường. Từ bỏ than đá hướng đến các nguồn năng lượng sạch hơn bao gồm cả dầu mỏ, khí đốt tự nhiên và đá phiến sét, năng lượng tái tạo, và năng lượng hạt nhân là một phần quan trọng trong chương trình phát triển của Trung Quốc.

Trung Quốc có nguồn thủy điện phong phú, đập Tam Hiệp là 1 điển hình, sẽ là đập thủy điện lớn nhất thế giới với tổng công suất là 22,5 GW khi kết nối các đường dẫn đầy đủ. Ngoài ra, tỷ lệ điện được tạo ra bởi điện hạt nhân dự kiến sẽ tăng từ 1% năm 2000 lên 5% vào năm 2020.

Luật năng lượng tái tạo của Trung Quốc, dự kiến được thực thi vào năm 2011, kêu gọi 15% năng lượng của Trung Quốc sẽ đến từ các nguồn nhiên liệu phi hóa thạch vào năm 2020.

Từ năm 1993, Trung Quốc đã nhập khẩu ròng dầu, một phần lớn trong số đó đến từ Trung Đông. Nhập khẩu ròng đã đạt 3,8 triệu thùng/ngày vào năm 2008. Trung Quốc đang quan tâm đến việc đa dạng hóa các nguồn nhập khẩu dầu và đã đầu tư vào các mỏ dầu trên thế giới.

Trung Quốc gần đây đã ký kết thỏa thuận cho vay dài hạn lấy dầu với tổng giá trị giao dịch 50 tỷ USD với Nga, Brazil, Venezuela, Kazakhstan, Angola và Ecuador. Bắc Kinh cũng có kế hoạch tăng sản lượng khí thiên nhiên của Trung Quốc, mà hiện nay chỉ chiếm 4% tổng tiêu thụ năng lượng của nước này. Các nhà phân tích cho biết tiêu thụ khí đốt tự nhiên của Trung Quốc đã tăng gấp đôi vào năm 2010, do nhập khẩu khí đốt tự nhiên hóa lỏng (LNG) và đường ống dẫn khí tự nhiên mới từ Trung Á và Đông Nam Á.

Từ năm 2004, Đối thoại chính sách năng lượng Mỹ - Trung đã tăng cường các tương tác liên quan đến năng lượng giữa hai nước, hai nhà tiêu thụ năng lượng lớn nhất thế giới.

Đối thoại chính sách năng lượng Mỹ-Trung được xây dựng dựa trên những mối liên hệ hiện có giữa hai nước trong vật lý hạt nhân năng lượng cao, năng lượng hóa thạch, hiệu quả năng lượng và năng lượng tái tạo, và trao đổi thông tin năng lượng. Mỹ cũng triệu tập một diễn đàn công nghiệp dầu khí hàng năm với Trung Quốc.

Vào tháng Bảy năm 2009, trong suốt tiến trình đối thoại chiến lược và kinh tế Trung Quốc - Mỹ, hai nước đã đàm phán một bản ghi nhớ (MOU) ‘Tăng cường hợp tác về biến đổi khí hậu, năng lượng, và môi trường’ để mở rộng và tăng cường hợp tác giữa hai bên về năng lượng sạch và hiệu quả để bảo vệ môi trường và đảm bảo an ninh năng lượng. Hai bên cũng đã ký một biên bản ghi nhớ về Hợp tác sử dụng năng lượng hiệu quả trong các tòa nhà.

➤ **Môi trường**

Một trong những hậu quả tiêu cực nghiêm trọng của phát triển công nghiệp nhanh chóng của Trung Quốc là tăng ô nhiễm và suy thoái tài nguyên thiên nhiên. Trung Quốc đã vượt Mỹ trở thành quốc gia thải khí CO₂ và các khí nhà kính khác nhiều nhất vào năm 2007.

Tổ chức Y tế thế giới WHO báo cáo về chất lượng không khí ở 272 thành phố trên toàn thế giới kết luận rằng 7 trên 10 thành phố ô nhiễm nhất thế giới thuộc Trung Quốc.

Theo đánh giá của riêng Trung Quốc, 2/3 trên 338 thành phố đã bị ô nhiễm - hai phần ba trong số chúng có mức độ ô nhiễm vừa hoặc nghiêm trọng. Hầu như tất cả các con sông của Trung Quốc bị ô nhiễm ở vài mức độ và một nửa dân số thiếu nước sạch. Theo ước tính, mỗi ngày khoảng 300 triệu người uống nước ô nhiễm. 90% nguồn nước đô thị đang bị ô nhiễm nặng.

Khan hiếm nước cũng là một vấn đề, ví dụ, sự khan hiếm nước nghiêm trọng tại miền Bắc Trung Quốc là một mối đe dọa nghiêm trọng đối với tăng trưởng kinh tế bền vững

và chính phủ đã bắt đầu thực hiện một dự án cho phân bổ nguồn nước trên diện rộng từ sông Dương Tử tới các thành phố phía Bắc, bao gồm cả Bắc Kinh và Thiên Tân. Nhiều nghiên cứu ước tính chi phí xử lý ô nhiễm làm tiêu tốn nền kinh tế Trung Quốc 7% -10% GDP mỗi năm.

Lãnh đạo Trung Quốc đang ngày càng quan tâm đến độ nghiêm trọng của vấn đề môi trường quốc gia. Năm 1998, Cơ quan bảo vệ môi trường quốc gia Trung Quốc (SEPA) đã chính thức được nâng cấp thành cơ quan ngang Bộ, Bộ Bảo vệ môi trường (MEP), phản ánh chính phủ Trung Quốc ngày càng nâng tầm quan trọng về việc bảo vệ môi trường.

Trong những năm gần đây, Trung Quốc đã tăng cường luật định về môi trường và thực hiện một số tiến bộ trong việc ngăn chặn suy thoái môi trường. Trong năm 2005, Trung Quốc đã ký Thỏa thuận của liên hiệp Châu Á - Thái Bình Dương về khí hậu và phát triển sạch, giúp các ngành công nghiệp và chính phủ hợp tác hơn trong thực hiện chiến lược giảm thiểu ô nhiễm và quan tâm đến vấn đề thay đổi khí hậu. Bắc Kinh đầu tư mạnh cho kiểm soát ô nhiễm như là một phần của chiến dịch để tổ chức một Olympic thành công trong năm 2008, mặc dù về bản chất một số lợi ích đạt được là tạm thời. Một số thành phố đã được cải thiện chất lượng không khí trong những năm gần đây.

Trung Quốc là một thành viên tích cực trong cuộc đàm phán thay đổi khí hậu và đàm phán đa phương khác về môi trường. Với những thách thức môi trường nghiêm trọng, Trung Quốc cũng đã thúc đẩy các nước phát triển giúp các nước đang phát triển ở một mức độ lớn hơn.

Trung Quốc ký kết Công ước Basel điều chỉnh việc vận chuyển và xử lý chất thải nguy hại và Nghị định thư Montreal về bảo vệ tầng ôzôn, cũng như Công ước về buôn bán quốc tế những loài động thực vật có nguy cơ bị đe dọa, và các thỏa thuận về môi trường quan trọng khác.

Các câu hỏi về tác động môi trường gắn liền với dự án đập Tam Hiệp đã tạo ra tranh cãi

giữa các nhà môi trường trong và ngoài Trung Quốc. Những người chỉ trích cho rằng sự xói mòn và nghẽn bùn của sông Dương Tử đe dọa một số loài nguy cấp, trong khi các quan chức Trung Quốc nói rằng các đập này sẽ giúp ngăn chặn lũ lụt tàn phá và tạo ra năng lượng thủy điện sạch và cho phép khu vực này giảm sự phụ thuộc vào than đá, nhờ vậy làm giảm ô nhiễm không khí. Ngoài ra còn có những lo ngại rằng liệu việc cung cấp nước ở sông Dương Tử có đủ để hỗ trợ các dự án hay không.

Trung Quốc là thành viên của Đối tác châu Á Thái Bình Dương về phát triển sạch và khí hậu (APP). APP là một quan hệ đối tác công-tư của 6 quốc gia - Việt Nam, Trung Quốc, Ấn Độ, Nhật Bản, Hàn Quốc, và Mỹ đã cam kết để thiết lập những cơ chế mới đáp ứng giảm ô nhiễm quốc gia, an ninh năng lượng và mục tiêu thay đổi khí hậu bằng các biện pháp khả thi giúp xóa đói giảm nghèo và thúc đẩy phát triển kinh tế.

Thành viên APP đã thực hiện hoạt động hợp tác liên quan đến triển khai công nghệ sạch tại các nước đối tác trong 8 lĩnh vực:

- Năng lượng hóa thạch sạch hơn
- Năng lượng tái tạo và hệ phân phối
- Phát điện
- Truyền tải điện
- Thép
- Nhôm
- Xi măng
- Khai thác than
- Các tòa nhà và các thiết bị

➤ Khoa học và công nghệ

Khoa học và công nghệ luôn là mối quan tâm của các nhà lãnh đạo Trung Quốc; thực tế, các nhà lãnh đạo chính trị Trung Quốc hầu như xuất phát từ nền tảng kỹ thuật và có mối quan tâm cao đối với khoa học. Đặng Tiểu Bình gọi đó là "lực lượng sản xuất đầu tiên."

Những nhà chiến lược khoa học Trung Quốc đã nhìn thấy cơ hội lớn nhất của Trung Quốc trong các lĩnh vực mới nổi như công nghệ sinh học và máy tính, nơi vẫn còn một cơ hội để Trung Quốc trở thành đối thủ quan trọng.

Hầu hết các sinh viên Trung Quốc mặc dù đã đi ra nước ngoài không trở về, nhưng họ đã xây dựng được một mạng lưới dày đặc các liên hệ xuyên Thái Bình Dương mà sẽ tạo điều kiện cho hợp tác khoa học trong và ngoài nước trong những năm tới. Chương trình không gian của Trung Quốc nhỏ nhưng đang phát triển, trong đó Trung Quốc trở thành quốc gia thứ ba đưa được con người lên vũ trụ vào tháng Chín năm 2008, là một trọng tâm của niềm tự hào quốc gia.

Nhật Bản và Liên minh châu Âu cũng có mối quan hệ hợp tác cao với Trung Quốc về khoa học công nghệ và khoa học.

Chương 3: Bán sản phẩm và dịch vụ tại Trung Quốc

Trung Quốc luôn là thị trường hấp dẫn, nhưng làm ăn ở đây chưa bao giờ dễ dàng. Và khi xây dựng chiến lược kinh doanh với thị trường Trung Quốc, doanh nghiệp Việt Nam cần phải xác định cụ thể xem doanh nghiệp muốn thâm nhập vào phân khúc thị trường nào.

Sử dụng đại lý hay nhà phân phối bản địa

Nền kinh tế tăng trưởng nhanh của Trung Quốc thu hút sự tham gia của các thành phần kinh tế quốc tế, bao gồm việc xuất khẩu từ các doanh nghiệp nhỏ và vừa (SMEs) Việt Nam. Không giống các công ty quốc tế lớn hay các công ty đa quốc gia thiết lập bộ máy vận hành cho các hoạt động như xây dựng thương hiệu, marketing và các hoạt động kinh doanh khác ở Trung Quốc, các SMEs với ngân sách hạn chế, nên khi mở rộng quy mô kinh doanh thường phải bắt đầu với việc nuôi dưỡng mạng lưới bán hàng thông qua các đại lý hay nhà phân phối khu vực.

Việc thiếu sự nhất quán trong thực tiễn kinh doanh cho thấy những thách thức đối với các SMEs Việt Nam nếu muốn tham gia có hiệu quả trong cuộc đua tranh này. Tuy nhiên, các nhà phân phối và đại lý kinh doanh có thể hỗ trợ theo dõi các thông tin cập nhật về chính sách và điều lệ ở địa phương và quốc gia, thu thập dữ liệu và phản ứng nhanh với những thay đổi của thị trường.

Ngoài ra, các SMEs của Việt Nam có thể tận dụng mạng lưới hiện có được kết nối bởi các đại lý và nhà phân phối của mình, mở rộng quy mô kinh doanh thông qua các mối liên lạc trên. Nhà đại lý/nhà phân phối cũng sẽ giúp quảng bá sản phẩm và công nghệ mới.

Các doanh nghiệp Việt Nam nên chủ động tìm hiểu đối tác bằng cách thuê các doanh nghiệp của Trung Quốc có khả năng thẩm định lý lịch và khả năng tài chính của doanh nghiệp đối tác Trung Quốc.

➤ Các công ty thương mại

Những quy định hiện hành của Trung Quốc cho phép các doanh nghiệp sản xuất có vốn đầu tư nước ngoài (FIEs) trở thành các công ty thương mại xuất khẩu mà có thể thu mua và xuất khẩu bất kỳ sản phẩm hay công nghệ nào mà không phải chịu áp dụng hạn ngạch, kiểm soát giấy phép hay độc quyền chính phủ.

FIEs có thể thành lập các công ty thương mại và có các quyền kinh doanh trước khi từng bước thực hiện quyền phân phối. Các công ty Trung Quốc đã đăng ký và có vốn khoảng 1 triệu nhân dân tệ (RMB) (tương đương 148.000 USD) có thể được cấp phép nhập/xuất khẩu.

Năm 2005, Bộ Thương Mại Trung Quốc (MOFCOM) đã ban hành các văn bản phác thảo thủ tục đăng ký cho các nhà đầu tư thành lập các doanh nghiệp thương mại có vốn đầu tư nước ngoài mới (FICEs), cho các FICEs hiện tại mở các công ty thương mại và phân phối mới, và cho các FIEs mở rộng quy mô kinh doanh của mình. Hồ sơ sẽ cung cấp cho cơ quan có thẩm quyền cấp tỉnh xem xét và phê duyệt. Hiện tại, việc cấp phép cho các doanh nghiệp nước ngoài mới chỉ được thực hiện ở cấp tỉnh, chưa có cấp quốc gia.

Năm 2006, MOFCOM đã ban hành thông báo về việc “Trao quyền cho cơ quan có thẩm quyền cấp địa phương thực hiện các chức năng Kiểm tra và Phê duyệt các doanh nghiệp thương mại có vốn đầu tư nước ngoài”. Trong khi quyết định này uỷ quyền cho cơ quan có thẩm quyền cấp tỉnh phê duyệt hầu hết các hồ sơ xin quyền phân phối nhằm giúp đẩy nhanh quy trình đăng ký, nhưng vẫn còn tồn tại nhiều thách thức về mặt kỹ thuật. Những nhà sản xuất có vốn đầu tư nước ngoài mà đã mở rộng quy mô kinh doanh hiện đang giới hạn việc phân phối hàng hóa do chính mình sản xuất. Tình trạng không rõ ràng về cái gọi là “hàng hóa giống nhau” đã gây khó khăn cho một số công ty đang cố gắng thực hiện quyền phân phối của họ. Thêm vào đó, các nhà sản xuất đã mở rộng quy mô kinh doanh nhằm bao hàm cả việc phân phối phải đảm bảo rằng 50% doanh thu phải từ hoạt động kinh doanh mua bán của mình.

➤ Nhà phân phối

Một công ty xuất khẩu Việt Nam muốn hi vọng có thể xâm nhập thành công thị trường Trung Quốc phải đạt được cả 2 quyền phân phối và thương mại. Quyền phân phối bao gồm:

- Các dịch vụ đại lý uỷ thác
- Các dịch vụ bán buôn
- Bán lẻ

Lệnh Trung Quốc cho phép các công ty nước ngoài toàn quyền phân phối đối với ngành phân bón hóa học, chế biến tinh dầu và dầu thô cũng như các sản phẩm được sản xuất trong nước và nhập khẩu khác. Còn một số hạn chế đối với các sản phẩm: sách và ấn phẩm, dược phẩm và thuốc trừ sâu.

Các công ty nước ngoài có thể chọn một trong hai cách để đạt được quyền kinh doanh và phân phối đó là:

- Thành lập một FICE độc lập, mới
- Hoặc xin mở rộng quy mô kinh doanh của FIE hiện có.

Do sự phức tạp của thị trường Trung Quốc, các công ty nước ngoài nên xem xét việc sử dụng các đại lý Trung Quốc trong nước khi nhập khẩu vào Trung Quốc và tiếp thị tại thị trường này.

➤ Các đại lý địa phương

Trung Quốc đang chứng kiến sự bùng nổ các đại lý bán hàng địa phương, người phụ trách các hoạt động tiếp thị và phân phối trong nước. Hầu hết các công ty này không có quyền xuất nhập khẩu. Họ là những chi nhánh tiếp nối xuống các chuỗi phân phối, mua

sản phẩm nước ngoài và nhập khẩu thông qua các công ty có giấy phép xuất nhập khẩu bằng cách trả hoa hồng. Họ có thể là văn phòng đại diện của các công ty có trụ sở tại Hồng Kông hay các công ty thương mại nước ngoài khác, hoặc các công ty trong nước của Trung Quốc có mạng lưới quốc gia theo vùng hoặc khu vực.

Thành lập văn phòng

➤ Thiết lập sự hiện diện tại Trung Quốc (văn phòng đại diện, Doanh nghiệp 100% vốn nước ngoài hay Liên doanh)

Văn phòng đại diện là loại hình văn phòng dễ nhất cho các công ty nước ngoài muốn thành lập tại Trung Quốc, tuy nhiên, luật pháp Trung Quốc giới hạn các quyền hạn của các văn phòng đại diện này nhằm tránh gây các hoạt động “bất chính”. Do đó, họ không thể ký kết hợp đồng kinh doanh, xuất hóa đơn trực tiếp cho khách hàng, cung cấp các hoạt động hay chịu trách nhiệm các dịch vụ sau bán hàng, mặc dù nhiều văn phòng đại diện thực hiện các hoạt động này dưới tên của các công ty mẹ.

Các công ty thương mại nước ngoài, nhà sản xuất, công ty giao nhận, nhà thầu, công ty tư vấn, công ty quảng cáo, công ty đầu tư, công ty cho thuê và các tổ chức kinh tế - thương mại khác có thể đăng ký Văn phòng đại diện trực tiếp với Ban quản lý Công nghiệp và Thương mại (AICs) mà không cần Ủy ban Thương mại và Kinh tế Đối ngoại phê duyệt trước. Tuy nhiên, các tổ chức chính phủ và hiệp hội thương mại/công nghiệp nước ngoài khi thành lập văn phòng đại diện vẫn cần được sự chấp thuận trước từ Ủy ban Thương mại và Kinh tế Đối ngoại.

➤ Thành lập công ty con tại Trung Quốc

Thành lập công ty cổ phần địa phương hoặc liên doanh hợp tác với một hoặc nhiều đối tác Trung Quốc, hoặc doanh nghiệp 100% vốn nước ngoài có thể là bước sau cùng trong chiến lược phát triển thị trường cho các sản phẩm của công ty. Thiết lập hoạt động sản

xuất tại Trung Quốc sẽ tránh được những hạn chế nhập khẩu (bao gồm thuế tương đối cao) và có thể giúp các công ty Việt Nam kiểm soát tốt hơn các vấn đề sở hữu trí tuệ và tiếp thị.

Vai trò của các đối tác Trung Quốc trong việc liên doanh thành công hay thất bại có thể không được quá chú trọng. Một đối tác tốt Trung Quốc sẽ có các mối quan hệ giúp giảm thiểu tệ quan liêu và trì trệ của các quan chức nhà nước, mặt khác, một đối tác xấu có thể làm cho những dự án kinh doanh đầy hứa hẹn bị thất bại.

Đa số các nhà đầu tư than phiền về các vấn đề liên quan đến lợi ích bị xung đột (ví dụ: các đối tác thành lập công ty cạnh tranh), tệ quan liêu và các vi phạm bảo mật. Việc bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ, bất kể dưới hình thức hợp tác nào, cũng là một trong những vấn đề bức xúc nhất cho các công ty nước ngoài đang kinh doanh tại Trung Quốc.

Nên nhớ rằng hình thức liên doanh đòi hỏi thời gian và nguồn lực, sẽ phải giám sát liên tục và thận trọng các vấn đề như tài chính, nhân sự và hoạt động cơ bản để thành công.

Nhượng quyền thương mại

Một số công ty nước ngoài đang bắt đầu thiết lập chuỗi cửa hàng bán lẻ theo một loạt các thỏa thuận sáng tạo, bao gồm một số thỏa thuận vì mục đích hoạt động thực tế như nhượng quyền thương mại.

Hầu như tất cả các công ty nước ngoài nhượng quyền thương mại tại Trung Quốc cũng như giám sát hoạt động của mình với các đối tác Trung Quốc (thường là thiết lập đối tác khác nhau ở các khu vực hay thành phố lớn) hoặc bán cho người mua nhượng quyền thương mại độc quyền để nhượng quyền lại và giám sát một vài khu vực nhượng quyền trong lãnh thổ.

Điều quan trọng đối với các quy định liên quan đến nhượng quyền thương mại Trung Quốc là yêu cầu “hai cộng một”. Yêu cầu này quy định rằng người nhượng quyền sở hữu

ít nhất hai cửa hàng được điều hành trực tiếp ở bất cứ nơi nào trên thế giới trước khi được phép hoạt động mô hình nhượng quyền thương mại tại Trung Quốc. Nhượng quyền thương mại tại Trung Quốc vẫn còn nhiều phức tạp. Một trong những vấn đề khó khăn nhất là tìm được người mua nhượng quyền đáp ứng đủ điều kiện. Nhượng quyền thương mại vẫn còn là một khái niệm tương đối mới đối với Trung Quốc, nơi mà có nhiều người chưa quen với khái niệm này. Hơn nữa, việc thu phí bản quyền và đảm bảo rằng người nhận quyền duy trì tính nguyên bản của thương hiệu là thách thức vô cùng lớn.

Các chuyên gia cho rằng các công ty lần đầu mở cửa hàng riêng của mình tại Trung Quốc nên giúp cho thị trường thấy được các khái niệm về mô hình kinh doanh trước khi thực hiện mô hình nhượng quyền thương mại. Một cách tiếp cận khác được đưa ra là tìm một đối tác nhượng quyền thương mại đối với Trung Quốc đại lục ở một số khu vực phát triển hơn như Hồng Kông, Đài Loan và Singapore.

Tiếp thị trực tiếp

Bán hàng trực tiếp là việc bán sản phẩm hoặc dịch vụ, thực hiện trực tiếp từ người này sang người khác, bên ngoài khu vực bán lẻ, ngoài trụ sở công ty tạo cơ hội cho những người ký hợp đồng bán hàng độc lập. Bán hàng trực tiếp là việc bán sản phẩm đến người tiêu dùng cuối cùng chứ không cho các địa điểm kinh doanh hay các cửa hàng cố định.

Là một phần trong cam kết WTO của Trung Quốc, chính phủ Trung Quốc đã đồng ý cho phép tiếp cận thị trường đối với “dịch vụ thương mại bán buôn, bán lẻ ngoài các địa điểm cố định”.

Tuy nhiên, những quy định mới này khá hạn chế. Các tổ chức tiếp thị đa cấp (MLM) được mô tả như những mô hình bán hàng đa cấp bất hợp pháp, hạn mức trả tiền thưởng 30% dựa trên doanh thu cá nhân, yêu cầu xây dựng địa điểm cố định "các trung tâm dịch vụ" ở từng khu vực nơi bán hàng diễn ra. Để có được giấy phép bán hàng trực tiếp từ chính phủ, các rào cản còn tồn tại là phải chứng minh ba năm kinh nghiệm nước ngoài,

và ký quỹ 20-100 triệu nhân dân tệ, trong số nhiều yêu cầu khác. Một số công ty quốc tế lớn đã thành công trong việc khắc phục những rào cản này. Nhưng nhìn chung, chính phủ Trung Quốc rất chậm trễ trong việc phê duyệt các hồ sơ xin giấy phép bán hàng trực tiếp cho các doanh nghiệp mới trong vài năm qua.

Liên doanh/ nhượng giấy phép kinh doanh

Mặc dù liên doanh là hình thức hữu ích để hạn chế đầu tư và nhanh chóng tiếp cận thị trường, nhưng phải chịu một số rủi ro như mất kiểm soát đầu tư, trộm cắp tài sản trí tuệ, xung đột lợi ích,... v.v.

Các công ty Việt Nam nếu dự định liên doanh nên hiểu rõ những gì đối tác mang đến cho mình và những lợi ích nào có được để thành lập công ty liên doanh hơn là doanh nghiệp 100% vốn nước ngoài (WOFE).

Chuyển giao công nghệ là phương pháp tiếp cận thị trường ban đầu được nhiều công ty sử dụng. Cách này kiếm được lợi nhuận trong ngắn hạn nhưng có nguy cơ tạo nên đối thủ cạnh tranh lâu dài. Do những lo ngại này, cũng như những vấn đề về sở hữu trí tuệ và trình độ kỹ thuật thấp đang phổ biến tại thị trường Trung Quốc, một số công ty nhượng giấy phép kinh doanh ở mức công nghệ cũ, nhưng tiếp cận công nghệ cao hơn hoặc thỏa thuận liên doanh trong tương lai.

Hợp đồng nhượng giấy phép kinh doanh phải được phê duyệt và đăng ký với Bộ Thương mại. Thuế từ 10-20 % (tùy thuộc vào công nghệ và hiệp ước về thuế song phương được áp dụng hiện hành) được khấu trừ vào việc thanh toán bản quyền tác giả.

Bán hàng cho chính phủ

Năm 2003 Trung Quốc thực hiện Luật đấu thầu mua sắm của chính phủ (GPL), nhìn chung cũng tương đồng với Luật của Liên hiệp quốc về Đấu thầu mua sắm hàng hoá và Hiệp định của WTO về mua sắm Chính phủ (GPA). Thị trường mua sắm chính phủ của

Trung Quốc (GP) đạt khoảng 110 tỉ USD trong năm 2009, theo Bộ Tài chính Trung Quốc (MOF), tăng khoảng 22% so với năm 2008. Tuy nhiên, con số này không bao gồm các dự án xây dựng được tài trợ bởi chính phủ và các công trình công cộng, được điều chỉnh bởi Luật Đấu thầu (TBL) do Ủy ban Cải cách và phát triển quốc gia quản lý. Không có số liệu chính thức cho các dự án được bảo hộ bởi TBL, các nhà phân tích ước tính việc mua sắm có thể vượt quá 200 tỷ USD.

Theo cam kết khi gia nhập WTO, Trung Quốc cam kết sẽ bắt đầu đàm phán về việc tiếp cận GPA. Ưu đãi đầu tiên đã được đưa ra vào năm 2007 và bản sửa đổi đầu tiên được thực hiện năm 2010.

Điều khoản "mua sắm-Trung Quốc" trong luật mua sắm của chính phủ Trung Quốc đòi hỏi quy trình phê duyệt bổ sung đối với hàng hoá nhập khẩu, dịch vụ. Vào cuối năm 2009, Trung Quốc ban hành dự thảo triển khai thực hiện các quy định thực thi GPL, đưa ra tiêu chuẩn yêu cầu nội địa đối với việc mua sắm chính phủ cũng như các ưu đãi cho các sản phẩm cải tiến. Các ưu đãi GPL dường như không phù hợp với Hiệp định về mua sắm chính phủ. Tuy nhiên, điều này tạo cơ hội kinh doanh cho các sản phẩm không có hoặc không thể mua bằng các điều khoản thương mại hợp lệ tại Trung Quốc hoặc sử dụng ở nước ngoài.

Các kênh phân phối và kinh doanh

Trong những năm gần đây, Trung Quốc đã tự do hoá hệ thống phân phối của mình để cung cấp đầy đủ các quyền kinh doanh và phân phối cho các công ty nước ngoài trong hầu hết các lĩnh vực công nghiệp (ngoại trừ phân phối sách và phim ảnh). Các luật mới đã loại bỏ những hạn chế trước đây về yêu cầu đối với các công ty phân phối và thương mại, giúp mở đường cạnh tranh cho các doanh nghiệp nhỏ.

Hiện tại, chỉ còn hạn chế trong quy trình này là các công ty nước ngoài cần nộp hồ sơ xin chấp thuận từ Ủy Ban Thương mại và Kinh tế đối ngoại địa phương trước khi đăng ký

với AICs (Cục Công nghiệp và Thương mại).

Có nhiều kênh kinh doanh sẵn có cho các công ty nước ngoài bán hàng tại Trung Quốc, bao gồm các công ty thương mại, nhà phân phối và các đại lý địa phương. Các công ty thương mại có quyền xuất/nhập khẩu chịu trách nhiệm về các thủ tục hải quan; các nhà phân phối xây dựng kênh kinh doanh, xử lý hàng tồn và kiểm kê hàng hoá; và các đại lý địa phương chịu trách nhiệm bán lẻ sản phẩm cho khách hàng.

Yếu tố/ kỹ thuật bán hàng

➤ Mối quan hệ

Mối quan hệ cá nhân (gọi là guanxi ở Trung Quốc) trong kinh doanh là rất quan trọng. Guanxi ăn sâu trong văn hoá Trung Quốc và là công cụ cần thiết để thành công trong kinh doanh. Trong bất kỳ mối giao dịch nào, đối tác của bạn sẽ muốn biết về người mà họ đang giao dịch trước khi làm ăn quá sâu. Đôi khi có thể mất vài tháng để phát triển mối quan hệ này. Các doanh nghiệp nước ngoài cần hiểu khía cạnh văn hoá kinh doanh này và có bước tiếp cận kiên nhẫn.

Vì vậy, điều này rất quan trọng đối với nhà xuất khẩu, nhập khẩu, nhà đầu tư khi thiết lập và duy trì mối quan hệ thân mật với các đối tác và cơ quan chính phủ có liên quan của Trung Quốc. Và một điều cũng không kém phần quan trọng là nhà xuất khẩu nước ngoài cần tăng cường mối quan hệ cá nhân giữa các đại lý Trung Quốc hay nhà phân phối và nhà mua hàng, người sử dụng hàng hoá sau cùng. Một trang web tăng cường mối quan hệ cá nhân thường xuyên có thể giúp giải quyết nhanh các thủ tục liên quan đến chính phủ và giúp kinh doanh suôn sẻ tại Trung Quốc.

➤ Địa phương hoá

Cho dù khác hàng Trung Quốc muốn mua các sản phẩm được sản xuất từ nước ngoài có

chất lượng cao nhưng nhìn chung, họ vẫn thích nhận được sự hỗ trợ được địa phương hoá hơn từ các nhà sản xuất, chẳng hạn như đào tạo qua mạng, các trung tâm dịch vụ tại Trung Quốc, đại diện địa phương, cũng như các catalog và cảm nang hướng dẫn bằng tiếng Trung Quốc.

Các nhà xuất khẩu nước ngoài nên hiểu Tiếng Anh không được sử dụng rộng rãi tại Trung Quốc và cần làm hết sức mình cho họ thấy rằng tất cả các nguyên vật liệu đều thân thiện với người dùng, hay nói cách khác, tốt cho người Trung Quốc.

Lưu ý, những thay đổi nhất định phải được thực hiện để phù hợp với thị hiếu địa phương, hải quan và các hệ thống khác.

➤ **Giao nhận vận tải**

Các nhà xuất khẩu nước ngoài nên lưu ý rằng cần giao hàng đúng thời gian, kiểm kê đầy đủ là chìa khóa để thành công tại thị trường Trung Quốc. Do đó, khả năng của đại lý hay nhà phân phối trong lĩnh vực này phải được xem xét cẩn trọng.

Khi ký hợp đồng, doanh nghiệp Việt Nam không nên chấp nhận mẫu hợp đồng mà doanh nghiệp Trung Quốc soạn thảo sẵn, bởi toàn bộ các điều khoản, chế tài trong hợp đồng thường có lợi cho họ. Cơ quan trọng tài cần ghi vào hợp đồng là trọng tài kinh tế phía Việt Nam hoặc nước thứ ba. Vì việc xét xử tranh chấp thương mại theo cơ quan trọng tài tại Trung Quốc thường tốn kém, phức tạp về thủ tục và ngôn ngữ.

Đối với hợp đồng nhập khẩu từ Trung Quốc, doanh nghiệp cần thuyết phục đối tác thanh toán bằng L/C trả chậm 30-60 ngày kể từ ngày giao hàng hoặc thanh toán 20% bằng hình thức chuyển tiền qua điện tín. Giá trị còn lại của hợp đồng sẽ được thanh toán sau 30 ngày kể từ ngày nhận được hàng.

Yêu cầu này có thể giúp tránh được tình trạng doanh nghiệp Trung Quốc ký hợp đồng nhưng không mở L/C, trong khi doanh nghiệp Việt Nam đã ứng tiền mua nguyên liệu

hoặc đã sản xuất một phần hàng của hợp đồng.

Doanh nghiệp cũng không nên sử dụng hình thức thanh toán trả chậm, vì nhiều doanh nghiệp Trung Quốc đã lấy lý do chất lượng, quy cách sản phẩm không đúng hợp đồng để ép doanh nghiệp giảm giá hoặc chịu tổn thất bởi hàng đã nằm ở cảng đến.

Thương mại điện tử

Chính phủ Trung Quốc có thái độ khá cởi mở đối với thương mại điện tử. Các doanh nghiệp Trung Quốc và quốc tế đang tích cực đầu tư và thiết lập các kênh bán hàng trực tuyến tại thị trường này. Theo Trung tâm Thông tin mạng Trung Quốc (CINIC), số lượng người dùng Internet ở Trung Quốc đạt khoảng 420 triệu năm 2010, tăng từ

380 triệu năm 2009, với 140 triệu người mua sắm trực tuyến. Trung Quốc tự hào với hơn 20.000 trang web thương mại điện tử. Tổng doanh thu trực tuyến tại Trung Quốc, từ hàng gia dụng, quần áo, sách vở, điện tử, các loại thức ăn, tới hàng hóa cao cấp, ước tính đạt trên 3.000 tỷ nhân dân tệ trong năm 2010, tăng từ 500 tỷ nhân dân tệ trong năm 2005.

Trong khi thương mại điện tử có tiềm năng lớn ở Trung Quốc, một số trở ngại chính vẫn còn tồn tại: Trung Quốc vẫn là một xã hội dùng tiền mặt là chủ yếu và việc sử dụng thẻ tín dụng bị hạn chế, các kênh phân phối địa phương chưa được phát triển tốt để phân phối các mặt hàng mua trên Internet, các nhà bán lẻ trực tuyến thường có dịch vụ hậu mãi không tốt như các cửa hàng bán lẻ truyền thống; Người tiêu dùng vẫn ít tin tưởng vào việc mua sắm hàng hóa qua Internet và nhận thức về việc dùng các sản phẩm phần mềm bảo mật Internet còn hạn chế.

Mặc dù có một số trở ngại, một vài công ty Internet Trung Quốc đã rất thành công trong việc thích ứng với thị trường nội địa và phát triển việc giao hàng nhận tiền mặt hoặc mô hình thanh toán chuyển khoản ngân hàng. Các trang như taobao.com (là trang bán lẻ trực tuyến lớn nhất Trung Quốc), dangdang.com, joyo.com và 360buy.com là các

nhà bán lẻ trực tuyến chủ yếu. Trong thực tế, mô hình này đang trở nên phổ biến đối với người tiêu dùng Trung Quốc, thậm chí nhiều thương hiệu phương Tây nổi tiếng xin được bán hàng trên các website này.

Xúc tiến thương mại và quảng cáo

➤ Quảng cáo

Quảng cáo là cách hiệu quả để đánh vào nhận thức sản phẩm của người tiêu dùng tiềm năng Trung Quốc. Kênh quảng cáo đại chúng bao gồm các ấn phẩm, phát thanh, truyền hình, ngoài trời, trực tuyến (blog, các bản tin, công cụ tìm kiếm), trong cửa hiệu và hình thức tài trợ. Quảng cáo tại Trung Quốc được quy định bởi Luật Quảng cáo của Nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, được thông qua vào năm 1994. Dự thảo luật này bao gồm các điều cấm và trách nhiệm của nhà quảng cáo. Quảng cáo nên "tốt cho sức khỏe thể chất và tinh thần của nhân dân" cũng như "phù hợp với đạo đức xã hội, cộng đồng và chuyên nghiệp cũng như bảo vệ phẩm giá và lợi ích của nhà nước".

Quy định cụ thể bao gồm cấm sử dụng các biểu tượng quốc gia và hình ảnh của chính phủ, và cấm quảng cáo khiêu dâm, mê tín dị đoan, phân biệt đối xử hoặc gây nguy hiểm cho sự ổn định xã hội.

Ngành công nghiệp quảng cáo ở Trung Quốc được quy định nghiêm ngặt, chính phủ vẫn kiểm soát đến khâu cuối cùng thông qua nội dung. Luật Quảng cáo không hoàn toàn minh bạch, do vậy, việc giải thích và thực thi có thể được hiểu đa dạng, pháp luật thường thiên về bảo vệ người tiêu dùng hơn là xúc tiến thương mại. Đáng chú ý là, các doanh nghiệp nước ngoài không có giấy phép kinh doanh của Trung Quốc, mà chỉ thông qua việc thành lập văn phòng tại Trung Quốc thì không được phép quảng cáo ở quốc gia này.

Cơ quan quản lý Nhà nước về Công nghiệp và Thương mại (SAIC) là tổ chức lập quy đầu tiên cho ngành quảng cáo, nhưng nhiều tổ chức khác như Bộ Văn hóa và Ủy ban

Quốc gia về vô tuyến, phim và truyền hình(SARFT) đóng vai trò chính trong việc kiểm soát in ấn hoặc nội dung truyền hình.

Sự bùng nổ của ngành bán lẻ Trung Quốc và cạnh tranh tăng cao giữa các nhà bán lẻ là nguyên nhân làm cho ngành công nghiệp quảng cáo của Trung Quốc tăng trưởng nhanh hơn nền kinh tế nói chung. Tất cả các công ty quảng cáo quốc tế lớn đều có mặt tại Trung Quốc.

Thị trường quảng cáo tổng thể của Trung Quốc đang tăng trưởng nhanh, mặc dù truyền hình vẫn là phân khúc lớn nhất, quảng cáo Internet là phân khúc phát triển nhanh nhất. Ước tính tổng doanh thu quảng cáo tại Trung Quốc tăng trưởng từ 70 tỉ nhân dân tệ trong năm 2007 đến 182 tỉ nhân dân tệ trong năm 2011. Tổng doanh thu của quảng cáo truyền hình Trung Quốc có thể sẽ đạt 85 tỉ RMB trong năm 2011. Tuy nhiên, Internet là hình thức hấp dẫn nhất với người tiêu dùng Trung Quốc. Chi phí cho quảng cáo trực tuyến bùng nổ từ 4,1 tỉ RMB năm 2005 lên hơn 20 tỉ RMB năm 2009, và có khả năng sẽ đạt hơn 47 tỉ RMB năm 2011. Trong năm 2011, doanh thu quảng cáo Internet ở Trung Quốc có khả năng lần đầu tiên sẽ vượt qua doanh thu quảng cáo trên báo chí. Trong năm 2011, doanh thu quảng cáo trên báo có thể đạt gần 45 tỉ RMB.

Hiện tại Trung Quốc đang trong thời kỳ cải cách tiêu dùng, các sản phẩm nước ngoài, bao gồm cả các phương thức tiếp thị, quảng cáo và kỹ thuật nghiên cứu tiên tiến đang đi tiên phong. Nhận thức thương hiệu ngày càng quan trọng và hình thức quảng cáo công phu đang bắt đầu đóng vai trò quan trọng trong việc thu hút người tiêu dùng Trung Quốc.

➤ **Triển lãm thương mại**

Trong năm 2010, khoảng 5.040 sự kiện thương mại được tổ chức ở 76 thành phố ở Trung Quốc. Con số tổng thể cho thấy, nhiều chương trình được tổ chức tại các thành phố nhỏ hơn, tiếp tục tăng trưởng từ 15 đến 20%/ năm.

Trong số 5.040 sự kiện, có 837 chương trình đã được tổ chức tại Bắc Kinh, Thượng Hải và Quảng Châu. Nhìn chung, số cuộc triển lãm có thể là căn cứ để đánh giá sự hấp dẫn thị trường, phát triển định hướng và tạo doanh thu.

Hầu hết các sự kiện được bảo trợ hoặc đồng bảo trợ bởi các cơ quan chính phủ, các tổ chức xã hội chuyên nghiệp, hoặc các tổ chức phi chính phủ (CCPIT). Chi phí tham gia triển lãm đôi khi tăng cao do giá cho các gian hàng của công ty nước ngoài tại triển lãm thường chỉ giới hạn ở khu vực nhất định. Một số hội chợ đôi khi chỉ dành cho doanh nghiệp địa phương hoặc chỉ cho các nhà xuất khẩu Trung Quốc dù được mô tả là Hội chợ xuất nhập khẩu. Do đó, các công ty nên xem xét cẩn thận trước khi nhận lời tham gia.

Định giá

Hầu hết người tiêu dùng Trung Quốc hiện rất nhạy cảm với giá cả, đặc biệt với việc tăng giá lương thực và nước uống, và thường sẽ chọn các sản phẩm ít tốn kém hơn, trừ khi họ được hưởng dịch vụ hậu mãi tốt, chất lượng sản phẩm thật sự tốt hơn. Lạm phát là mối bận tâm ngày càng lớn. Tuy nhiên, người tiêu dùng trẻ của Trung Quốc rất ý thức vấn đề thương hiệu và do đó quảng cáo thương hiệu nên được sử dụng phổ biến nhằm làm tăng giá trị nhận thức sản phẩm một cách hiệu quả. Đối với hoạt động thu mua lượng hàng hoá lớn, các nhà xuất khẩu nên có chính sách giảm giá.

Dịch vụ bán hàng/ Hỗ trợ khách hàng

Khả năng cung cấp dịch vụ hậu mãi thoả đáng là yếu tố bán hàng rất quan trọng, có thể giúp phân biệt công ty bạn với các đối thủ cạnh tranh. Toàn bộ các công ty dịch vụ tư nhân và doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài hiện nay đều cung cấp dịch vụ bán hàng và hậu mãi cho khách hàng tại Trung Quốc. Điều này đòi hỏi mức độ địa phương hóa nhất định, và sự cam kết đào tạo đội ngũ bán hàng và dịch vụ địa phương.

Bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ

Số cá nhân và công ty nhỏ của Trung Quốc liên quan đến lĩnh vực sản xuất và kinh doanh quốc tế đang ngày một tăng. Tốc độ truy cập Internet ở Trung Quốc rất nhanh, nhiều công ty tận dụng triệt để Internet để tìm cơ hội tại thị trường này. Bên cạnh những lợi ích mà Internet mang lại cho nền kinh tế Trung Quốc, vẫn tồn tại những mặt trái của việc phát triển thương mại và tự do hóa thị trường cùng với vấn đề xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ (IPR).

Quyền sở hữu trí tuệ mang tính lãnh thổ, nghĩa là các quyền này sẽ thuộc về bạn tại quốc gia hay khu vực mà chúng được đăng ký và bảo hộ, để có được các quyền độc quyền về sở hữu trí tuệ ở các thị trường nước ngoài, bạn phải tìm kiếm và đạt được sự bảo hộ ở nước ngoài (trừ khi nó có được một cách tự động mà không cần phải tuân theo các thủ tục nào, ví dụ như thông qua một cơ chế điều ước quốc tế như Công ước Berne về bảo hộ các tác phẩm văn học và nghệ thuật, xem “Làm thế nào để SME của bạn có thể thu lợi từ việc bảo hộ quyền tác giả”). Các công ty Việt Nam phải bảo vệ các quyền cần có ở Trung Quốc một cách kịp thời để được bảo vệ theo luật pháp Trung Quốc.

➤ Các cam kết quyền sở hữu trí tuệ của Trung Quốc

Là một phần của Nghị định thư về gia nhập WTO, Trung Quốc cam kết tuân thủ đầy đủ Hiệp định của WTO về các Khía Cạnh Liên Quan Đến Thương Mại thuộc quyền sở hữu trí tuệ ("Hiệp định TRIPs " hoặc "TRIPS"), cũng như các cam kết liên quan đến các hiệp định TRIPs khác. Mặc dù đã thực hiện một số cải tiến, chính phủ Trung Quốc vẫn chưa thực hiện các biện pháp thực thi hiệu quả để ngăn chặn hành vi xâm phạm phổ biến các quyền sở hữu trí tuệ. Hiện nay, một số luật này đang được sửa đổi hoặc xem xét sửa đổi. Cuối năm 2008, Trung Quốc đã công bố một Chiến lược IPR quốc gia mới. Trong tháng 10 năm 2010, thủ tướng Ôn Gia Bảo và Hội đồng Nhà nước (nội các Trung Quốc) công bố một "Chiến dịch sở hữu trí tuệ đặc biệt " với việc thực thi nâng cao quyền sở hữu trí tuệ. Các chủ sở hữu hợp pháp phải đảm bảo rằng các bước mà họ thực hiện được dựa trên những triển khai pháp luật gần đây nhất.

Một phần trong cam kết WTO của Trung Quốc là việc ký kết một số thỏa thuận quốc tế và song phương về sở hữu trí tuệ. Trung Quốc là thành viên của Tổ chức Sở hữu Trí tuệ Thế giới (WIPO), Công ước Paris về bảo hộ sở hữu công nghiệp, Công ước Berne về bảo hộ tác phẩm văn học và nghệ thuật, hệ thống Madrid về đăng ký nhãn hiệu quốc tế, còn được biết đến như "nghị định thư Madrid," Công ước về Bản quyền thế giới, các Công ước bản ghi âm Geneva, và Hiệp ước hợp tác sáng chế.

Trong năm 2002, Hiệp ước bản quyền của WIPO và Hiệp ước Biểu diễn và Bản ghi âm WIPO ("các Hiệp ước Internet") ra đời có hiệu lực trên toàn thế giới. Các hiệp ước quốc tế giúp xác định tiêu chuẩn toàn cầu để kịp thời phân phối bản quyền trên mạng lưới toàn cầu. Trong tháng 3 năm 2007, Trung Quốc tham gia hai hiệp ước Internet WIPO. Trong năm 2009, mạng Internet Trung tâm Thông tin Mạng Trung Quốc (CNNIC) báo cáo ước tính có khoảng 384 triệu người sử dụng Internet.

➤ Xu hướng về quyền sở hữu trí tuệ

Các hiệp hội ngành nghề đại diện cho các ngành có bản quyền và ngành hàng tiêu dùng cho biết mức độ sao chép lậu và làm hàng giả trên tất cả các loại sản phẩm tại Trung Quốc ngày càng cao. 99% các file nhạc được tải về hoặc xem trực tiếp ở Trung Quốc là những nội dung có được một cách bất hợp pháp. Trung Quốc hiện là một trong những đầu mối tải bất hợp pháp các tài liệu có bản quyền thông qua internet và trên các máy tính cá nhân hay thiết bị di động. (<http://www.iipa.com/rbc/2010/2010SPEC301PRC.pdf>.)

Nhiều công ty sản xuất hàng tiêu dùng của nước ngoài cho biết, trung bình khoảng 20% sản phẩm của họ ở Trung Quốc là giả mạo. Nhiều công ty Trung Quốc cũng gặp phải trường hợp tương tự, thậm chí còn mưu mô hơn với những vấn đề sao chép lậu và làm hàng giả ngay ở thị trường của họ. Việc làm nơ các vấn đề này khiến việc sao chép các nhãn hiệu khác, tên công ty, tên miền, bằng sáng chế thiết kế, nhân viên ăn cắp các bí mật thương mại và xuất khẩu lậu các sản phẩm vi phạm ngày một gia tăng. Hàng hoá vi phạm

có nguồn gốc từ Trung Quốc có thể được tìm thấy trên khắp thế giới.

Trung Quốc đã thực thi cơ chế hành chính và hình sự theo tình hình đất nước để chống xâm phạm và trộm cắp quyền sở hữu trí tuệ. Tuy nhiên, các biện pháp thi hành luật và quy định về quyền sở hữu trí tuệ hiện nay chưa hiệu quả và do đó tình trạng xâm phạm và trộm cắp quyền sở hữu trí tuệ vẫn còn là vấn nạn nghiêm trọng tại quốc gia này. Các biện pháp bắt buộc không đồng đều và không phù hợp, cộng với lợi ích địa phương đã ngăn cản việc tố cáo các hành động trên.

Xử phạt hành chính đối với vi phạm quyền sở hữu trí tuệ, hình thức phạt tiền hay tịch thu, ít có tác dụng ngăn chặn tệ nạn trên bởi vì Trung Quốc thiếu các biện pháp phạt hình sự nghiêm khắc, chẳng hạn như phạt tù. Hình thức phạt tiền thường được trả dần vào chi phí sản xuất sản phẩm giả mạo hoặc ăn cắp bản quyền. Do đó, đối với những kẻ vi phạm, hình thức phạt tiền chỉ đơn thuần là chi phí kinh doanh. Pháp luật Trung Quốc chưa đủ mạnh để răn đe những kẻ phạm tội nhập và xuất khẩu hàng hoá xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ. Ngoài ra, Trung Quốc cũng không có quy định về việc tải các tài liệu có bản quyền vi phạm, trừ khi người nắm giữ bản quyền chứng minh được rằng những kẻ vi phạm này đã hành động vì động cơ lợi nhuận.

Việc tiếp cận thị trường hạn chế đối với các sản phẩm như phần mềm điện ảnh hay giải trí nước ngoài, cũng như hạn chế đầu tư vào các kênh phân phối, vô hình chung đã tạo điều kiện thuận lợi cho những kẻ buôn lậu và làm hàng giả. Các cơ quan có thẩm quyền đã tiến hành hàng chục ngàn cuộc lục soát bất ngờ ở cả nhà sản xuất và bán lẻ, tịch thu rất nhiều hàng giả và nhập lậu. Tuy nhiên, thị trường bán hàng giả và hàng lậu vẫn tiếp tục rộng mở. Thị trường hàng giả và nhập lậu này dễ dàng tìm thấy ở các thành phố lớn của Trung Quốc hay tại các cửa khẩu, chẳng hạn như Con đường Tơ lụa tại Bắc Kinh hay Trung tâm Thương mại Lo Wu ở biên giới giữa Thâm Quyển và Hồng Kông.

➤ Chiến lược thực thi quyền sở hữu trí tuệ

Bất kỳ công ty hay cá nhân nào khi kinh doanh tại Trung Quốc cũng sẽ phải đối mặt với các vấn đề phát sinh từ vi phạm quyền sở hữu trí tuệ ở Trung Quốc. Do đó các doanh nghiệp nên xem xét chiến lược một cách hợp lý nhằm giảm thiểu rủi ro tổn thất.

Đấu tranh chống vi phạm quyền sở hữu trí tuệ ở Trung Quốc là nhiệm vụ dài hạn và đa truyên liên quan đến việc phát triển luật lệ ở Trung Quốc. Các ngành công nghiệp khác nhau đã theo đuổi chiến lược riêng biệt, dựa trên nhiều yếu tố như: tính lan toả của các hành vi vi phạm quyền sở hữu trí tuệ, sự tinh vi của những kẻ làm hàng giả, khó khăn trong việc cung cấp sản phẩm hợp pháp thông qua các kênh thích hợp, các hình thức sở hữu trí tuệ bị xâm phạm, ảnh hưởng của các hành vi vi phạm sức khoẻ cộng đồng, sự an toàn hoặc lợi ích kinh doanh, việc hiểu rõ các cơ quan hành chính hay tư pháp Trung Quốc với các loại vi phạm, hạn chế ngân sách và tiếp thị.

Các công ty đa quốc gia nước ngoài ở Trung Quốc đã thành lập Liên minh Uỷ Ban Bảo vệ chất lượng thương hiệu (QBPC), tập trung vào vấn đề làm giả nhãn mác và đề xuất các giải pháp nhằm tăng cường các biện pháp thực thi pháp luật.

Các cơ quan Trung Quốc xác nhận QBPC là một tổ chức có thẩm quyền bảo vệ các sản phẩm Trung Quốc cũng như nước ngoài và đã được quốc tế công nhận cho nỗ lực thực thi của mình. QBPC hỗ trợ kỹ thuật cho việc thi hành luật về nhãn mác ở Trung Quốc, cũng như các lĩnh vực khác liên quan đến bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ. Nhiều tổ chức khác liên quan đến các vấn đề sở hữu trí tuệ cũng có mặt tại Trung Quốc, nhưng có giới hạn nhất định do chính phủ Trung Quốc áp đặt, bao gồm Hiệp hội Nghiên cứu và phát triển được phẩm của Trung Quốc, Liên minh Phần mềm Doanh nghiệp, Hiệp hội điện ảnh, Hiệp hội công nghiệp ghi âm Quốc tế, Hiệp hội Nhãn hiệu quốc tế.

Chính quyền Trung Quốc đang giải quyết nhu cầu về giáo dục quyền sở hữu trí tuệ thông qua việc thành lập Trung tâm pháp lý về quyền sở hữu trí tuệ tại nhiều trường đại học, đặc biệt là Đại học Nhân Dân, Đại học Bắc Kinh, Đại học Thanh Hoa, Đại học Luật và Chính trị Trung Quốc, Đại học Fudan, Đại học Tế Nam, và Đại học Công nghệ Phía Nam

Trung Quốc....

Các chuyên gia về quyền sở hữu trí tuệ của Trung Quốc cũng đang học ở các quốc gia khác, với sự hỗ trợ thường xuyên của các tổ chức quốc tế. Trong nhiều năm qua, chính phủ các quốc gia nước ngoài, cũng như các tổ chức tư nhân đã chủ động đào tạo nhiều địa phương và quốc gia, tập trung vào các nghĩa vụ WTO của Trung Quốc bao gồm các mảng: dân sự, hình sự, hành chính và thực thi thuế quan.

Các công ty và nhà đầu tư còn gặp không ít rào cản lớn khi làm ăn tại Trung Quốc như: một chính phủ luôn đặt trật tự xã hội lên trên hết mọi thứ và một hệ thống pháp luật vừa mơ hồ vừa phản ứng thiếu nhanh nhạy.

Mặc dù nhiều người cho rằng tình hình đã cải thiện rõ rệt ở một số khu vực, nhưng vấn đề bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ và can thiệp của chính phủ vẫn thực sự gây ra những trở ngại.

Doanh nghiệp nước ngoài tiếp tục đổ tới Trung Quốc vì tốc độ tăng trưởng kinh tế cao, nhưng họ cần phải luôn tỉnh táo để không đụng chạm tới lợi ích cố hữu và có những sản phẩm quá mới mẻ, đến mức dân địa phương quyết đánh gục và bán rẻ hơn so với giá trên thị trường thế giới.

Tóm lại, “đừng làm sản phẩm gì giống sản phẩm doanh nghiệp Trung Quốc đã làm, phải có sản phẩm đặc thù”. Muốn kinh doanh tại thị trường Trung Quốc, doanh nghiệp Việt Nam cần phải có lợi thế cạnh tranh, nếu có sản phẩm đặc thù, khác biệt với sản phẩm của doanh nghiệp Trung Quốc thì sẽ phát triển rất nhanh.

➤ Các hệ thống thực thi quyền sở hữu trí tuệ

Biện pháp cưỡng chế hành chính thường là bước đầu tiên giải quyết vi phạm tại Trung Quốc. Bất lợi của hoạt động hành chính này là chỉ giải quyết được ở địa phương, không có hiệu quả ở cấp quốc gia. Quá trình ra quyết định thường thiếu minh bạch, với chủ

ngĩa bảo hộ địa phương là một trở ngại đáng kể cho hoạt động thực thi hiệu quả. Các cơ quan hành chính này cũng yêu cầu trợ giúp từ các cơ quan bảo vệ pháp luật để tiến hành các cuộc đột kích bất ngờ, cần có sự hợp tác và phối hợp mà đây là điểm khuyết giữa các sở ngành của Trung Quốc.

Các cơ quan của Chính phủ Trung Quốc thường tham gia vào các hoạt động cưỡng chế hành chính bao gồm: Cục Quản lý Nhà nước về Công nghiệp và Thương mại, Tổng cục Hải Quan, Cục Quản lý Bản quyền quốc gia, Cơ quan Chống khiêu dâm và hải tặc quốc gia, và Cục quản lý về Kiểm dịch, kiểm tra và giám sát chất lượng.

Hải quan Trung Quốc thường xuyên tham gia vào các hoạt động hành chính liên quan đến nhãn hiệu. Nếu chủ sở hữu hợp pháp đã đăng ký nhãn hiệu của mình với hải quan, thì cơ quan này có thể tạm giữ hoặc tịch thu các sản phẩm mang nhãn hiệu vi phạm theo đường xuất và nhập khẩu và phạt hành chính. Tuy nhiên, việc tịch thu này thường đòi hỏi một khoảng ký gởi lớn tại cảng nơi hàng hóa bị thu giữ.

Các cơ quan chính phủ của Trung Quốc ở địa phương và quốc gia cũng tham gia với các chính sách và biện pháp thực thi quyền sở hữu trí tuệ, một trong số đó còn có trách nhiệm với các tổ chức hay kiêm các quyền khác cùng lúc. Thẩm quyền trong các vấn đề then chốt thường bị chia cắt, gây khó khăn trong nỗ lực phối hợp điều hành thực thi pháp luật.

Các luật IPR hiện thời của Trung Quốc giới thiệu tổng quan về truy tố hình sự khi vi phạm quyền sở hữu trí tuệ đến ngưỡng tội phạm hình sự. Biện pháp này ngày càng trở nên quan trọng trong việc giải quyết nạn vi phạm bản quyền và hàng giả tăng cao, và răn đe các dạng tội phạm có tổ chức liên quan đến các đường dây vi phạm quyền sở hữu trí tuệ và hàng giả.

Tuy nhiên, các ngưỡng để truy tố hình sự này là khá cao. Cảnh sát và công tố viên (gọi là viện kiểm sát tại Trung Quốc) có thể không quen với các vấn đề phạm tội về quyền sở hữu trí tuệ.

Kết quả là, các cơ quan chính quyền có thể yêu cầu các thủ tục quá mức liên quan đến bằng chứng từ những người bị xâm phạm, bao gồm việc chứng thực lặp đi lặp lại và hợp pháp hóa các chứng từ. Ở Trung Quốc vẫn còn đang phát triển mối quan hệ giữa hoạt động dân sự và hình sự, xử lý các vụ tái phạm và bảo quản chứng cứ. Trung Quốc đã công bố nhiều quy tắc mang tính thủ tục để cải thiện chuyển đổi các trường hợp dân sự sang truy tố hình sự. Tuy nhiên, như đã nêu, số lượng chuyển đổi sang hình sự chưa tăng nhiều.

Trung Quốc tiếp tục xác định mức độ vi phạm quyền sở hữu trí tuệ nhất định và xử phạt thông qua giá bán được niêm yết của sản phẩm vi phạm, hơn là tác hại gây ra cho chủ sở hữu. Vào tháng 12 năm 2004, Toà án tối cao và Viện kiểm sát nhân dân tối cao của Trung Quốc đã ban hành thông tư nhằm hạ thấp mức phạt hành chính để truy tố hình sự trong các trường hợp vi phạm quyền sở hữu trí tuệ. Thông tư này cũng thay đổi yêu cầu chứng minh mức doanh thu tối thiểu. Khác với thông lệ trước đây, ngày nay, một lượng lớn sản phẩm vi phạm không bán được có thể hình thành cơ sở để truy tố hình sự.

Tuy nhiên, thông tư thiếu phương pháp rõ ràng để đánh giá. Do đó, chỉ có kết quả khiêm tốn trong việc truy cứu trách nhiệm tội phạm thương hiệu. Một số trường hợp không được theo đuổi hay kết quả xử phạt hơi nhẹ vì toà án sử dụng giá trị thấp của sản phẩm giả mạo, trái với giá bán lẻ của sản phẩm hợp pháp nhằm lấy được khoản lợi bất chính.

Trong năm 2006, Trung Quốc đã phát triển một mạng lưới quốc gia của khoảng 50 trung tâm khiếu nại về quyền sở hữu trí tuệ, với đường dây nóng “12312”, đã đạt hiệu quả trên toàn quốc. Từ đó, Bộ Thương mại Trung Quốc đã đổi tên thành “Trung tâm khiếu nại thương mại 12312” và chịu trách nhiệm trong việc quản lý của mình. Các trung tâm này không chỉ xử lý khiếu nại về quyền sở hữu trí tuệ mà còn báo cáo về tình hình thị trường. Bộ Thương mại cũng yêu cầu mỗi tỉnh và thành phố lớn thành lập một “Trung tâm khiếu nại thương mại 12312”.

Các thông tin chi tiết có thể tìm thấy tại www.12312.gov.cn.

Tuy nhiên, cần lưu ý là trang web này chỉ hoạt động tại Trung Quốc. Một đường dây nóng khác là “12315” dành cho các vấn đề bảo vệ người tiêu dùng theo chỉ đạo của Cục quản lý công thương nhà nước cũng đã được thiết lập.

Trung Quốc cũng có toà án chuyên về quyền sở hữu trí tuệ ở các thành phố chính và các thành phố lân cận, và một phòng ban về quyền sở hữu trí tuệ tại Tòa án nhân dân tối cao. Mặc dù Trung Quốc thiếu các công tố viên chuyên về truy tố tội phạm quyền sở hữu trí tuệ, chẳng hạn như những tội phạm trong ngành máy tính. Cuối năm 2005, chính quyền đã thành lập văn phòng chuyên về xử lý tội phạm sở hữu trí tuệ thuộc Bộ An ninh, triển khai các mẫu điều tra cho nhân viên cảnh sát liên quan đến các vấn đề sở hữu trí tuệ.

Là một phần của nghĩa vụ TRIPs, Trung Quốc quy định việc kháng cáo đối với quyết định cuối cùng từ Văn Phòng Sở hữu trí tuệ và Văn phòng Thương hiệu Trung Quốc liên quan đến các ứng dụng bằng sáng chế và nhãn hiệu.

Viện kiểm sát nhân dân tối cao, hoạt động độc lập, và ngang bằng với tòa án và các bộ phận khác của mạng hành pháp. Tòa án Nhân dân Tối cao đã ban hành các chuẩn mực của luật pháp Trung Quốc nhằm giải quyết nghĩa vụ về quyền sở hữu trí tuệ của Trung Quốc, bao gồm bản quyền liên quan đến internet và tranh chấp tên miền. Tòa Án Nhân dân tối cao cũng ban hành những chuẩn mực nhất định nhằm thực thi nghĩa vụ về quyền sở hữu trí tuệ và cung cấp sơ bộ lệnh chế tài của tòa án đối với các vấn đề liên quan đến quyền sở hữu trí tuệ khác nhau.

➤ **Bằng sáng chế**

Năm 1998, Trung Quốc tổ chức lại Cục sáng chế trong nỗ lực cải tiến các biện pháp thực thi và hợp tác về quyền sở hữu trí tuệ, và được đổi tên thành Cục Sở Hữu Trí Tuệ Quốc Gia (SIPO). SIPO là tổ chức không thể thiếu trong Chiến lược Sở Hữu Trí Tuệ của Trung Quốc được công bố năm 2008.

Các ứng dụng bằng sáng chế trong nước và nước ngoài đã tăng đều đặn, kể từ khi Luật Sáng Chế của Trung Quốc được ban hành lần đầu tiên vào năm 1984. Gần đây, Luật Sáng Chế đã được sửa đổi lần thứ 3 và có hiệu lực ngày 1/10/2009.

Vào tháng Giêng năm 1993, việc bảo vệ bằng sáng chế đã được mở rộng cho các sản phẩm dược phẩm và hóa chất, cũng như các quy trình, thời hạn bảo hộ được kéo dài đến 20 năm. Khi đó, những sửa đổi bổ sung được ủy quyền cho người nắm giữ bằng sáng chế với quyền được ngăn chặn những kẻ khác nhập khẩu các sản phẩm vi phạm, và ngăn cấm kinh doanh trái phép hay nhập khẩu các sản phẩm được sản xuất theo quy trình của bằng sáng chế được cấp. Như đã đề cập ở trên, Trung Quốc không bảo vệ cho các bằng sáng chế về phương pháp kinh doanh và công nghệ sinh học.

Vào ngày 1 tháng 1 năm 1994, Trung Quốc đã gia nhập Hiệp Ước hợp tác về sáng chế (PCT). Vào đầu năm 2003, với sự phát triển tích cực, Trung Quốc đã sửa đổi hệ thống luật pháp của mình nhằm phù hợp hơn nữa với thông lệ quốc tế liên quan đến kiểm tra việc ứng dụng hiệp ước hợp tác về sáng chế.

Vào giữa năm 2003, Trung Quốc ban hành các điều lệ mới liên quan đến giấy phép bắt buộc của bằng sáng chế theo thủ tục và cách thức nhất định. Vào cuối năm 2005, SIPO ban hành quy định về cấp giấy phép bắt buộc đối với các sản phẩm dược phẩm để phòng tránh hoặc chữa trị các bệnh truyền nhiễm trong suốt thời kỳ khủng hoảng y tế cộng đồng.

Vào năm 2007, Trung Quốc đã phê chuẩn nghị định thư về việc sửa đổi Hiệp định về các khía cạnh liên quan đến thương mại của quyền sở hữu trí tuệ của WTO (TRIPs), cho phép các sản phẩm dược phẩm được sản xuất theo giấy phép bắt buộc để được xuất khẩu sang các quốc gia thiếu năng lực sản xuất, cũng như cho phép các nước kém phát triển và đang phát triển sản xuất các phiên bản chung của các loại thuốc đã được cấp bằng sáng chế để đối phó với dịch bệnh. Các luật sáng chế được sửa đổi cho phép uỷ quyền giấy phép bắt buộc dễ dàng hơn đối với ngành dược theo Điều 50, và cho ngành công nghiệp

bán dẫn theo Điều 52. Tuy nhiên, cho đến nay, chưa có trường hợp giấy phép bắt buộc nào của bằng sáng chế được báo cáo.

Một số học giả và quan chức Trung Quốc đã lập luận rằng việc bảo vệ bằng sáng chế và các quyền sở hữu trí tuệ khác có thể là một “rào cản kỹ thuật trong thương mại”, một “chế độ độc quyền” hay “hành động bất công”. Họ cũng cho rằng các công ty nước ngoài buộc phải có giấy phép cho bằng sáng chế của mình như là một phần của quá trình thiết lập tiêu chuẩn quốc gia. Với việc ban hành Luật chống độc quyền năm 2007, tất cả những rủi ro này cần phải được đánh giá cẩn thận, đặc biệt trong các lĩnh vực công nghiệp.

Luật sáng chế của Trung Quốc hiện không khôi phục thời hạn bằng sáng chế. Trong năm 2002, Cơ quan Quản lý Dược Phẩm và Thực phẩm Quốc gia đã bắt đầu áp dụng “Quy chế thực thi các điều lệ của Luật quản lý dược phẩm nước Cộng Hòa Nhân Dân Trung Hoa”, bao gồm Điều 35 trong đó chú trọng đến việc “độc quyền dữ liệu”. Tuy nhiên, vấn đề minh bạch và hợp tác liên ngành đã cản trở việc thành lập hệ thống liên kết bằng sáng chế và độc quyền dữ liệu hiệu quả. Các công ty dược phẩm đổi mới cũng phải đối mặt với một số thách thức như: hàng giả tràn lan, việc trì hoãn và hạn chế việc tiếp cận thị trường đối với sản phẩm của mình.

➤ Bản quyền

Trong năm 1992, Trung Quốc tham gia cả hai công ước Berne về Bảo vệ tác phẩm văn học và nghệ thuật và Công ước bản quyền quốc tế. Vào tháng 4 năm 1993, Trung Quốc đã tham gia Công ước bảo hộ nhà sản xuất bản ghi âm chống việc sao chép không được phép bản ghi âm của họ (Geneva Phonograms Convention). Sau khi tham gia Công ước Berne, Trung Quốc đã chính thức công nhận phần mềm máy tính như một tác phẩm văn học, và đồng ý bảo vệ các chương trình máy tính 50 năm mà không yêu cầu việc đăng ký bắt buộc đối với các chủ sở hữu bản quyền hợp pháp là người nước ngoài. Ngoài ra để bổ sung Luật Bản Quyền của Trung Quốc, Tòa án Nhân dân Tối cao đã có các bước nhằm

giải quyết các vấn đề bản quyền Internet và kỹ thuật số.

Trong tháng 3 năm 2007, Trung Quốc đã tham gia 2 Hiệp ước Internet của WIPO, được gọi là Hiệp ước Bản quyền WIPO và Hiệp ước về biểu diễn và ghi âm của WIPO. Vi phạm bản quyền Internet là hiện tượng phổ biến. Các nhóm ngành công nghiệp báo cáo rằng, việc vi phạm bản quyền tại các trường Đại Học của Trung Quốc là rất phổ biến, bao gồm cả vi phạm bản quyền sách giáo khoa và tải bất hợp pháp các loại nhạc và phim ảnh. Cuối năm 2006, những nỗ lực đáng kể được khởi xướng nhằm giải quyết các vấn đề này.

Vấn đề bản quyền và việc thực thi được phân chia cho một số cơ quan Trung Quốc. Các cơ quan này bao gồm Cơ quan Quản lý Bản quyền Quốc gia Trung Quốc, Bộ Văn Hoá, Cơ quan phòng Chống khiêu dâm và sao chép bản quyền, Tổng Cục Báo chí và xuất bản, Cục quản lý nhà nước về phát thanh, phim ảnh và truyền hình.

Việc tiếp cận thị trường còn chưa thỏa đáng với phim ảnh, sách và âm nhạc nước ngoài, dẫn đến một thị trường chợ đen rộng mở cho các loại hàng này. Trung Quốc không trao bản quyền xuất bản cho âm nhạc và các công ty phát hành sách nước ngoài. Trong những trường hợp nhất định mới yêu cầu giấy phép bắt buộc của một số loại sách được sử dụng cho các kế hoạch giáo dục quốc gia.

Trung Quốc vẫn duy trì mức trần về số lượng phim nước ngoài được phép nhập cảnh. Trong năm 2003, Trung Quốc ủy quyền cho một công ty Huaxia phân phối phim nước ngoài, tạo nên tình trạng độc quyền thay cho vị trí của China Film Group's trước đó. Tuy nhiên, hai nhà phân phối này vẫn không đáp ứng đủ nhu cầu thị trường, khiến người tiêu dùng phải mua DVD giả hay VCD để xem phim không hợp pháp.

➤ **Nhãn hiệu**

Có trụ sở tại Bắc Kinh, Văn phòng đăng ký Nhãn hiệu Trung Quốc là cơ quan bộ phận của Cục Quản lý nhà nước về Công nghiệp và Thương mại, và là văn phòng đăng ký

nhãn hiệu tích cực nhất trên thế giới. Việc sắp xếp này cũng giống như Văn phòng Bản quyền sáng chế và Thương hiệu Nước ngoài, là cơ quan của Bộ Thương mại Nước ngoài. Cách quản lý nhãn hiệu của Trung Quốc nhìn chung phù hợp với các tiêu chuẩn quốc gia.

Nhiều người làm công tác tiếp thị ở Trung Quốc phàn nàn rằng người tiêu dùng tại đây không trung thành với thương hiệu và luôn sẵn sàng từ bỏ một thương hiệu mà họ đang dùng để đến với một thương hiệu khác.

Theo các chuyên gia tiếp thị, khi phải đối mặt với mô hình tiêu dùng thiếu trung thành này, họ rất khó có thể đoán biết đâu là thị trường trọng tâm.

Mặc dù không thể phủ nhận hoàn toàn việc người Trung Quốc thường xuyên thay đổi nhãn hiệu hàng hóa mà họ sử dụng, đây không phải là một đặc điểm của văn hóa Trung Quốc. Thực ra, người tiêu dùng Trung Quốc vẫn còn hay thay đổi vì nước này hiện vẫn ở một giai đoạn phát triển mà các công ty đem đến cho người tiêu dùng quá nhiều lựa chọn hơn những gì mà họ có vào thời điểm một thập kỷ trước đây. Một vấn đề khác nữa là các công ty đa quốc gia không phải lúc nào cũng nỗ lực hết sức để nhận biết thị trường trọng tâm của họ là ở đâu để nhằm vào đó thật hiệu quả.

Trên thực tế, người tiêu dùng Trung Quốc rất trung thành với những nhãn hiệu phù hợp với nhu cầu của họ. Những thương hiệu mới của Trung Quốc như dịch vụ tin nhắn QQ của Tencent Holdings, giày Belle của Belle International và dịch vụ bán đấu giá trực tuyến trên trang web Taobao của Alibaba thành công tới mức đáng ngạc nhiên vì những công ty này biết cách xây dựng quan hệ với người tiêu dùng Trung Quốc.

Các công ty trong nước còn tồn tại sau khi Trung Quốc tiến hành cải cách vào năm 1978, như bột giặt Mèo Trắng và kẹo Thỏ Trắng, đã xây dựng được niềm tin của người tiêu dùng Trung Quốc và phát triển mạnh, cũng giống như những gì bột giặt Tide mà thực phẩm Mars đã làm ở thị trường Mỹ.

Thành công không chỉ giới hạn ở những doanh nghiệp trong nước. Những công ty đa

quốc gia như Yum Brands và Omega đã thu được những khoản lợi nhuận khổng lồ ở Trung Quốc nhờ biết cách thu hút được niềm tin và sự trung thành của người tiêu dùng Trung Quốc đối với thương hiệu của họ. Hiện thương hiệu gà rán KFC của Yum đã mở hơn 2.200 cửa hàng ở Trung Quốc. Omega cũng kiểm soát tới 70% thị trường đồng hồ cao cấp cho nam giới tại nước này.

Để thúc đẩy sự trung thành thương hiệu của người tiêu dùng Trung Quốc, các công ty có lẽ cần học tập từ những ví dụ thành công này và tập trung vào 3 điểm quan trọng.

- Thứ nhất là xác định vị trí thương hiệu của mình.
- Thứ hai là hiểu và xây dựng quan hệ với nhóm khách hàng của mình
- Thứ ba là nhằm vào thế hệ người tiêu dùng trẻ của Trung Quốc - đối tượng khách hàng thông thạo về hàng hóa và có thu nhập dành cho chi tiêu để trở thành những khách hàng trung thành nhất trong tương lai.

Nếu các công ty đa quốc gia không xác định vị trí chiến lược của mình cả trong ngắn hạn và dài hạn và hiểu được những thay đổi trong nhu cầu của người tiêu dùng Trung Quốc, họ sẽ mất thị trường béo bở này vào tay những công ty khác khôn ngoan hơn.

Trung Quốc bảo vệ Các chỉ dẫn địa lý (GIs). Văn phòng Nhãn hiệu thương mại Trung Quốc chịu trách nhiệm bảo vệ Gis. Điều khác biệt là, Trung Quốc có một hệ thống 2 cơ quan khác nhau cho việc đăng ký Gis:

- Thứ nhất thuộc Cơ quan quản lý về kiểm tra, kiểm dịch và giám sát chất lượng (AQSIQ)
- Thứ 2 là các sản phẩm nông nghiệp được quản lý bởi Bộ Nông nghiệp

Tuy nhiên, nên lưu ý rằng AQSIQ hay Bộ Nông nghiệp cũng không thể bảo vệ GI như nhãn hiệu. Để yêu cầu bảo vệ GI như nhãn hiệu, cần phải đăng ký với Văn phòng Đăng

ký Nhân hiệu Trung Quốc.

Vào tháng 10/1989, Trung Quốc tham gia Hệ thống Madrid về Đăng ký Nhân hiệu Quốc tế, hay còn gọi là “Nghị định thư Madrid”, cho phép đăng ký nhãn hiệu qua lại đối với các nước thành viên.

Trung Quốc có một hệ thống “nguyên tắc nộp đơn trước” cho phép kẻ thứ 3 đăng ký các nhãn hiệu nổi tiếng của Trung Quốc và nước ngoài mà không cần biết chủ sở hữu nhãn hiệu hợp pháp. “Kẻ cắp thương hiệu” cũng như “kẻ cắp tên miền” có khả năng tạo ra đủ các vấn đề khi chủ sở hữu quyền hợp pháp cố gắng đăng ký nhãn hiệu hay tên miền đó. Do đó, người nước ngoài nếu theo đuổi việc kinh doanh tại Trung Quốc nên xem xét việc đăng ký kiểu chữ logo và nhãn hiệu thiết kế, cũng như kiểu chữ trong thư pháp của Trung Quốc, phiên âm theo chữ cái La tinh, và tên miền internet.

Ngoài Trung Quốc Đại Lục, các chủ sở hữu quyền hợp pháp được khuyến nên xem xét đăng ký nhãn hiệu sản phẩm và những biến thể được thảo luận tại Hồng Kông và Đài Loan. Đôi khi, các văn phòng đăng ký nhãn hiệu của Trung Quốc sẽ hủy bỏ việc đăng ký nhãn hiệu được nắm giữ bởi tên đại lý của các nhà phân phối nước ngoài ở Trung Quốc, những người không có quyền đăng ký các nhãn hiệu đó bằng tên của mình. Nói cách khác, Cục Quản lý Nhà nước về Công nghiệp và Thương mại Quốc gia đăng ký tên cho các công ty và doanh nghiệp.

Vào tháng 9 năm 2010, Trung Quốc, Mỹ, Nhật Bản, và Liên Minh Châu Âu đã triệu tập tại Bắc Kinh để họp phiên hội nghị đầu tiên tập trung thảo luận các vấn đề về ăn cắp nhãn hiệu ở Trung Quốc. Điều đặc biệt đáng lưu ý là thực tế, thay vì phản nản quyền lợi của doanh nghiệp nước ngoài về ăn cắp nhãn hiệu, phần lớn các chủ sở hữu quyền hợp pháp của Trung Quốc và những người được uỷ quyền nhãn hiệu lại lên tiếng về các vấn đề lo ngại của họ. Và họ đang có kế hoạch tổ chức các phiên họp tiếp theo.

➤ Tên miền

là sự nhận dạng vị trí của một máy tính trên mạng Internet nói cách khác tên miền là tên của các mạng lưới, tên của các máy chủ trên mạng Internet. Một nhãn hiệu thương mại có thể bao gồm các từ ngữ, tên, thiết kế, âm thanh, và/hoặc màu sắc để phục vụ như một chỉ định nguồn, phân biệt hàng hoá và dịch vụ của một nhà cung cấp với những nhà cung cấp dịch vụ và hàng hoá khác. Tên miền có đuôi “.cn” rất giống với các tên miền không phải của Trung Quốc, và có thể dẫn đến sự nhầm lẫn về nguồn gốc của hàng hóa và dịch vụ. Trung tâm thông tin mạng lưới Internet Trung Quốc (CNNIC), thuộc Bộ Công nghiệp và Công nghệ Thông tin, cho phép các nhà cung cấp dịch vụ đăng ký tên miền “.cn”.

Cơ quan Dịch vụ thương mại nước ngoài hoan nghênh trang web tiếng Anh của CNNIC's, <http://www.cnnic.cn/en/index/index.htm>, để những người quan tâm biết thêm về cách quản trị tên miền của Trung Quốc, và cung cấp thông tin về cách tìm kiếm, đăng ký, thảo luận, và huỷ bỏ tên miền “.cn”.

Theo luật nhãn hiệu thương mại Trung Quốc, các công ty nước ngoài không hiện diện tại Trung Quốc phải sử dụng một đại lý đăng ký nhãn hiệu thương mại tại Trung Quốc hay thông qua Công ty Luật Trung Quốc để đăng ký nhãn hiệu thương mại. Những người thụ uỷ hay đại lý Trung Quốc có thể chuẩn bị hồ sơ. Luật nhãn hiệu thương mại Trung Quốc đang trong quá trình sửa đổi, luật mới không được ban hành cho đến năm 2011 hay 2012.

➤ Bí mật thương mại

Các công ty Trung Quốc và nước ngoài tại Trung Quốc theo đuổi việc bảo vệ bí mật thương mại càng nhiều. “Luật chống cạnh tranh không lành mạnh” bảo vệ “bí mật thương mại”, vốn được định nghĩa là thông tin có thể mang lại lợi ích kinh tế và thiết thực cho người sử dụng được uỷ quyền, và được bảo vệ bằng các biện pháp an ninh thích hợp của nhà điều hành doanh nghiệp.

Bí mật thương mại là bất kỳ thông tin bí mật nào mang lại lợi thế cạnh tranh cho doanh nghiệp. Bí mật thương mại có thể liên quan đến các loại thông tin khác nhau: kỹ thuật và

khoa học; thương mại; tài chính; thông tin phủ định.

Các biện pháp chế tài bao gồm các biện pháp dân sự như tiêu huỷ, quản chế tài chính và phạt hình sự đối với các vi phạm nghiêm trọng. Trung Quốc có nghĩa vụ phải bảo vệ bí mật thương mại hơn nữa theo Thỏa ước TRIPS. Luật và các quy định của Bộ An Sinh Xã hội và các bộ khác ở cấp quốc gia và địa phương quy định việc thi hành các điều khoản chống cạnh tranh trong thời hạn hiệu lực của hợp đồng - điều khoản loại trừ khả năng người rời công ty sử dụng những mối quan hệ, những thông tin của hãng để cạnh tranh lại chính công ty cũ - liên quan đến nhân viên tiếp cận thông tin nhạy cảm của doanh nghiệp. Tuy nhiên, để các điều khoản chống cạnh tranh trên đạt hiệu quả, khoản bồi thường hợp lý cần được trả cho các nhân viên đó.

Thỏa ước TRIPs cho phép Trung Quốc đưa ra việc bảo vệ dữ liệu lâm sàng không được tiết lộ để đảm bảo việc phê duyệt các văn bản. Bộ Nông nghiệp đã thông qua việc thực hiện các quy tắc cho các nghĩa vụ này của TRIPs. Năm 2002, Trung Quốc đã thông qua Điều 35 của “Quy chế thực hiện của Luật Quản lý Dược phẩm của nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa” để giải quyết các vấn đề dữ liệu độc quyền. Tuy nhiên, vẫn còn nhiều điều chưa rõ, cho dù các quy định của Trung Quốc liên quan đến các dữ liệu độc quyền để đưa ra các biện pháp bảo vệ hiệu quả đối với các dữ liệu cải cách có trong hồ sơ phê duyệt tiếp thị mà các nhà sản xuất dược phẩm đăng ký.

➤ **Bản thảo thiết kế của vi mạch tích hợp**

Trung Quốc đã thông qua quy định bảo vệ thiết kế bản thảo vi mạch tích hợp như một phần của việc gia nhập WTO. Văn phòng sở hữu trí tuệ quốc gia giải quyết việc đăng ký. Các biện pháp cưỡng chế hành chính và dân sự đã được đề ra để bảo vệ các bản thiết kế này.

➤ **Quy định về cấp phép công nghệ**

Chính phủ Trung Quốc tiếp tục tìm kiếm công nghệ mới thông qua việc giới thiệu có chọn lọc các chuyển giao công nghệ và đầu tư nước ngoài. Trong một chính sách có tựa đề “sáng kiến bản địa”, Trung Quốc đang thúc đẩy phát triển công nghệ và sở hữu trí tuệ cho mình thông qua việc nghiên cứu độc quyền và các khả năng phát triển. Điều này nhằm tìm kiếm, tận dụng giới chuyên gia và tri thức Trung Quốc thực hiện thiết lập các tiêu chuẩn sáng kiến và chính sách đầu tư thông qua các quy định mua sắm của chính phủ.

Quản lý các luật đầu tư nước ngoài bao gồm các điều lệ yêu cầu chuyển giao quyền sở hữu trí tuệ như một phần đóng góp công bằng của các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài. Một hệ thống quy định mới đã thay thế các quy định của Trung Quốc năm 1985 về hợp đồng nhập khẩu công nghệ, bí quyết, bí mật thương mại, và các hợp đồng dịch vụ công nghệ. Hiện nay các hợp đồng cấp phép công nghệ được trình cho Bộ Thương mại hoặc các cơ quan cấp tỉnh để lưu hồ sơ, hơn là xem xét thực sự.

Các hạn chế trước đây mà hầu hết các hợp đồng công nghệ không được vượt quá 10 năm sẽ được dỡ bỏ. Tuy nhiên, các điều lệ hiện hành yêu cầu bất kỳ sự đổi mới nào trong công nghệ được cấp phép bởi người nước ngoài cho một thực thể Trung Quốc phải có trong giấy phép. Trung Quốc cũng áp đặt các kiểm soát khác trong lĩnh vực xuất khẩu công nghệ để giải quyết các vấn đề liên quan đến bảo mật quốc gia và thương mại của mình. Một vài công ty nước ngoài phàn nàn rằng nhiều địa phương Trung Quốc liên tục áp đặt các yêu cầu nặng nề trong việc chuyển giao công nghệ, và can thiệp vào các cuộc đàm phán thương mại, bất chấp luật Trung Quốc chỉ yêu cầu hồ sơ, nhưng không xem xét lại, trong các điều khoản của hiệp định trên.

➤ **Bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ tại hội chợ thương mại**

Vào năm 2006, Bộ Thương mại, Cục quản lý nhà nước về công nghiệp và thương mại, Cục Bản quyền quốc gia và Văn phòng sở hữu trí tuệ quốc gia đã đưa ra “Các biện pháp

bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ trong các hội chợ triển lãm”. Những hướng dẫn này, tuy không bắt buộc, nhưng khuyến khích các hội chợ thương mại kéo dài ít nhất 3 ngày nên thành lập “Trung tâm giải quyết IPR” được hỗ trợ nhân sự từ các Cơ quan địa phương để giải quyết vấn đề liên quan đến nhãn hiệu, bản quyền và bằng sáng chế.

Nếu nhà tổ chức quyết định không có trung tâm giải quyết khiếu nại IPR tại chỗ, thì cần phải hỗ trợ các chủ sở hữu quyền hợp pháp liên hệ với các cơ quan có thẩm quyền IPR địa phương để đăng ký giải quyết khiếu nại. Nhiều địa phương đã ban hành các quy tắc tương tự, bao gồm cả thành phố Bắc Kinh trong năm 2007.

Hướng dẫn năm 2006 nhằm tìm cách loại bỏ hàng hoá vi phạm từ các sản phẩm được triển lãm thông qua hợp tác giữa chính quyền địa phương về IPR và nhà tổ chức hội chợ thương mại, hoạt động dựa trên nguyên tắc “3 lần đình chỉ và bạn bị loại bỏ”.

Trong một số trường hợp, chủ sở hữu quyền hợp pháp đã phát hiện những kẻ xâm phạm lại mang các sản phẩm vi phạm ra trưng bày tiếp khi họ thấy các nhà chức trách đi khỏi. Tuy nhiên, những kẻ bị cáo buộc xâm phạm chỉ bị phạt cảnh cáo loại bỏ sản phẩm vi phạm khỏi khu trưng bày.

Vào đầu năm 2007, Bộ Thương mại (DOC) đã đưa ra sáng kiến nhằm bảo vệ IPR tại các hội chợ thương mại dưới sự bảo trợ và hỗ trợ của DOC. Kế hoạch này nhằm đảm bảo cơ bản việc bảo vệ IPR tại bất kỳ hội chợ thương mại nào. Điều này đòi hỏi các nhà triển lãm nước ngoài xác nhận rằng họ không vi phạm IPR. Sáng kiến này đòi hỏi các nhà tổ chức triển lãm nước ngoài giải thích cho những người tham gia triển lãm các chính sách bảo vệ IPR của mỗi hội chợ thương mại. Họ cũng phải sẵn sàng hỗ trợ những người tham gia triển lãm nước ngoài nhằm đảm bảo quyền đại diện hợp pháp khi thực thi quyền hạn của họ trong suốt hội chợ.

Tháng 2/2007, chương trình được chính thức ra mắt tại Trung Quốc với nhiệm vụ kiểm tra các chính sách và thủ tục bảo vệ IPR của nhà tổ chức hội chợ thương mại.

➤ **Nguồn IPR**

Ngoài các tư liệu từ chính phủ Trung Quốc và các công ty tư vấn tư nhân và các văn phòng luật sư khác, chính phủ Nước ngoài còn có một số nguồn dành cho việc bảo vệ IPR tại Trung Quốc.

Trang web www.stopfakes.gov cung cấp thông tin chi tiết về các loại hình IPR khác nhau. Được liên kết đến các trang web của Cơ quan Nhãn hiệu và Bằng sáng chế, Phòng Bản quyền, Cục hải quan và biên phòng, Sở Di trú và thực thi Hải quan, Cục Đầu tư liên bang, và phòng dịch vụ thương mại. Trang web cũng thông báo các thông tin sắp tới về “các hội thảo trên web” về IPR, và cung cấp một số liên kết web đến “IPR Toolkits” cho các quốc gia khác, bao gồm Đài Loan, Thái Lan, Ấn Độ, Nga, Brazil và các nước khác.

➤ **Cảnh báo các dấu hiệu lừa đảo**

Dù rằng nền kinh tế đang phồn thịnh của Trung Quốc dành cho các công ty nước ngoài nhiều cơ hội tuyệt vời, các doanh nghiệp tìm cơ hội đầu tư và xuất khẩu sang quốc gia này cần thận trọng. Một số nhà xuất khẩu đã lưu ý các nhà mua hàng từ Trung Quốc là giả mạo. Một số các dấu hiệu sau cho thấy nhà mua hàng có thể là giả mạo như: yêu cầu thanh toán trước, các sản phẩm mẫu hay nguyên mẫu phải gửi trước khi đàm phán, chi phí tiệc tùng vượt quá sức mong đợi.... Lưu ý khi có các đơn hàng kinh doanh đáng nghi từ Trung Quốc, cần liên hệ với Trung tâm Hỗ trợ xuất khẩu của Việt Nam tại bản địa hay Trung tâm Thông tin Doanh nghiệp Trung Quốc [theo email: chinabic@trade.gov](mailto:chinabic@trade.gov).

➤ **Tổng quan các vấn đề IPR trên thế giới**

Một số nguyên tắc chung rất quan trọng để quản lý hiệu quả các quyền sở hữu trí tuệ (“IP”) trên thị trường thế giới.

- Điều quan trọng đầu tiên là cần có một chiến lược tổng quát để bảo vệ IP

của bạn

- Thứ 2, IP được bảo vệ khác biệt trên bình diện quốc tế hơn ở một quốc gia
- Thứ 3, các quyền hợp pháp phải được đăng ký và thực thi ở mỗi quốc gia, theo luật của nước bản địa.

Việc đăng ký bằng sáng chế và thương hiệu của quốc gia sẽ không đảm bảo cho bạn trên thị trường quốc tế. Tuy nhiên, “bản quyền quốc tế” sẽ tự động bảo vệ tác phẩm của tác giả trên toàn thế giới.

Bảo vệ để chống lại việc sử dụng trái phép ở một nước cá biệt, thông thường tùy thuộc vào luật pháp của quốc gia đó. Tuy nhiên, hầu hết các quốc gia đều sẵn lòng giúp đỡ các tác phẩm nước ngoài theo các điều kiện nhất định, và những điều kiện này được đơn giản hoá rất nhiều bằng các hiệp định và hiệp ước bản quyền quốc tế.

Việc đăng ký bằng sáng chế và thương hiệu cần đúng thời điểm, đúng các quyền hợp pháp, vì vậy bạn nên xem xét áp dụng việc bảo vệ bằng sáng chế và thương hiệu, thậm chí là trước khi bán sản phẩm hay dịch vụ ra nước ngoài.

Điều quan trọng là các công ty phải hiểu rằng sở hữu trí tuệ là quyền hợp pháp cơ bản của cá nhân và chính phủ quốc gia nói chung, không thể ép buộc quyền hạn đối với các cá nhân ở thị trường nước ngoài.

Thẩm định

Trung Quốc là một trong những thị trường toàn cầu hứa hẹn nhất nhưng cũng là một trong những thị trường đầy thách thức nhất cho các công ty nước ngoài.

Nhiều công ty nước ngoài có thể thuận lợi khi xâm nhập thị trường Trung Quốc, nhưng hàng năm, một số liên doanh đã phải đối mặt với nhiều khó khăn nghiêm trọng do các tranh chấp kinh doanh địa phương quá tốn kém. Phần lớn những tranh chấp này có thể

tránh được bằng cách thẩm định kỹ lưỡng. Nguyên nhân chính của tranh chấp thương mại giữa các công ty Trung Quốc và nước ngoài bao gồm các vi phạm nghĩa vụ thanh toán hợp đồng, gian lận kế toán, tài chính, quản lý yếu kém, nợ không được tiết lộ, và cuộc đấu tranh giành quyền kiểm soát trong liên doanh. Những vấn đề này có thể được giảm thiểu bằng cách điều tra về tình trạng tài chính và uy tín của công ty địa phương trước khi ký hợp đồng với họ. Lệ phí cho các công ty này có thể xem như khoản đầu tư đáng giá để đảm bảo khách hàng địa phương hoặc đối tác tài chính lành mạnh và đáng tin cậy. Là một phần của quá trình Thẩm định, CS Trung Quốc hỗ trợ các công ty nước ngoài đánh giá đối tác kinh doanh tiềm năng thông qua dịch vụ “Hồ sơ thông tin công ty quốc tế” (ICP). Dịch vụ thương mại cũng cung cấp một số tài liệu tham khảo hữu ích, giúp xác định và giảm thiểu rủi ro kinh doanh ở Trung Quốc.

Các dịch vụ chuyên nghiệp địa phương

Hệ thống điều chỉnh hoạt động thương mại nước ngoài ở Trung Quốc rất khó định hướng và không hoàn toàn minh bạch. Các công ty mới khai phá thị trường được khuyến khích giữ lại các dịch vụ chuyên nghiệp để quản lý cấu trúc thương mại. Thành lập công ty con sở hữu 100% vốn nước ngoài, liên doanh, hay văn phòng đại diện đòi hỏi phải tuân thủ các yêu cầu phê duyệt hợp đồng phức tạp, yêu cầu đăng ký kinh doanh, các quy định thuế và luật lao động. Một số dịch vụ chuyên nghiệp của Trung Quốc cũng có nhiều kinh nghiệm phục vụ khách hàng nước ngoài.

➤ Kế toán

Luật Trung Quốc đòi hỏi các văn phòng đại diện và doanh nghiệp nước ngoài tham gia vào dịch vụ kế toán đã đăng ký ở Trung Quốc để đưa ra các báo cáo tài chính hàng năm và văn bản các quy định tài chính. Do đó, chỉ kế toán Trung Quốc và các công ty liên doanh kế toán có thể cung cấp dịch vụ này.

➤ Luật sư

Các công ty luật nước ngoài đã đăng ký ở Trung Quốc bị hạn chế tư vấn cho khách hàng các vấn đề pháp lý liên quan đến thẩm quyền của nơi họ được cấp phép và hoạt động kinh doanh quốc tế nói chung. Dù rằng luật sư nước ngoài không thể góp ý về pháp lý, nhưng khách hàng có thể được hỗ trợ về cấu trúc giao dịch, soạn thảo hợp đồng và giải quyết tranh chấp. Chỉ có luật sư được cấp giấy phép ở Trung Quốc mới có thể có mặt tại toà án và đưa ra các tư vấn pháp lý về pháp luật Trung Quốc.

Luật sư Trung Quốc được phép làm việc tại công ty luật nước ngoài, nhưng họ có thể không thực hành luật như các luật sư Trung Quốc được cấp phép.

Luật sư nước ngoài không được thực hành luật tại Trung Quốc và không được phép liên doanh với các luật sư Trung Quốc.

Các dịch vụ pháp lý mà một văn phòng luật nước ngoài có thể cung cấp gồm:

- Cung cấp dịch vụ tư vấn cho khách hàng liên quan đến vấn đề pháp lý được nhà nước cấp phép theo công ước quốc tế và thông lệ
- Cung cấp dịch vụ pháp lý cho khách hàng hoặc công ty luật Trung Quốc về vấn đề pháp lý ở quốc gia /khu vực được cấp phép
- Các công ty luật Trung Quốc được uỷ thác về pháp lý thay mặt cho khách hàng nước ngoài
- Thiết lập quan hệ hợp tác lâu dài với các công ty luật Trung Quốc
- Cung cấp thông tin liên quan đến các tác động của pháp luật Trung Quốc.

➤ Tư vấn quản trị

Các công ty nước ngoài mới thâm nhập thị trường Trung Quốc thường thuê các dịch vụ

tư vấn bản địa để phát triển chiến lược xâm nhập thị trường, tiến hành điều tra thăm định, và xác định các đối tác đầu tư tiềm năng, các đại lý kinh doanh và người tiêu dùng. Hầu hết các công ty tư vấn nước ngoài tầm cỡ hoạt động tại thị trường Trung Quốc cùng với một số đối tác thích hợp cũng như các công ty địa phương.

➤ Quảng cáo

Với gần 100.000 công ty quảng cáo đang hoạt động tại Trung Quốc hiện nay, có khoảng 400 là doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài. Nhiều công ty quảng cáo lớn đã có mặt tại Trung Quốc. Các công ty mới xâm nhập thị trường có thể tìm được những lời khuyên bổ ích từ các công ty quảng cáo hàng đầu về thủ thuật cho chiến lược quảng cáo hiệu quả nhằm đáp ứng thị hiếu và phù hợp với sự khác biệt văn hóa. Ngành quảng cáo được quy định nghiêm ngặt tại Trung Quốc, và các hình thức xử phạt vi phạm pháp luật do các quảng cáo sai lệch, sử dụng trái phép các biểu tượng quốc gia, hay các mẫu quảng cáo bị cấm đều bị xử phạt hành chính.

Các nguồn thông tin hữu ích

- Trang web của chính phủ Trung Quốc: <http://english.gov.cn/>
- Hướng dẫn đầu tư vào Trung Quốc: <http://fdi.gov.cn/index.htm>
- Diễn đàn doanh nghiệp Trung Quốc: <http://www.bfchina.de>
- Đại sứ quán Việt Nam tại Trung Quốc <http://www.vnemba.org.cn/vi/>
- Tổng Lãnh sự quán Việt Nam tại Quảng Châu – Trung Quốc
<http://www.vietnamconsulate-guangzhou.org/vi/>
- Tổng Lãnh sự quán Việt Nam tại Hồng Kông:

<http://www.vietnamconsulate-hongkong.org/vi/>

- Trung tâm WTO – VCCI: <http://trungtamwto.vn/wto>
- Diễn đàn kinh tế Việt Nam: <http://vef.vn>
- Hội doanh nhân trẻ TP:

<http://vneconomy.vn/20110517100431537p0c5/tranh-rui-ro-khi-lam-an-tai-trung-quoc.htm>

Chương 4: Quan hệ song phương giữa Việt Nam và Trung Quốc

Quan hệ chính trị Việt Nam – Trung Quốc

Hai nước đã ký nhiều hiệp định và văn kiện hợp tác, đặt cơ sở pháp lý cho quan hệ hợp tác lâu dài giữa hai nước. Hai bên thường xuyên trao đổi đoàn các cấp, đặc biệt là trao đổi đoàn cấp cao, góp phần tăng cường sự hiểu biết và mở rộng hợp tác giữa hai nước. Năm 2015 là năm hai nước kỷ niệm 65 năm thiết lập quan hệ ngoại giao, đồng thời là dịp để hai bên cùng nhìn lại chặng đường đã qua và hướng tới một chặng đường mới cho quan hệ hai nước. Năm 2015 cũng là năm hết sức thành công trong việc trao đổi chuyến thăm cấp nhà nước của lãnh đạo cấp cao, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã thăm Trung Quốc (4/2015) và Tổng Bí thư, Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình đã thăm Việt Nam (11/2015).

Hai bên đã tổ chức thành công Phiên họp lần thứ 9 Ủy ban Chỉ đạo hợp tác song phương Việt - Trung (6/2016) với nhiều kết quả cụ thể. Hai nước cũng đã tổ chức thành công Cuộc gặp biên giới cấp Bộ trưởng quốc phòng lần thứ 3 (28-31/3/2016) và Đối thoại an ninh cấp Thứ trưởng lần thứ nhất, đạt nhiều nhận thức chung quan trọng về xây dựng đường biên giới hai nước hoà bình, ổn định. Quan hệ giữa các địa phương được tăng cường với nhiều hình thức và thiết thực. Hai bên đã tiến hành nhiều phiên họp của các cơ chế hợp tác giữa các địa phương biên giới Việt Nam và Trung Quốc như Ủy ban công tác liên hợp giữa 04 tỉnh Cao Bằng, Lạng Sơn, Quảng Ninh, Hà Giang (Việt Nam) và Quảng Tây (Trung Quốc), Nhóm công tác liên hợp giữa 04 tỉnh Điện Biên, Lai Châu, Lào Cai, Hà Giang (Việt Nam) và tỉnh Vân Nam (Trung Quốc), Hội nghị kiểm điểm tình hình hợp tác giữa các Bộ/ngành, địa phương Việt Nam với tỉnh Quảng Đông (Trung Quốc), Hội nghị hợp tác hành lang kinh tế 5 tỉnh, thành phố Côn Minh (Trung Quốc) - Lào Cai - Hà Nội - Hải Phòng - Quảng Ninh.

Từ Hội nghị Ngoại giao 29 (năm 2016) đến nay, quan hệ Việt Nam –Trung Quốc phát

triển mạnh mẽ trên tất cả các lĩnh vực, đem lại lợi ích thiết thực cho 2 nước. Điều rõ nét nhất là các chuyến thăm của lãnh đạo cấp cao 2 nước diễn ra thường xuyên. Tổng Bí thư, Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình ngay sau Đại hội 19 Đảng Cộng sản Trung Quốc đã thăm chính thức Việt Nam ngay và dự Hội nghị thượng đỉnh APEC.

Hợp tác kinh tế thương mại Việt Nam –Trung Quốc phát triển sâu rộng trên tất cả các lĩnh vực. VN vươn lên trở thành đối tác thương mại lớn nhất của Trung Quốc trong ASEAN, còn Trung Quốc là đối tác thương mại lớn nhất của Việt Nam trong 14 năm. Có một điều tôi rất mừng là trong những năm gần đây, tốc độ tăng trưởng hàng xuất khẩu của Việt Nam vào Trung Quốc nhanh hơn so với nhập khẩu. Quy mô nhập siêu dù còn lớn, nhưng tỉ trọng đang giảm dần, là tiến triển đáng tích cực. Nhiều mặt hàng Việt Nam có thị trường tốt ở Trung Quốc, đặc biệt là hàng nông, lâm nghiệp, thủy, hải sản chiếm tỉ trọng cao.

Đầu tư của TQ vào VN tăng nhanh, chất lượng đầu tư tốt hơn. TQ đang đẩy mạnh đầu tư ra bên ngoài, nên vấn đề quan trọng nhất và cũng là nhiệm vụ hàng đầu của các bộ, ngành, địa phương chúng ta là thu hút được đầu tư chất lượng cao của TQ, đảm bảo môi trường và khoa học công nghệ.

Quan hệ hợp tác giáo dục, văn hoá, thể thao và du lịch

Hiện có khoảng 10 nghìn lưu học sinh Việt Nam đang học tại các trường đại học của Trung Quốc với những ngành nghề đa dạng và có khoảng gần 3.000 học sinh Trung Quốc đang du học tại Việt Nam, chủ yếu tập trung vào các ngành ngôn ngữ, du lịch và kinh doanh. Hai bên đang tích cực triển khai “Kế hoạch thực hiện Hiệp định văn hóa Việt - Trung giai đoạn 2016 - 2018”. Hàng năm, hai bên trao đổi nhiều đoàn biểu diễn nghệ thuật, tổ chức nhiều cuộc giao lưu văn hoá, thể thao, góp phần tăng cường sự hiểu biết giữa nhân dân hai nước. Hai bên cũng đã triển khai thực hiện hiệu quả “Thoả thuận về hợp tác Thể dục thể thao”, theo đó, Trung Quốc giúp Việt Nam huấn luyện và đào tạo

vận động viên cho những đấu trường lớn. Năm 2015 có 1.8 triệu lượt khách Trung Quốc đi du lịch VN và 1.5 triệu lượt khách Việt Nam đi du lịch Trung Quốc.

Giao lưu nhân dân và thể hệ trẻ hai nước được quan tâm. Hai bên đã tổ chức thành công Liên hoan Thanh niên Việt Nam - Trung Quốc tại Quảng Tây với quy mô hàng vạn người, Liên hoan hữu nghị nhân dân biên giới Việt - Trung (11/2010), Liên hoan hữu nghị nhân dân Việt Nam - Trung Quốc (11/2012), Diễn đàn nhân dân Việt - Trung, Gặp gỡ hữu nghị thanh niên Việt - Trung.

Vấn đề biên giới, lãnh thổ

Hai nước đã giải quyết thành công hai trong ba vấn đề do lịch sử để lại hết sức phức tạp trong quan hệ hai nước, đó là hoàn thành toàn bộ công tác phân giới cắm mốc biên giới trên đất liền và phân định Vịnh Bắc Bộ: hai bên đã ký Hiệp định về biên giới trên đất liền (1999); Hiệp định phân định Vịnh Bắc Bộ (2000); Hiệp định hợp tác nghề cá Vịnh Bắc Bộ (2000); Nghị định thư hợp tác nghề cá Vịnh Bắc Bộ (2004). Trước đó năm 1993, hai bên đã ký Thỏa thuận về các nguyên tắc cơ bản giải quyết các vấn đề biên giới lãnh thổ.

Thương mại Việt Nam – Trung Quốc

Việt Nam - Trung Quốc là hai nước láng giềng, có mối quan hệ hữu nghị truyền thống lâu đời. Tình cảm hữu nghị giữa hai nước được Chủ tịch Hồ Chí Minh, Chủ tịch Mao Trạch Đông cùng nhiều thế hệ lãnh đạo tiền bối của hai Đảng, hai nước dày công vun đắp đã trở thành tài sản quý báu của hai dân tộc. Quan hệ giữa hai nước tuy có trải qua thăng trầm nhưng hợp tác hữu nghị là dòng chảy chính. Sau khi bình thường hoá quan hệ năm 1991, quan hệ hợp tác hữu nghị Việt Nam - Trung Quốc phát triển nhanh chóng trên nhiều lĩnh vực. Lãnh đạo cấp cao hai bên thường xuyên tiếp xúc, trao đổi và củng cố khuôn khổ quan hệ hai nước theo phương châm “láng giềng hữu nghị, hợp tác toàn diện, ổn định lâu dài, hướng tới tương lai” và nhất trí cùng nhau trở thành “láng giềng tốt, bạn bè tốt, đồng chí tốt, đối tác tốt”. Trên tinh thần đó, hai nước đã thiết lập quan hệ đối tác

hợp tác chiến lược toàn diện năm 2008 để mở rộng và làm sâu sắc hơn nữa quan hệ Việt –Trung, nhằm đáp ứng lợi ích của nhân dân hai nước cũng như vì hòa bình, ổn định và phát triển ở khu vực. Việt Nam và Trung Quốc đã thiết lập nhiều cơ chế giao lưu, hợp tác giữa hai Đảng, hai Nhà nước và giữa các bộ, ngành, tổ chức chính trị xã hội, địa phương. Đảng, Nhà nước và nhân dân Việt Nam luôn coi trọng quan hệ láng giềng hữu nghị, hợp tác bình đẳng cùng có lợi với Trung Quốc, coi đây là một trong những ưu tiên hàng đầu trong chính sách đối ngoại của Việt Nam và luôn mong muốn quan hệ đối tác hợp tác chiến lược toàn diện Việt Nam - Trung Quốc phát triển lành mạnh, ổn định, bền vững.

Trong năm 2011, Trung Quốc là thị trường xuất khẩu lớn thứ 3 của Việt Nam. Tổng giá trị xuất khẩu hàng hóa từ Việt Nam sang Trung Quốc đạt 11.12 tỉ USD. Tăng trưởng xuất khẩu Việt Nam sang Trung Quốc tăng 59% trong khi đó thâm hụt thương mại Việt Nam và Trung Quốc ở mức 18 tỉ USD.

Theo số liệu thống kê tạm tính, trong 9 tháng đầu năm 2012, tổng kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang thị trường Trung Quốc đạt 9,3 tỷ USD, so với cùng kỳ năm 2011 tăng 18,7%. Trung bình mỗi tháng kim ngạch xuất khẩu sang Trung Quốc đạt 1,03 tỷ USD/tháng.

Trong năm 2011, Trung Quốc là thị trường xuất khẩu lớn thứ 3 của Việt Nam. Tổng giá trị xuất khẩu hàng hóa từ Việt Nam sang Trung Quốc đạt 11.12 tỉ USD. Tăng trưởng xuất khẩu Việt Nam sang Trung Quốc tăng 59% trong khi đó thâm hụt thương mại Việt Nam và Trung Quốc ở mức 18 tỉ USD.

Theo số liệu thống kê tạm tính, trong 9 tháng đầu năm 2012, tổng kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang thị trường Trung Quốc đạt 9,3 tỷ USD, so với cùng kỳ năm 2011 tăng 18,7%. Trung bình mỗi tháng kim ngạch xuất khẩu sang Trung Quốc đạt 1,03 tỷ USD/tháng.

Năm 2015, theo số liệu của Việt Nam, kim ngạch song phương đạt 66,67 tỷ USD (theo số

liệu của TQ đạt 95,8 tỷ USD). Trong 12 năm qua, Trung Quốc là đối tác thương mại lớn nhất của Việt Nam và hiện là thị trường xuất khẩu lớn thứ 2 của Việt Nam. Việt Nam cũng là đối tác thương mại lớn thứ 2 của Trung Quốc trong khu vực ASEAN. Hai nước phấn đấu thực hiện mục tiêu kim ngạch thương mại song phương đạt 100 tỷ USD vào năm 2017.

Kim ngạch thương mại 2 chiều Việt Trung trong năm 2017 đã tăng 21,79 tỷ USD so với năm 2016 và chiếm đến 22% tổng trị giá kim ngạch xuất nhập khẩu của Việt Nam trong năm 2017.

Đáng chú ý, trong năm 2017, kim ngạch xuất khẩu (XK) của Việt Nam sang Trung Quốc đạt 35,463 tỷ USD, với con số tăng trưởng ở mức rất cao, lên đến gần 61,5% so với năm 2016, tương đương con số tăng thêm 13,503 tỷ USD. Năm 2017, có 13 nhóm hàng xuất khẩu của nước ta sang Trung Quốc đạt kim ngạch từ 1 tỷ USD trở lên, tăng 6 nhóm hàng so với năm 2016. Các nhóm hàng “tỷ USD” mới là: thủy sản đạt gần 1,088 tỷ USD; gạo đạt gần 1,027 tỷ USD; cao su đạt 1,445 tỷ USD; dệt may đạt 1,104 tỷ USD; giày dép đạt 1,14 tỷ USD...

Trong các nhóm hàng XK chủ lực, điện thoại là nhóm hàng đạt kim ngạch XK cao nhất với 7,152 tỷ USD. Đây cũng là mặt hàng đạt mức tăng trưởng ấn tượng nhất với con số tăng thêm 6,352 tỷ USD so với năm 2016 (năm 2016 chỉ đạt 800 triệu USD) và trở thành nhóm hàng xuất khẩu lớn nhất của nước ta vào Trung Quốc.

Trước đây, nhắc đến Trung Quốc là nhắc đến thị trường ta nhập siêu rất mạnh nhưng những năm gần đây, nhờ tốc độ tăng trưởng XK mạnh mẽ nên khoảng cách nhập siêu của nước ta với đối tác thương mại lớn nhất này cũng được kéo giảm đáng kể, từ con số thâm hụt thương mại hơn 28 tỷ USD năm 2016 xuống còn 22,765 tỷ USD trong năm 2017.

Theo Bộ Công Thương, hiện nay quan hệ thương mại Việt Nam - Trung Quốc đang phát triển cả về chiều rộng lẫn chiều sâu. Trung Quốc đang là thị trường trọng điểm của Việt

Nam về XK trên phương diện tổng thể và cũng là một trong những đối tác thương mại lớn nhất. Kim ngạch hai chiều của hai quốc gia luôn có những đột biến - nhiều lần vượt các cam kết của lãnh đạo cấp cao hai nước. Với những điểm tương đồng về văn hóa, phong tục tập quán cũng như vị trí địa lý thuận lợi, Trung Quốc vẫn luôn là một trong những thị trường thương mại lớn nhất và giàu tiềm năng của Việt Nam. Cơ hội tăng kim ngạch thương mại hai chiều với quốc gia này sẽ tăng cao trong thời gian tới.

Từ năm 2004 đến nay, Trung Quốc liên tục là đối tác thương mại lớn nhất của Việt Nam. Năm 2015, theo số liệu của Việt Nam, kim ngạch song phương đạt 66,67 tỷ USD (theo số liệu của TQ đạt 95,8 tỷ USD). Trong 12 năm qua, Trung Quốc là đối tác thương mại lớn nhất của Việt Nam và hiện là thị trường xuất khẩu lớn thứ 2 của Việt Nam. Việt Nam cũng là đối tác thương mại lớn thứ 2 của Trung Quốc trong khu vực ASEAN. Hai nước phấn đấu thực hiện mục tiêu kim ngạch thương mại song phương đạt 100 tỷ USD vào năm 2017. Quan hệ hợp tác đầu tư có bước phát triển mới, tính đến hết tháng 2/2016, Trung Quốc có 1346 dự án đầu tư tại Việt Nam, tổng vốn đăng ký đạt 10,4 tỷ USD, đứng thứ 9 trong số các quốc gia và vùng lãnh thổ đầu tư tại Việt Nam.

Ông Hồ Tỏa Cẩm -Tham tán Thương mại Đại sứ quán Trung Quốc tại Việt Nam cho biết trong các năm gần đây, Malaysia luôn là bạn hàng lớn nhất của Trung Quốc trong ASEAN. Tuy nhiên, số liệu thống kê mới nhất của phía Trung Quốc, Việt Nam đã soạn ngôi đầu bảng này của Malaysia. Riêng trong tháng 6/2018, giá trị trao đổi thương mại hai nước đạt 11,2 tỷ USD, cao hơn rất nhiều so với con số 9,3 tỷ USD giá trị trao đổi thương mại giữa Trung Quốc và Malaysia.

Bên cạnh đó, trong 6 tháng đầu năm nay, tốc độ tăng trưởng kim ngạch thương mại giữa Trung Quốc và Việt Nam lên tới 28,8% so với cùng kỳ năm ngoái, cao hơn rất nhiều so với con số 15,5% của Malaysia. Lần đầu tiên kim ngạch thương mại trung bình hằng tháng giữa hai nước vượt mức 10 tỷ USD.

Tốc độ tăng trưởng xuất khẩu của Trung Quốc sang Việt Nam ước đạt 23,5%, Việt Nam

đã trở thành một trong 10 thị trường xuất khẩu lớn nhất của Trung Quốc. Xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam sang thị trường Trung Quốc tăng 37,4%, đứng đầu khối ASEAN.

Năm 2017, đầu tư trực tiếp (FDI) của Trung Quốc tại Việt Nam đã vượt 2,1 tỷ USD. Từ đầu năm đến nay, các doanh nghiệp Trung Quốc có 163 dự án mới với tổng số vốn đầu tư đăng ký là 330 triệu USD, xếp thứ 6 trong số các quốc gia và vùng lãnh thổ đầu tư vào Việt Nam.

Ông Hồ Tòà Cẩm nhận định, với đà tăng trưởng như hiện nay, hợp tác thương mại giữa Trung Quốc và Việt Nam năm 2018 sẽ có bước đột phá mới.

Kim ngạch thương mại 2 chiều Việt Trung trong năm 2017 đã tăng 21,79 tỷ USD so với năm 2016 và chiếm đến 22% tổng trị giá kim ngạch xuất nhập khẩu của Việt Nam trong năm 2017.

Đáng chú ý, trong năm 2017, kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang Trung Quốc đạt 35,463 tỷ USD, với con số tăng trưởng ở mức rất cao, lên đến gần 61,5% so với năm 2016, tương đương con số tăng thêm 13,503 tỷ USD. Năm 2017, có 13 nhóm hàng xuất khẩu của nước ta sang Trung Quốc đạt kim ngạch từ 1 tỷ USD trở lên, tăng 6 nhóm hàng so với năm 2016. Các nhóm hàng “tỷ USD” mới là: Thủy sản đạt gần 1,088 tỷ USD; Gạo đạt gần 1,027 tỷ USD; cao su đạt 1,445 tỷ USD; Dệt may đạt 1,104 tỷ USD; Giày dép đạt 1,14 tỷ USD...

Trong các nhóm hàng xuất khẩu chủ lực, điện thoại là nhóm hàng đạt kim ngạch xuất khẩu cao nhất với 7,152 tỷ USD. Đây cũng là mặt hàng đạt mức tăng trưởng ấn tượng nhất với con số tăng thêm 6,352 tỷ USD so với năm 2016 (năm 2016 chỉ đạt 800 triệu USD) và trở thành nhóm hàng xuất khẩu lớn nhất của nước ta vào Trung Quốc.

Trước đây, nhắc đến Trung Quốc là nhắc đến thị trường ta nhập siêu rất mạnh nhưng những năm gần đây, nhờ tốc độ tăng trưởng xuất khẩu mạnh mẽ nên khoảng cách nhập siêu của nước ta với đối tác thương mại lớn nhất này cũng được kéo giảm đáng kể, từ con

số thâm hụt thương mại hơn 28 tỷ USD năm 2016 xuống còn 22,765 tỷ USD trong năm 2017.

Theo Bộ Công Thương, hiện nay quan hệ thương mại Việt Nam - Trung Quốc đang phát triển cả về chiều rộng lẫn chiều sâu. Trung Quốc đang là thị trường trọng điểm của Việt Nam về xuất khẩu trên phương diện tổng thể và cũng là một trong những đối tác thương mại lớn nhất. Kim ngạch hai chiều của hai quốc gia luôn có những đột biến - nhiều lần vượt các cam kết của lãnh đạo cấp cao hai nước.

Với những điểm tương đồng về văn hóa, phong tục tập quán cũng như vị trí địa lý thuận lợi, Trung Quốc vẫn luôn là một trong những thị trường thương mại lớn nhất và giàu tiềm năng của Việt Nam. Cơ hội tăng kim ngạch thương mại hai chiều với quốc gia này sẽ tăng cao trong thời gian tới.

➤ **Thương mại hai chiều Việt Nam - Trung Quốc giai đoạn 2013-2017**

Đơn vị tính: Ngàn USD

Năm	2013	2014	2015	2016	2017
Xuất khẩu	13.177.694	14.928.318	29.700.000	21.950.445	50.374.617
Nhập khẩu	36.886.478	43.647.569	66.100.000	50.037.691	71.617.248
Cán cân thương mại	- 23.708.784	- 28.719.251	- 36.400.000	-28.087.246	-21.242.631

Nguồn: Số liệu 2013 – 2018 theo Trademap.org 2018

Tăng trưởng xuất khẩu tiếp tục đóng một vai trò quan trọng trong tăng trưởng kinh tế nhanh chóng của Trung Quốc. Để tăng cường xuất khẩu, Trung Quốc đã theo đuổi chính

sách như thúc đẩy phát triển nhanh chóng các nhà máy có vốn đầu tư nước ngoài chuyên lắp ráp linh kiện nhập khẩu thành hàng tiêu dùng để xuất khẩu, và tự do hóa quyền kinh doanh. Tuy nhiên, từ khi áp dụng chương trình 5 năm lần thứ 11 vào năm 2005, Trung Quốc đã chú trọng nhiều hơn vào việc phát triển một nền kinh tế tiêu dùng theo nhu cầu để duy trì tăng trưởng kinh tế và giải quyết tình trạng mất cân bằng toàn cầu.

➤ **Cán cân thương mại giữa Việt Nam và Trung Quốc từ 2013 – 2017**

Đơn vị: ngàn USD

Năm	2013	2014	2015	2016	2017
Xuất khẩu	13.177.694	14.928.318	29.700.000	21.950.445	50.374.617
Nhập khẩu	36.886.478	43.647.569	66.100.000	50.037.691	71.617.248
Cán cân thương mại	- 23.708.784	- 28.719.251	- 36.400.000	- 28.087.246	- 21.242.631

Nguồn: Số liệu 2013 – 2018 theo Trademap.org 2018

Tuy nhiên thời gian qua, có nhiều phân tích về sự chênh lệch số liệu thống kê giao thương Việt Nam – Trung Quốc

Bảng số liệu trên cho thấy chênh lệch thống kê giữa Việt Nam và Trung Quốc đang có dấu hiệu gia tăng qua các năm đối với cả khu vực xuất khẩu và khu vực nhập khẩu. Theo đó, chênh lệch thống kê xuất khẩu đã gia tăng từ mức dưới 1 tỉ đô la Mỹ những năm trước 2010 lên mức 3,4 tỉ đô la Mỹ năm 2011 và 4,97 tỉ đô la Mỹ năm 2014. Cùng chung xu hướng, chênh lệch nhập khẩu Việt Nam - Trung Quốc đã tăng từ mức 0,04 tỉ đô la Mỹ năm 2003 lên tới mức trên 20 tỉ đô la Mỹ năm 2014. Đáng nói, mức chênh lệch năm 2014

này đã gần bằng mức xuất siêu của Việt Nam sang Mỹ (thị trường xuất khẩu lớn nhất của Việt Nam).

➤ **Đâu là nguyên nhân?**

Nhiều kịch bản đã được xây dựng nhằm giải thích cho những khác biệt trong con số thương mại giữa hai quốc gia nói trên, trong đó đáng chú ý là hai nguyên nhân chính: thương mại tiểu ngạch và buôn lậu.

Trước nhất, thương mại tiểu ngạch không được tính toán trong công tác thống kê. Theo các quy định hiện hành, Việt Nam và Trung Quốc đều áp dụng mức miễn thuế đối với hàng hóa trao đổi của dân cư các vùng giáp biên giới của hai nước. Cụ thể, đối với Việt Nam, mỗi người được miễn thuế đối với giá trị hàng hóa 2 triệu đồng/ngày; con số này từ phía Trung Quốc tới 8.000 tệ/ngày (tương đương khoảng 24 triệu đồng). Tuy nhiên, hàng hóa của dân cư biên giới Việt Nam thường không tới 2 triệu/ngày nên các doanh nghiệp, tiểu thương đã tận dụng khoảng trống này để vận chuyển hàng hóa sang Trung Quốc nhằm tránh các mức thuế và phí phát sinh và giảm thời gian thông quan cho hàng hóa. Với hơn 20 cửa khẩu chạy dọc biên giới Việt - Trung, trong đó có nhiều cửa khẩu ở vị trí xa, khó thống kê con số thương mại, nên đã xảy ra chênh lệch trong việc thống kê thương mại giữa Việt Nam và Trung Quốc.

Tuy nhiên, những giải thích này dường như khá thiếu thuyết phục. Do các cửa khẩu thương mại chính Việt - Trung như cửa khẩu Hữu Nghị, Móng Cái, Đồng Đăng đều đã được kiểm soát và có những con số thống kê cụ thể, nên những sai sót từ những cửa khẩu còn lại không thể lên tới mức chục tỉ đô la Mỹ.

CHÊNH LỆCH THỐNG KÊ THƯƠNG MẠI VIỆT NAM – TRUNG QUỐC GIAI ĐOẠN 2003-2013

Đơn vị tính: tỉ đô la Mỹ

Chỉ tiêu	Đơn vị thống kê	2003	2006	2010	2011	2012	2013	2014 ⁽¹⁾ (ước)
Kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang Trung Quốc	Tổng cục Thống kê Việt Nam	1,883	3,243	7,743	11,613	12,836	13,178	14,93
	Tổng cục Thống kê Trung Quốc	1,457	2,486	6,984	11,117	16,229	16,892	19,9
	Chênh lệch	0,426	0,757	0,759	0,496	-3,393	-3,714	-4,970
Nhập khẩu của Việt Nam từ Trung Quốc	Tổng cục Thống kê Việt Nam	3,139	7,391	20,204	24,866	29,035	36,886	43,71
	Tổng cục Thống kê Trung Quốc	3,183	7,463	23,102	29,092	34,213	48,586	63,736
	Chênh lệch	-0,044	-0,072	-2,898	-4,226	-5,178	-11,70	-20,026

Nguồn: uncomtrade.un.org, riêng ⁽¹⁾- số liệu 2014 được lấy từ Tổng cục Hải quan Việt Nam và Viện Nghiên cứu HKTD

Do đó, có thể nói việc sai lệch thống kê hàng hóa chủ yếu do tình trạng buôn lậu tại Việt Nam - Trung Quốc và sự yếu kém của bộ máy kiểm soát. Điều này được thể hiện rất rõ qua các con số thống kê. Những năm trước 2010, Việt Nam có thể kiểm soát đầu ra tương đối tốt, thể hiện ở kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang Trung Quốc được tính toán khá kỹ lưỡng và cao hơn hẳn con số do Trung Quốc công bố. Tuy nhiên, từ những năm gần đây, việc kiểm soát đầu ra của Việt Nam cũng nhiều vấn đề. Thống kê kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang Trung Quốc đang thấp hơn con số do Trung Quốc thống kê và mức chênh lệch ngày càng tăng.

Đối với lĩnh vực nhập khẩu, có thể nói có sự khác biệt rất lớn trong thống kê của Trung Quốc và Việt Nam.

Cụ thể, theo con số thống kê của Việt Nam, máy móc, linh kiện điện tử, điện thoại là những mặt hàng nhập khẩu chủ yếu từ Trung Quốc vào Việt Nam với kim ngạch lần lượt ở mức trên 6 tỉ và 4 tỉ đô la Mỹ; tiếp đó là nhập khẩu vải các loại với kim ngạch ở mức 4,6 tỉ đô la Mỹ. Từ những mặt hàng trên cho thấy Việt Nam đang gia công cho các sản phẩm của Trung Quốc nhưng xét trên phương diện khác, tối thiểu Việt Nam vẫn tạo ra các giá trị gia tăng từ khu vực đó.

Tuy nhiên, qua thống kê của Trung Quốc, có thể thấy trong năm mặt hàng nhập khẩu

chính của Việt Nam có tới hai mặt hàng tiêu dùng trực tiếp là quần áo phụ nữ, trẻ em được dệt và không dệt với kim ngạch lên tới 4 tỉ đô la Mỹ, gần bằng kim ngạch của mặt hàng linh kiện điện tử, điện thoại. Điều này khá tương đồng với thực tế của Việt Nam, nhưng lại không được phản ánh qua số liệu của Việt Nam. Mặt khác, mặt hàng quần áo lại là những mặt hàng dễ vận chuyển, có thể dễ dàng đưa qua biên giới và được mua bán theo hình thức cá nhân nên rất khó được thống kê. Tuy nhiên, điều này đồng nghĩa với việc Việt Nam đang thất thu thuế và đang ngày càng mất lợi thế cạnh tranh ngay tại sân nhà.

➤ **Tình hình xuất khẩu**

Ngày 8/3, Tham tán Kinh tế Thương mại Đại sứ quán Trung Quốc tại Việt Nam Hồ Tỏa Cẩm nhận định quan hệ thương mại giữa Việt Nam và Trung Quốc đang phát triển rất nhanh, và Việt Nam có thể sẽ trở thành đối tác thương mại lớn nhất của Trung Quốc trong khối ASEAN trong năm 2016.

• **Có thể sẽ hoàn thành mục tiêu 100 tỷ USD trong năm 2016**

Phát biểu với các phóng viên tại Hà Nội, Tham tán Hồ Tỏa Cẩm cho biết năm 2015, mặc dù thương mại toàn cầu tiếp tục suy thoái nhưng quan hệ thương mại Việt-Trung vẫn tăng trưởng bền vững và tương đối nhanh. Việt Nam là đối tác thương mại lớn thứ 2 của Trung Quốc tại ASEAN sau Malaysia, trong khi Trung Quốc là thị trường nhập khẩu lớn nhất và thị trường xuất khẩu lớn thứ 4 của Việt Nam.

Theo thống kê của phía Trung Quốc, năm 2015, tổng kim ngạch xuất nhập khẩu Việt Nam và Trung Quốc đạt 95,8 tỷ USD, tăng 14,6% so với năm 2014, trong đó xuất khẩu của Trung Quốc sang Việt Nam đạt 66,1 tỷ USD, tăng 3,8% năm 2014, nhập khẩu của Trung Quốc từ Việt Nam đạt 29,7 tỷ USD, tăng 49,1%. Kim ngạch thương mại Việt - Trung hiện chiếm 2,4% trong tổng kim ngạch xuất nhập khẩu của Trung Quốc, tăng 1,4

điểm phần trăm so với thời điểm 5 năm trước.

Riêng trong tháng 1/2016, kim ngạch thương mại Việt - Trung đã đạt 7,8 tỷ USD, trong khi giá trị trao đổi thương mại hai chiều giữa Malaysia và Trung Quốc chỉ là 6,5 tỷ USD.

Với kết quả đó, ông Hồ Tỏa Cẩm dự báo hai nước có thể hoàn thành mục tiêu nâng kim ngạch thương mại hai chiều lên 100 tỷ USD trong năm 2016, sớm hơn một năm so với thời hạn mà các nhà lãnh đạo hai nước đã đặt ra.

“Việt Nam chắc chắn sẽ trở thành đối tác thương mại lớn nhất của Trung Quốc trong khối ASEAN trong năm 2016”, ông khẳng định.

- **Cán cân thương mại Việt - Trung đang được cải thiện**

Bình luận về vấn đề mất cân bằng trong cán cân thương mại giữa hai nước, ông Hồ Tỏa Cẩm nói: “Trạng thái mất cân bằng trong quan hệ thương mại Việt-Trung đang từng bước được cải thiện”.

Theo thống kê của phía Trung Quốc, năm 2015, kim ngạch thương mại Việt – Trung tăng 14,6%, trong đó xuất khẩu của Trung Quốc sang Việt Nam tăng 3,8%, trong khi xuất khẩu của Việt Nam sang Trung Quốc tăng 49,1%. Năm 2015, nhập siêu của Việt Nam từ Trung Quốc đã giảm 7,4 tỷ USD so với năm 2014.

Tuy nhiên, quan chức này thừa nhận tình trạng mất cân bằng trong cán cân thương mại Việt-Trung không thể giải quyết trong thời gian ngắn.

Để quan hệ thương mại Việt-Trung phát triển bền vững hơn, theo ông Hồ Tỏa Cẩm, hai nước đã áp dụng nhiều biện pháp để tái cân bằng cán cân thương mại. Việt Nam đã tăng cường khả năng xuất khẩu và xuất khẩu nhiều sản phẩm điện tử, máy móc và các sản phẩm có giá trị gia tăng sang Trung Quốc, trong khi Trung Quốc đã tăng cường nhập khẩu từ Việt Nam.

Liên quan tới vấn đề thương mại biên mậu, quan chức của Trung Quốc cho rằng thương mại biên mậu là “một bộ phận quan trọng” trong quan hệ thương mại Việt-Trung. Do vấn đề thương mại biên giới liên quan tới cuộc sống của người dân vùng biên giới hai nước nên Chính phủ của hai nước đều rất coi trọng.

Tham tán Hồ Tỏa Cẩm cũng cho biết Việt Nam và Trung Quốc đang tiến hành thương lượng về hiệp định thương mại biên giới song phương. Ngày 23 và 24/3 tới, hai nước sẽ tổ chức cuộc họp của Nhóm hợp tác thương mại biên giới tại tỉnh Vân Nam (Trung Quốc). Tại cuộc họp này, hai bên sẽ đối chiếu lại văn bản của hiệp định thương mại biên giới Việt-Trung, nỗ lực phấn đấu để ký lại hiệp định thương mại biên giới mới trong năm nay.

➤ **Các mặt hàng xuất khẩu chính của Việt Nam sang Trung Quốc trong năm 2013 – 2014**

- (HS 85) Máy điện và thiết bị điện và các bộ phận của chúng; máy ghi và tái tạo âm thanh, máy ghi và tái tạo hình ảnh truyền hình và âm thanh; bộ phận và các phụ tùng của các loại máy trên
- (HS 27) Nhiên liệu khoáng, dầu khoáng và các sản phẩm chưng cất từ chúng; các chất chứa bitum; khoáng sản
- (HS 52) Bông
- (HS 10) Ngũ cốc
- (HS 40) Cao su và các sản phẩm
- (HS 44) Gỗ và các mặt hàng bằng gỗ; than từ gỗ
- (HS 84) Lò phản ứng hạt nhân, nồi hơi, máy và trang thiết bị cơ khí; các bộ phận của chúng

- (HS 08) Quả và quả hạch ăn được; vỏ quả thuộc chi cam quýt hoặc các loại dưa
- (HS 11) Sản phẩm của ngành công nghiệp xay xát; mạch nha; tinh bột; inulin; gluten
lúa mì
- (HS 64) Giày, dép, ghệt và các sản phẩm tương tự; các bộ phận của các sản phẩm trên

Mã sản phẩm (HS)	Trị giá <i>(Đơn vị tính: ngàn USD)</i>				
	Năm 2013	Năm 2014	Năm 2015	Năm 2016	Năm 2017
Tổng giá trị xuất khẩu của Việt Nam sang Trung Quốc	13.177.694	14.928.318	29.700.000	21.950.445	50.374.617
85	2.451.924	2.677.489	3.719.616	5.605.359	22.822.703
27	1.271.860	1.717.426	1.012.523	1.493.303	1.067.837
52	848.129	1.178.361	1.331.587	1.617.969	2.106.277
10	903.820	895.182	868.526	783.137	1.021.704
40	1.204.607	831.900	826.028	1.059.815	1.513.111
44	953.878	757.825	829.272	837.260	1.012.491
84	672.094	723.138	702.735	829.059	1.337.613

08	578.908	693.073	1.044.493	2.003.174	703.999
11	631.144	633.765	810.395	651.388	219.851
64	374.276	524.814	785.554	928.817	1.500.888

Nguồn: *trademap.org*

➤ **Các mặt hàng Việt Nam nhập khẩu từ Trung Quốc năm 2013-2017**

- (HS 85) Máy điện và thiết bị điện và các bộ phận của chúng; máy ghi và tái tạo âm thanh, máy ghi và tái tạo hình ảnh truyền hình và âm thanh; bộ phận và các phụ tùng của các loại máy trên
- (HS 84) Lò phản ứng hạt nhân, nồi hơi, máy và trang thiết bị cơ khí; các bộ phận của chúng
- (HS 72) Sắt và thép
- (HS 27) Nhiên liệu khoáng, dầu khoáng và các sản phẩm chưng cất từ chúng; các chất chứa bi tum; các loại sáp khoáng chất
- (HS 39) Plastic và các sản phẩm bằng plastic
- (HS 60) Các loại hàng dệt kim hoặc móc
- (HS 55) Sợi staple nhân tạo
- (HS 52) Bông
- (HS 73) Các sản phẩm bằng sắt hoặc thép
- (HS 87) Xe cộ trừ thiết bị chạy trên đường xe lửa hoặc xe điện, và các bộ phận và phụ

tùng của chúng

- (HS 29) Hoá chất hữu cơ
- (HS 54) Sợi filament nhân tạo
- (HS 31) Phân bón
- (HS 38) Sản phẩm hoá chất khác

Mã sản phẩm (HS)	Trị giá <i>(Đơn vị tính: ngàn USD)</i>				
	Năm 2013	Năm 2014	Năm 2015	Năm 2016	Năm 2017
Tổng giá trị nhập khẩu của Việt Nam sang Trung Quốc	36.886.478	43.647.569	66.100.000	50.037.691	71.617.248
85	12.625.229	13.783.341	15.340.643	15.314.464	19.118.701
84	5.293.927	6.114.984	6.879.726	6.972.471	7.329.361
72	2.493.315	4.069.155	4.518.464	4.569.133	4.336.414
27	1.955.568	2.168.910	1.475.171	977.531	1.206.106
39	1.185.220	1.473.770	1.786.706	2.263.009	2.483.273
60	1.084.014	1.428.500	1.646.573	1.947.095	3.074.046

55	1.145.931	1.322.606	1.471.058	1.373.175	2.002.195
52	930.509	1.073.355	1.118.466	1.090.857	1.658.857
73	831.507	1.020.334	1.321.061	1.068.322	1.417.507
87	371.893	926.484	1.842.893	1.020.545	1.568.313
29	640.051	792.346	768.828	832.142	1.144.647
54	625.749	779.008	893.124	937.550	1.625.504
31	850.220	636.158	680.885	468.579	428.331
38	576.754	633.159	615.812	697.883	961.193

Nguồn: *trademap.org* 2016

➤ **Tình hình xuất nhập khẩu giữa Việt Nam và Trung Quốc 6 tháng đầu năm 2018**

Số liệu của Tổng cục Hải quan cho thấy hoạt động giao thương giữa Việt Nam và Trung Quốc đã liên tục tăng trong các năm gần đây và gấp khoảng 2 lần kim ngạch xuất nhập khẩu (XNK) nửa đầu năm năm 2013. Riêng 6 tháng đầu năm 2018, kim ngạch XNK Việt Nam - Trung Quốc đã tăng hơn 17% lên 46,82 tỷ USD nhờ tăng cả hai chiều xuất - nhập.

KIM NGẠCH THƯƠNG MẠI TĂNG 2,02 LẦN SAU 5 NĂM

(so sánh 6 tháng đầu năm cùng kỳ từ 2013 đến 2018)

Nguồn: Tổng cục Hải quan

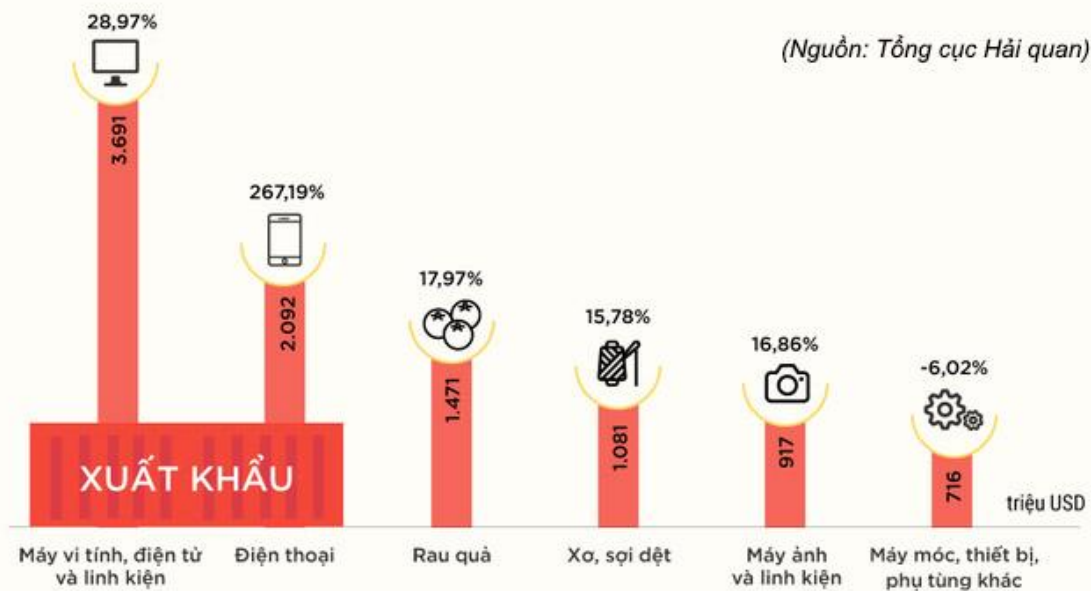

Ba mặt hàng có kim ngạch xuất nhập khẩu lớn nhất giữa Việt Nam và Trung Quốc là máy vi tính, điện thoại và các máy móc, thiết bị, phụ tùng. Mặt hàng điện thoại và linh kiện được Việt Nam nhập siêu 1,54 tỷ USD. Trong khi, Việt Nam lại xuất siêu máy vi tính, sản phẩm điện tử và linh kiện với giá trị khiêm tốn hơn 395 triệu USD.

Nhóm hàng máy vi tính cũng là mặt hàng xuất khẩu chính của Việt Nam sang Trung Quốc với giá trị 3,69 tỷ USD, tăng 29% so với cùng kỳ. Ba mặt hàng xuất khẩu trên tỷ USD khác là Điện thoại, Rau quả và Xơ sợi. Trong khi đó, có tới 6 mặt hàng mà Việt Nam đang nhập từ Trung Quốc với giá trị vượt 1 tỷ USD.

- **Các mặt hàng Việt Nam xuất khẩu chính sang Trung Quốc 6 tháng đầu năm 2018**

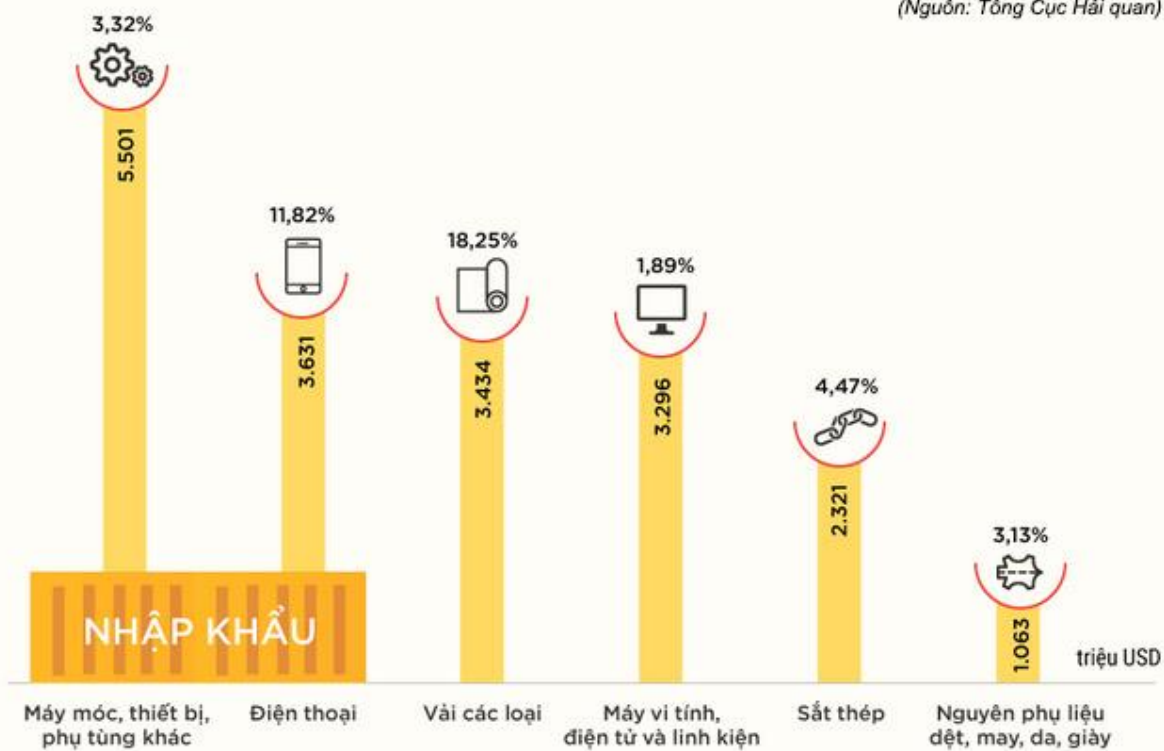
CÁC MẶT HÀNG XUẤT KHẨU CHÍNH 6 THÁNG ĐẦU NĂM 2018

- Các mặt hàng nhập khẩu Việt Nam chính từ Trung Quốc 6 tháng đầu năm 2018

CÁC MẶT HÀNG NHẬP KHẨU CHÍNH 6 THÁNG ĐẦU NĂM 2018

(Nguồn: Tổng Cục Hải quan)

Các lĩnh vực hợp tác triển vọng

Triển vọng nhất trong ngành công nghiệp hàng hải của Trung Quốc bao gồm đóng tàu và kỹ thuật biển, du lịch biển, và các ngành liên quan đến cảng và vận tải đường biển.

➤ Đóng tàu

Công suất đóng tàu và đơn đặt hàng tàu biển của Trung Quốc đã đạt được sự tăng trưởng nhanh chóng trong bảy năm liên tiếp vừa qua và Trung Quốc hiện đang đứng thứ hai trên thế giới về cả hai chỉ số trên.

Theo số liệu thống kê từ Hiệp hội Công nghiệp đóng tàu Trung Quốc, sản lượng đóng tàu của Trung Quốc là 42,43 triệu tấn trọng tải (DWT) trong năm 2009, tăng 47% so với năm

2008.

Theo số liệu thống kê do Clarkson, một nhà tư vấn Anh, công suất đóng tàu của Trung Quốc đã đạt 56,76 triệu DWT từ tháng Giêng đến tháng 11 năm 2010, tăng 55,4% so với cùng kỳ năm 2009. Đơn hàng tàu mới là 26 triệu DWT trong năm 2009, giảm 55% so với năm 2008. Thị phần sản lượng đóng tàu, các đơn đặt hàng tàu mới và đơn đặt hàng tàu của Trung Quốc tương ứng chiếm 34,8%, 61,6% và 38,5% tổng số của thế giới trong năm 2009.

(Nguồn: Phân tích về Ngành công nghiệp đóng tàu của Trung Quốc do Hiệp hội Công nghiệp đóng tàu Trung Quốc thực hiện).

Mặc dù ngành công nghiệp đóng tàu Trung Quốc đã đạt được sự tăng trưởng đáng kể, nhưng cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu rõ ràng đã ảnh hưởng lớn tới ngành, như đơn đặt hàng mới tiếp tục giảm về số lượng và sự nâng giá của đồng Nhân dân tệ và chi phí sản xuất tăng sẽ ảnh hưởng đến lợi nhuận của các công ty đóng tàu của Trung Quốc trong dài hạn.

Trung Quốc đang có kế hoạch xây dựng ba cơ sở đóng tàu lớn ở vùng Vịnh Bohai, Đông Hải và biển Đông. Khi hoàn thành vào năm 2015, cơ sở Trường Hưng sẽ là cơ sở đóng tàu lớn nhất thế giới với công suất hàng năm lên tới tám triệu tấn.

Trong tháng 2 năm 2009, Hội đồng Nhà nước Trung Quốc đã phê duyệt kế hoạch khôi phục ngành công nghiệp đóng tàu của đất nước. Theo kế hoạch, chính phủ sẽ khuyến khích các tổ chức tài chính tăng nguồn ngân sách để mua tàu và mở rộng hỗ trợ tài chính cho người mua trong nước cho các loại tàu biển tầm xa đến năm 2012. Kế hoạch cũng sẽ hỗ trợ ngành bằng cách ổn định sản xuất, phát triển nhu cầu thị trường trong nước, phát triển các thiết bị kỹ thuật hàng hải, hỗ trợ củng cố ngành này thông qua việc sáp nhập, mua lại và cải tiến kỹ thuật.

Trung Quốc cần công nghệ cao, máy móc, công cụ quản lý cho ngành công nghiệp đóng

tàu. Những triển vọng tốt nhất cho ngành đóng tàu bao gồm:

- Nguyên liệu
- Sơn thiết bị và vật liệu lớp phủ
- Phần mềm hỗ trợ thiết kế (CAD) và công nghệ liên quan để thiết kế tàu và xây dựng
- Bảo trì thiết bị, hệ thống định vị toàn cầu (GPS), hệ thống máy tính hàng hải và trên tàu
- Công nghệ cắt và hàn và các thiết bị liên quan

Trung Quốc luôn tìm sự hỗ trợ về thiết kế từ nước ngoài cho các dự án kỹ thuật hàng hải lớn, và đến nay chủ yếu dựa vào các công ty châu Âu và châu Á. Với nhu cầu phát triển lớn của ngành, các doanh nghiệp Việt Nam sẽ có nhiều cơ hội trong phân khúc này.

➤ **Ngành công nghiệp giải trí trên biển**

Với sự tăng trưởng nhanh chóng của nền kinh tế, thị trường giải trí trên biển của Trung Quốc được dự báo sẽ tăng mạnh trong những năm tới. Trong năm 2010, Trung Quốc nhập khẩu hơn 80 triệu USD du thuyền và tàu du lịch, tăng 138% so với năm 2009.

Hải quan Trung Quốc tin tưởng rằng du thuyền sẽ trở thành một phần đặc trưng trong lối sống của tầng lớp trung và thượng lưu của Trung Quốc. Chính quyền các tỉnh, các nhà phát triển bất động sản và các công ty đóng thuyền đang đầu tư mạnh vào ngành công nghiệp này. Các chuyên gia ước tính rằng thị trường này sẽ tăng tốc trong vài năm tới, và tổng quy mô thị trường thế có thể đạt 10 tỷ USD trong thập kỷ tới, trong đó sẽ tạo những cơ hội đáng kể cho các doanh nghiệp Việt Nam.

- **Các nguồn thông tin hữu ích**

- + Bộ Truyền thông (MOC): [Http://www.moc.gov.cn](http://www.moc.gov.cn)
- + Hiệp hội đóng tàu Trung Quốc: <http://www.shipbuilding.com.cn/>
- + Tập đoàn Đóng tàu Nhà nước Trung Quốc: <http://www.cssc.net.cn/>
- + Tập đoàn Ngành công nghiệp đóng tàu Trung Quốc: <http://www.csic.com.cn/>
- + China Ship Online <http://www.shipol.com.cn>
- + China Port Website <http://www.chinaports.com>
- + Cảng Trung Quốc: <http://www.chineseport.cn/>

➤ **Thị trường phụ tùng xe hơi**

• **Tổng quan**

Trung Quốc đã trở thành thị trường ô tô lớn nhất thế giới về khối lượng sản xuất và bán hàng trong năm 2010, với 18,3 triệu xe được sản xuất và 18,06 triệu xe bán trong nước, tăng 32,4% so với năm 2009. Trung Quốc đã nhập khẩu 58,2 tỷ linh kiện ô tô trong năm 2010. Tăng trưởng thị trường xe máy vẫn còn hạn chế do lệnh cấm xe mô tô tại các thành phố lớn của Trung Quốc.

Trung Quốc có khoảng 6.000 doanh nghiệp liên quan đến ô tô trong năm lĩnh vực: sản xuất xe có động cơ, sửa chữa xe, sản xuất xe mô tô, sản xuất động cơ tự động, và sản xuất các bộ phận tự động. Con số trên bao gồm khoảng 100 nhà sản xuất thiết bị gốc OEM, trong đó 40 nhà sản xuất xe khách, và hơn 4000 công ty sản xuất phụ tùng/linh kiện xe hơi có đăng ký. Gần 80% doanh thu của thị trường phụ tùng/linh kiện xe hơi là thông qua việc bán xe mới. Tuy nhiên, doanh thu của phụ tùng không chính hãng cũng đang tăng lên nhanh chóng.

Thượng Hải và các tỉnh lân cận (Chiết Giang, Giang Tô, và An Huy) là những trung tâm sản xuất phụ tùng, chiếm khoảng 44% sản lượng quốc gia. Thượng Hải có các nhà máy Thượng Hải General Motors, Delphi, Visteon, và các hãng xe nổi tiếng khác của Mỹ.

Các trung tâm xe hơi lớn khác ở Trung Quốc bao gồm Quảng Châu (miền Nam Trung Quốc), Trùng Khánh (Tây Trung Quốc), Trường Xuân (Đông Bắc Trung Quốc), Vũ Hán (miền trung Trung Quốc), và Thiên Tân (Bắc Trung Quốc).

Chiếm 47% tổng nhập khẩu phụ tùng xe hơi trong năm 2009, Nhật Bản vẫn là nhà xuất khẩu lớn nhất các loại phụ tùng xe hơi sang Trung Quốc. Đức và Hàn Quốc là nhà xuất khẩu thứ hai và thứ ba, chiếm tương ứng 22% và 11%. Mỹ là nước xuất khẩu lớn thứ tư với chỉ 4% thị phần.

- **Các ngành có triển vọng tốt nhất**

- + Động cơ, đặc biệt là động cơ dưới 1,6 lít, cho xe có động cơ và xe mô tô
- + Ngành liên quan đến năng lượng mới, chẳng hạn như công nghệ và các sản phẩm liên quan đến xe hybrid và xe điện, đặc biệt là cho xe buýt;
- + Các thiết bị xúc tác ba chiều;
- + ABS;
- + Hộp số tự động;
- + Hệ thống phanh;
- + Máy móc, công cụ, thiết bị thử nghiệm cho sản phẩm OEM;
- + Khuôn đúc;
- + Linh kiện, phụ tùng chính, công nghệ cao bao gồm đĩa phanh, ổ trục, hộp số tự động,

siêu tăng áp động cơ, thiết bị điều khiển di chuyển động cơ, hệ thống lái trợ lực điện, thiết bị trục nhớt liên tục (cho hệ thống truyền động 4 bánh), bộ giảm chấn khí, hệ thống giảm xóc, bộ phận chuyển động thủy lực, và công tơ mét.

- + Thiết bị điện tử ô tô (bao gồm cả hệ thống điều khiển cho động cơ, khung gầm và thân xe);
- + Công nghệ sử dụng pin nhiên liệu;
- + Hệ thống quản lý pin cho "xe năng lượng mới";
- + Linh kiện ô tô;
- + Sản phẩm không chính hãng

➤ **Ngành du lịch**

Năm 2017, lượng khách Trung Quốc đến Việt Nam đạt 4 triệu lượt, chiếm khoảng 30% trong tổng số gần 13 triệu khách quốc tế đến Việt Nam. Theo báo cáo của Tổ chức Du lịch thế giới, năm 2016 có 3,1 triệu lượt người Việt Nam đi du lịch tại Trung Quốc.

Theo số liệu của Tổng cục Thống kê, ở thị trường Việt Nam, du khách Trung Quốc chi tiêu 639USD/người, thời gian lưu trú là 7,6 ngày, tương đương 90 USD/người/ngày. Riêng tại Nha Trang, du khách Trung Quốc thường lưu trú từ 4 - 5 ngày, ở khách sạn từ 3 sao trở lên. Họ được xem là du khách dễ tính, chi tiêu nhiều. Họ rất thích ăn uống, đặc biệt các loại hải sản có giá cao như tôm hùm, cá mú, cua gạch... Du khách Trung Quốc cũng rất thích các đặc sản như yến sào, trầm hương, cao su và các loại nông sản như cà phê, hạt điều... Đây là những thuận lợi để ngành du lịch Nha Trang nói riêng và Việt Nam nói chung có hướng phát triển các sản phẩm du lịch mới nhằm thu hút nhiều khách du lịch Trung Quốc.

Tính chung 8 tháng năm 2018 , khách quốc tế đến nước ta có khoảng 10,4 triệu lượt

người, tăng 23% so với cùng kỳ năm trước. Trong đó, khách đến bằng đường bộ đạt 1,8 triệu lượt người, có mức tăng cao nhất lên đến 62%; sau đó là lượng khách đến bằng đường hàng không, tăng 17%; đến bằng đường biển chỉ tăng 1,6%.

Trong 8 tháng 2018, khách đến từ châu Á đạt hơn 8 triệu lượt người, chiếm đến 77% tổng số khách du lịch đến nước ta và tăng 27% so với cùng kỳ năm trước. Trong đó, khách đến từ hầu hết các thị trường chính đều tăng: Khách đến từ Trung Quốc đạt hơn 3,4 triệu lượt người, tăng 28%; Đài Loan 469.300 lượt người, tăng 14%; Hàn Quốc 2,3 triệu lượt người, tăng hơn 52%...

Theo Viện Nghiên cứu Du lịch, du khách Trung Quốc là nhóm chi tiêu lớn thứ tư trong số du khách quốc tế, chỉ đứng sau Đức, Hoa Kỳ và Anh. Người Trung Quốc thích mua sắm khi họ đi du lịch, với hơn 1/4 du khách Trung Quốc trả lời cuộc khảo sát nói rằng họ chi tiêu cho mua sắm nhiều hơn là cho chỗ ở và ăn uống.

Đầu tư của Trung Quốc vào Việt Nam

Quan hệ hợp tác đầu tư của Trung Quốc vào Việt Nam, có bước phát triển mới, tính đến hết tháng 2/2016, Trung Quốc có 1346 dự án đầu tư tại Việt Nam, tổng vốn đăng ký đạt 10,4 tỷ USD, đứng thứ 9 trong số các quốc gia và vùng lãnh thổ đầu tư tại Việt Nam

➤ Về quy mô đầu tư

Mười năm đầu (1991 - 2001), FDI của Trung Quốc vào Việt Nam chỉ mang tính chất thăm dò, số dự án và lượng vốn đầu tư vào Việt Nam là rất nhỏ so với tổng lượng vốn FDI. Tính đến tháng 12 năm 2001 Trung Quốc có 110 dự án với tổng số vốn đăng ký theo giấy phép là 221 triệu USD.

Tốc độ đầu tư chậm, vốn đầu tư trung bình của một dự án khiêm tốn, khoảng 1,5 triệu USD, có nhiều dự án với số vốn đầu tư theo giấy phép chỉ trên dưới 100.000 USD. Nhìn tổng thể, trong số 110 dự án còn hiệu lực tính đến cuối năm 2001 rất ít dự án có vốn đầu

từ trên 10 triệu USD (trừ dự án xây dựng cơ sở hạ tầng khu chế xuất Linh Trung tại thành phố Hồ Chí Minh có vốn đầu tư ban đầu là 14 triệu USD). Quy mô đầu tư nhỏ đã kéo theo tình trạng hầu hết các dự án đầu tư của Trung Quốc có công nghệ thấp, chủ yếu đáp ứng nhu cầu tiêu dùng phổ thông. Đi liền với quy mô dự án nhỏ là thời gian hoạt động các dự án FDI của Trung Quốc tại Việt Nam không dài, nhằm nhanh chóng thu hồi vốn (đa số từ 10 đến 15 năm, số dự án có thời gian hoạt động trên 20 năm là rất ít, thậm chí có dự án chỉ kéo dài dưới 10 năm).

Mười năm tiếp theo (2001 - 2010), được đánh dấu bởi Hiệp định khung về hợp tác toàn diện ASEAN - Trung Quốc năm 2002, cũng là thời điểm Trung Quốc đã gia nhập WTO (2001). Từ thời điểm này, FDI của Trung Quốc vào Việt Nam tăng cả về số lượng dự án cũng như quy mô vốn (khoảng 2,5 triệu USD/dự án), có nhiều dự án trên 1 triệu USD đến 10 triệu USD đã xuất hiện. Năm 2007 khi Việt Nam gia nhập WTO, cùng với việc đi sâu hội nhập kinh tế quốc tế, môi trường đầu tư của Việt Nam ngày càng được cải thiện, hấp dẫn các nhà đầu tư nước ngoài, FDI của Trung Quốc vào Việt Nam tăng khá mạnh, nhiều dự án trên 10 triệu USD đến 100 triệu USD đã có mặt tại Việt Nam, nâng vốn bình quân của một dự án lên 4,3 triệu USD/dự án. Những dự án với vốn đầu tư lớn nói trên đã góp phần thay đổi diện mạo đầu tư của Trung Quốc tại Việt Nam trong thời gian 10 năm đầu thế kỷ XXI.

Thời gian tiếp theo - từ 2011 đến tháng 5 năm 2014, là khoảng thời gian FDI của Trung Quốc vào Việt Nam có sự thay đổi rõ rệt nhất. Bằng chứng là số dự án và lượng vốn tăng rất mạnh trong năm 2013 và 4 tháng đầu năm 2014. Nếu như trong năm 2012 lượng vốn FDI của Trung Quốc vào Việt Nam giảm mạnh xuống mức 312 triệu USD thì năm 2013 lượng vốn đã tăng đột biến lên tới trên 2,3 tỷ USD với 110 dự án được cấp mới. Trong đó dự án xây nhà máy nhiệt điện đốt than BOT Vĩnh Tân 1 (Bình Thuận) của nhà đầu tư Trung Quốc đã chiếm tới 2,018 tỷ USD để thiết kế, xây dựng, vận hành và chuyển giao một nhà máy điện đốt than tại Vĩnh Tân. Các dự án thuộc lĩnh vực bất động sản, dệt may đăng ký mới và tăng vốn trong 2 năm (2013 và 2014) đáng chú ý là: Dự án xây dựng khu

công nghiệp Hải Hà (Quảng Ninh), dự án khu công nghiệp An Dương (Hải Phòng), dự án sản xuất các sản phẩm may mặc cao cấp ở thành phố Hồ Chí Minh, dự án khai thác, kinh doanh khu công nghiệp bất động sản ở Tiền Giang và dự án dệt, sợi, nhuộm ở Nam Định⁽³⁾.

Đây là mức tăng rất lớn và trên thực tế đã đưa Trung Quốc lên vị trí thứ 4 trong tổng số 101 quốc gia và vùng lãnh thổ đầu tư vào Việt Nam năm 2013. Nhiều chuyên gia cho rằng, các nhà đầu tư Trung Quốc đã bộc lộ động thái đón lõng để hưởng lợi từ Hiệp định TPP mà Việt Nam đang đẩy mạnh đàm phán để thông qua, và cũng là thời điểm Việt Nam có khả năng kết thúc đàm phán về Hiệp định mậu dịch tự do với EU (EVFTA) trong thời gian tới. Bởi vậy nhiều nhà đầu tư Trung Quốc đã tới Việt Nam xây dựng nhà máy sản xuất nguyên vật liệu nhằm tận dụng cơ hội từ các hiệp định dành cho Việt Nam.

Với nhiều dự án có lượng vốn đầu tư tương đối lớn (8,5 % số dự án có quy mô trên 10 triệu USD) đã góp phần nâng mức bình quân của một dự án lên 7,1 triệu USD, mặc dầu so với mức bình quân chung của FDI vào Việt Nam thì vẫn còn thấp (mức bình quân chung 15 triệu USD/1 dự án).

Quan hệ hợp tác đầu tư có bước phát triển mới, tính đến hết tháng 2/2016, Trung Quốc có 1346 dự án đầu tư tại Việt Nam, tổng vốn đăng ký đạt 10,4 tỷ USD, đứng thứ 9 trong số các quốc gia và vùng lãnh thổ đầu tư tại Việt Nam.

Vốn đầu tư của Trung Quốc vào Việt Nam năm 2017: Tổng vốn đầu tư cam kết: gần 2,17 tỷ USD. Trong đó, có 284 dự án mới với tổng vốn đầu tư đăng ký 1,4 tỷ USD; 83 dự án điều chỉnh tăng vốn với vốn tăng thêm là 271 triệu USD.

Ngoài ra, có 817 lượt nhà đầu tư góp vốn, mua cổ phần, với giá trị hơn 487 triệu USD.
Nguồn: Cục Đầu tư nước ngoài (Bộ Kế hoạch và Đầu tư)

Theo Tổng cục Thống kê, nếu như năm 2011, số vốn đăng ký của Trung Quốc (bao gồm Đài Loan) là 1,3 tỉ đô la Mỹ thì đến **năm 2017**, số vốn đăng ký của Trung Quốc tăng 2,7

lần, bình quân mỗi năm tăng khoảng 18%. Cơ cấu vốn của Trung Quốc trong tổng số vốn FDI đăng ký là 12%, sau Nhật Bản (30%), Hàn Quốc (28%) và Singapore (19%). Đây là chưa kể luồng vốn ngầm đầu tư qua các kênh khác mà cơ quan thống kê không thể quan sát.

Theo số liệu từ Cục Đầu tư nước ngoài, lũy kế đến **tháng 3/2018**, Trung Quốc vẫn ở vị trí khiêm tốn là nhà đầu tư lớn thứ 7 trên tổng số 126 quốc gia và vùng lãnh thổ có hoạt động đầu tư tại Việt Nam với 1883 dự án trị giá khoảng 12,4 tỷ USD.

➤ Về lĩnh vực đầu tư

Nếu như các giai đoạn trước FDI của Trung Quốc chỉ tập trung vào các lĩnh vực khách sạn, nhà hàng và sản xuất hàng tiêu dùng với quy mô nhỏ là chủ yếu, thì thời gian gần đây đã có sự chuyển dịch mạnh, thay đổi đáng kể trong lĩnh vực đầu tư. Trong tổng số 17 ngành Trung Quốc có đầu tư tại Việt Nam, đứng đầu là 5 lĩnh vực: Công nghiệp chế biến, chế tạo với 704 dự án, tổng số vốn đầu tư 4.133.905.121 USD, vốn điều lệ 2.100.076.666 USD, chiếm 53% vốn đầu tư (Về lĩnh vực này, các ngành dệt may chiếm tỷ trọng lớn do các nhà đầu tư Trung Quốc muốn đón cơ hội hưởng thuế suất 0% khi Việt Nam tham gia TPP); sản xuất phân phối điện, khí, nước, điều hòa đứng vị trí thứ 2 với 03 dự án, tổng vốn đầu tư 2.046.770.000 USD, vốn điều lệ 360.385.400 USD, chiếm 28%; xây dựng 98 dự án, tổng số vốn đầu tư 559.616.783 USD, vốn điều lệ 235.885.746 USD, chiếm 7%; kinh doanh bất động sản 14 dự án, tổng số vốn đầu tư 461.827.380 USD, vốn điều lệ 118.363.000 USD, chiếm 6%; dịch vụ lưu trú và ăn uống 12 dự án, tổng số vốn đầu tư 298.700.900 USD, vốn điều lệ 64.335.900 USD, chiếm 4%. Năm lĩnh vực nói trên đã chiếm tổng cộng 98 % tổng vốn đầu tư FDI của Trung Quốc vào Việt Nam⁽⁴⁾. Lĩnh vực nông, lâm ngư nghiệp FDI của Trung Quốc đứng thứ 6 (FDI nói chung đứng thứ 10); lĩnh vực khai khoáng, FDI của Trung Quốc đứng thứ 8 trong tổng số ngành nghề (FDI nói chung đứng thứ 11).

Mặc dù đã có sự chuyển dịch về lĩnh vực đầu tư nhưng cho đến nay, đầu tư của Trung Quốc tại Việt Nam cũng chỉ mới tập trung ở những ngành nghề thông thường, chưa có dự án nào đầu tư ở lĩnh vực công nghệ cao với vốn đầu tư lớn.

➤ **Về hình thức đầu tư:**

Mười năm đầu (1991 - 2001) đại đa số các dự án FDI của Trung Quốc vào Việt Nam thực hiện liên doanh với các doanh nghiệp Việt Nam là chủ yếu. Mười năm trở lại đây đã có sự thay đổi rõ rệt, loại hình 100% vốn nước ngoài của Trung Quốc chiếm vị trí cao nhất 49,8%, với 767 dự án, số vốn đầu tư chiếm hơn 3,9 tỷ USD, tuy nhiên vẫn thấp hơn FDI nói chung (trên 67%). Loại hình hợp đồng BOT, BT, BTO của FDI nói chung chiếm 3,4%, trong khi đó của Trung Quốc lên tới 29,7%(loại hình này chỉ có 03 dự án nhưng vốn đầu tư lên tới trên 2,3 tỷ USD). Hình thức liên doanh đứng vị trí thứ 3 với số dự án bằng 1/3 số dự án 100% vốn nước ngoài (217 dự án), vốn đầu tư trên 1,5 tỷ USD chiếm 19,3%. Hình thức hợp đồng hợp tác kinh doanh có 32 dự án với số vốn đầu tư gần 59 triệu USD, và đứng cuối cùng là hình thức công ty cổ phần với 10 dự án, số vốn đầu tư 36 triệu USD⁽⁵⁾. Sự thay đổi của loại hình đầu tư cho thấy, các doanh nghiệp Trung Quốc đầu tư vào Việt Nam đã trải qua giai đoạn thăm dò, thử nghiệm, dựa vào đối tác địa phương am hiểu thị trường ở thập kỷ 90 của thế kỷ XX, đang bước sang giai đoạn tự tin, hiểu biết, đủ khả năng độc lập kinh doanh cũng như đặt niềm tin ở thị trường Việt Nam.

➤ **Về địa bàn đầu tư:**

Tính đến nay, các nhà đầu tư Trung Quốc đã có mặt trên hầu hết các tỉnh thành của Việt Nam (55/63 tỉnh, thành), trong đó tập trung chủ yếu tại các tỉnh ven biển (22/28 tỉnh ven biển) và các thành phố, khu vực đông dân cư, có sức thu hút lao động mạnh, có cơ sở hạ tầng tốt, thuận lợi cho xuất nhập khẩu hàng hóa cũng như đi lại giữa Trung Quốc và Việt Nam.

Theo thống kê của Cục Đầu tư nước ngoài, đứng đầu trong các địa phương có nhiều dự án đầu tư Trung Quốc là Hà Nội (202 dự án), tiếp đến là thành phố Hồ Chí Minh (110 dự án), Bình Dương (100 dự án), Bắc Ninh (54 dự án), Long An (54 dự án), Hải Phòng (49 dự án)...Xét về tổng lượng vốn đầu tư của Trung Quốc tại các địa phương, Bình Thuận là địa phương thu hút vốn lớn nhất (2.027.263.379 USD), Lào Cai đứng thứ 2 (803.156.516 USD), Tây Ninh đứng thứ 3 (729.140.000 USD), Quảng Ninh đứng thứ 4 (471.741.674 USD), tiếp đến là Bình Dương (349.787.076 USD), Hải Phòng (318.467.916 USD), Hà Nội (311.456.062 USD)⁽⁶⁾ ...Nhìn chung các dự án đầu tư của Trung Quốc tại các địa phương đều tập trung vào các lĩnh vực chế biến nông sản, thủy sản, chế tạo, luyện thép, bất động sản, xây dựng, dệt may, đồ gia dụng, phân bón, vật liệu xây dựng, thức ăn gia súc. Đầu tư của Trung Quốc cũng đã hướng tới một số tỉnh biên giới tiếp giáp với Trung Quốc, đó là những tỉnh có cơ sở hạ tầng kém, trình độ phát triển thấp, khó thu hút vốn đầu tư nước ngoài như Lào Cai (22 dự án), Lạng Sơn (22 dự án), Cao Bằng (10 dự án), Hà Giang (6 dự án) và Lai Châu (3 dự án). Tuy nhiên, các dự án đầu tư của Trung Quốc ở các tỉnh miền núi phía Bắc Việt Nam cũng mới chỉ tập trung vào khai thác khoáng sản, nguyên vật liệu là chính, cụ thể là: Dự án chế biến tinh quặng sắt titan ở Thái Nguyên; dự án xây dựng nhà máy khai thác và chế biến antimon và tuyển quặng ở Hà Giang; dự án xây dựng nhà máy chế biến cao su thiên nhiên thành cao su tổng hợp và dự án sản xuất gỗ dán, gỗ lạng, ván ép và ván mỏng, dự án phát triển vùng nguyên liệu lá thuốc lá, kinh doanh chế biến nguyên liệu lá thuốc lá ở Lào Cai; dự án xây dựng nhà máy chế biến nhựa thông ở Lạng Sơn; dự án khai thác khoáng sản và sản xuất than cốc ở Cao Bằng...vì vậy, hiệu quả FDI của Trung Quốc mang lại cho các địa phương này không cao.

Chương 5: Các quy định và tiêu chuẩn thương mại

Thuế nhập khẩu

Tài liệu hướng dẫn danh mục thuế suất thuế nhập khẩu và quy định hải quan Trung Quốc 2011 do Tổng cục Hải quan Trung Quốc biên soạn có đầy đủ chi tiết về phân loại và các định mức thuế. Tài liệu có thể tìm thấy tại các nhà sách địa phương hoặc đặt mua tại Nhà in Hải quan số 9A, DongTuCheng, Quận Chaoyang, Bắc Kinh

ĐT: (8610) 8527-1610

Fax/Phone: (8610) 8527-161

Website: <http://english.customs.gov.cn/publish/portal191/>

➤ Mức thuế

Thuế nhập khẩu phân loại thành 6 nhóm định mức: định mức tổng quát; định mức tối huệ quốc; định mức theo thỏa thuận; định mức ưu đãi; định mức theo hạn ngạch; và định mức tạm thời. 5 đặc khu kinh tế, những thành phố mở, đặc khu thương mại nước ngoài trong thành phố có chính sách giảm hoặc miễn trừ thuế cho doanh nghiệp tại đây. Các công ty kinh doanh cần nắm rõ thông tin về những quy định thuế quan này.

Trung Quốc có thể áp dụng mức thuế thấp hơn rất nhiều so với mức đã công bố trong ấn bản MFN nếu chính phủ xác định loại hàng hóa đó là cần thiết cho sự phát triển của ngành công nghiệp trọng điểm, ví dụ như các mặt hàng cho lĩnh vực sản xuất ô tô, thép và sản phẩm hóa chất.

➤ Định giá giá trị khai báo hải quan

Giá trị khai báo hải quan tính theo giá CIF, bao gồm chi phí hàng hóa cộng chi phí đóng

gói, vận chuyển, bảo hiểm và hoa hồng cho người bán. Theo Điều 954 của hải quan Trung Quốc, quy định về kiểm tra và quyết định giá trị khai báo hải quan sẽ dựa trên giá thị trường quốc tế, giá thị trường nước ngoài và giá thị trường trong nước. Nhân viên hải quan sẽ kiểm tra trên cơ sở dữ liệu và giá trị do công ty khai báo. Thường các trường hợp tự khai sẽ được chấp nhận. Tuy nhiên, trong trường hợp giá trị khai báo quá thấp so với mức khảo sát thì các nhân viên hải quan sẽ ước tính giá trị hàng hóa dựa theo hướng dẫn ở Điều 7 trong Những quy định hành chính của Trung Quốc.

➤ Các loại thuế

Ngoài các nghĩa vụ thuế nhập khẩu, các doanh nghiệp trong và ngoài nước phải đóng thuế giá trị gia tăng (VAT) và thuế doanh nghiệp. Thuế VAT đánh trên doanh thu và hàng hóa nhập khẩu, các dịch vụ sản xuất chế biến, thay thế và sửa chữa. Thuế doanh nghiệp đánh trên nhà cung cấp các dịch vụ, chuyển đổi giá trị vô hình và/ hoặc nguồn thu từ mua bán bất động sản trong phạm vi lãnh thổ Trung Quốc. Thuế VAT được tính trên giá trị hàng hóa sau thuế nhập khẩu. Là thành viên của WTO, Trung Quốc bị ràng buộc bởi các quy định về áp thuế giống nhau cho các sản phẩm trong nước và nhập khẩu. Thuế VAT được thu ngay tại cửa khẩu.

Thuế VAT ở mức 17% nhưng chính phủ có thể điều chỉnh xuống trong điều kiện cần thiết. Doanh nghiệp nhỏ có doanh thu dưới 1.000.000 Nhân dân Tệ (khoảng 146.000 USD) hoặc những người tham gia vào bán buôn, bán lẻ với doanh thu dưới 1.800.000 Nhân dân Tệ (263.000 USD) sẽ chịu thuế VAT 4% - 6% tùy theo lãnh vực ngành nghề. Không như những đối tượng khác, doanh nghiệp nhỏ không được hoàn thuế VAT.

Mức tối đa của hoàn thuế VAT là 17% cho một số nhóm hàng xuất khẩu, các hạng mức này thay đổi tùy theo định hướng phát triển ngành hàng xuất khẩu của chính phủ. Ngoài ra, việc hoàn thuế còn phụ thuộc vào ngân sách hiện có của địa phương.

Quốc hội đã thông qua Luật Thuế thu nhập Doanh nghiệp vào tháng 3/2007, theo đó đã loại bỏ một số loại thuế ưu đãi cho nhà đầu tư nước ngoài. Thay đổi, vốn có hiệu lực từ tháng 1/2008, quy định mức thuế áp dụng chung là 25% (so với trước đây là 33% cho doanh nghiệp trong nước và 15% cho doanh nghiệp nước ngoài). Luật cũng đưa ra 2 nhóm nhận ưu đãi gồm nhóm các công ty có quy mô nhỏ và mức lợi nhuận thấp với mức thuế 20% và để khuyến khích các doanh nghiệp nước ngoài đầu tư vào lĩnh vực công nghệ, mức thuế cho nhóm này là 15%. Các công ty đầu tư nước ngoài sẽ phần nào bị giảm lợi nhuận với mức thuế mới này. Tuy nhiên, chính phủ có chính sách ưu đãi mới dành cho các doanh nghiệp có chi phí lao động cao với hình thức tính thu nhập đánh thuế sau khi trừ toàn bộ chi phí lương, thay vì trước đây chỉ cho trừ tối đa 234 USD/người/tháng.

Hàng rào thương mại

Sau khi gia nhập Tổ chức thương mại thế giới WTO vào năm 2001, chính phủ Trung Quốc đã có nhiều chính sách mới để cải thiện môi trường đầu tư thương mại. Tuy nhiên, Trung Quốc vẫn áp dụng nhiều rào cản thương mại đối với hàng hóa nhập khẩu từ nước ngoài, đặc biệt là từ các nước phát triển.

Cho tới thời điểm hiện tại, các cơ quan chức năng quản lý của Việt Nam chưa phát hiện thấy phía Trung Quốc áp dụng các rào cản đối với hàng hóa của nước ta khi xuất khẩu vào thị trường này.

Thủ tục và điều kiện nhập khẩu

Phần lớn các nhà nhập khẩu Trung Quốc (đại lý, nhà phân phối, đối tác liên doanh, hoặc công ty đầu tư nước ngoài) sẽ chuẩn bị bộ hồ sơ cần thiết về hàng nhập khẩu để khai báo với hải quan. Các hồ sơ là khác nhau tùy vào từng loại hàng nhưng thường bao gồm vận đơn, hóa đơn, danh sách hàng, tờ khai hải quan, chứng nhận bảo hiểm, hợp đồng bán hàng, cũng như các tài liệu chuyên ngành như giấy chứng nhận hạn ngạch cho nhóm sản

phẩm đặc thù, giấy phép nhập khẩu, giấy chứng nhận kiểm tra do Tổng Cục Quản lý Trung Quốc cấp nhằm giám sát, kiểm tra và kiểm dịch hoặc do văn phòng quản lý tại địa phương hoặc các cơ quan cấp giấy phép khác.

Hàng tạm nhập tái xuất

➤ Hàng tham dự Hội chợ/ triển lãm.

Các công ty tham dự hội chợ triển lãm có thể đến Trung Quốc bằng visa du lịch. Những hàng hóa vận chuyển theo để tham gia các sự kiện này cần phải khai báo với hải quan hoặc đơn vị tổ chức để biết các thủ tục cần thiết.

➤ Tạm nhập

Hàng hóa nhập khẩu vào Trung Quốc với mục đích tham dự triển lãm sẽ không chịu thuế nhập khẩu với điều kiện là các hàng hóa này phải xuất đi trong vòng 3 tháng. Thời gian tái xuất có thể kéo dài hơn tùy theo sự cho phép của hải quan. Các đơn vị tổ chức hội chợ cần phải làm đơn xin phép trước với hải quan kèm danh sách hàng hóa tham gia triển lãm và phối hợp với nhân viên hải quan trong suốt thời gian diễn ra sự kiện.

Đối với nhóm hàng đồ uống – thực phẩm không với mục đích bán lẻ không được quy định cụ thể nên các doanh nghiệp nên tham khảo thông tin từ đơn vị tổ chức. Sản phẩm mẫu bán lại sau hội chợ phải chịu thuế nhập khẩu.

➤ Hàng xách tay

Những hàng hóa, vật dụng cá nhân dùng trong ngắn hạn do hành khách đem theo không bị đánh thuế. Mỗi cá nhân đem theo dưới 6.000 USD không cần khai báo với hải quan.

➤ Hàng quảng cáo và hàng mẫu

Theo Văn phòng Cục Hải quan Trung Quốc, từ ngày 1/7/2010 áp dụng quy định thuế mới đối với nhóm hàng là sản phẩm mẫu hoặc hàng quảng cáo. Theo đó, sản phẩm mẫu hoặc hàng quảng cáo sẽ bị đánh thuế tùy theo mã HS. Miễn trừ cho các trường hợp sau:

- Hàng có giá trị bị đánh thuế dưới 50 Nhân dân tệ ; và/hoặc
- Hàng không có giá trị thương mại theo đánh giá về tính năng sử dụng
- Chỉ có những đơn vị đã đăng ký với Cục Hải quan mới có chức năng khai báo thông quan (đại lý, đơn vị gửi/ nhận hàng Trung Quốc)

Các loại hàng sau đây, cho dù là hàng mẫu, vẫn bị đánh thuế: xe có động cơ, xe đạp, đồng hồ, máy truyền hình, máy thu âm, radio, máy hát điện, máy ảnh, tủ lạnh, máy khâu, máy photocopy, máy điều hòa nhiệt độ, quạt điện, máy hút bụi, thiết bị âm thanh, video, thiết bị ghi âm, máy quay video, bộ khuếch đại, máy chiếu, máy tính, kính hiển vi điện tử, máy phân tích màu sắc điện tử và các bộ phận chính của chúng. Trong những trường hợp này, người gửi hàng không nên chỉ dùng từ "mẫu" trên Tờ khai gửi hàng mà nên bao gồm mô tả chi tiết của mặt hàng này.

Để biết thêm thông tin, hãy liên hệ với Tổng cục Hải quan Trung Quốc tại:
www.customs.gov.cn.

➤ **Đồ dùng, phương tiện đi lại của cá nhân làm việc cho văn phòng đại diện tại Trung Quốc**

Văn phòng đại diện cần có tờ đơn gửi hải quan để xác nhận các loại đồ dùng, phương tiện xe hơi đi lại dự định nhập khẩu với mục đích sử dụng cá nhân hoặc công ty.

➤ **Nguyên vật liệu chế biến và các loại thiết bị**

Các vật liệu thô, thành phần, nguyên liệu, nguyên liệu làm bao bì được nhập bởi các công

ty nước ngoài để phục vụ sản xuất cho xuất khẩu sẽ được miễn thuế nhập khẩu và thuế VAT. Những hàng hóa này phải được dùng trong sản xuất và xuất đi trong vòng 1 năm kể từ ngày nhập khẩu. Trong trường hợp đặc biệt, các công ty có thể xin phép gia hạn với mức tối đa là 2 năm.

Quản lý hoạt động của kho ngoại quan

Hàng hóa được phép lưu trữ tại một kho ngoại quan từ 1 đến 2 năm chỉ giới hạn đối với các nhóm hàng: nguyên liệu, linh kiện được sử dụng cho sản xuất trong nước và tái xuất; hàng hóa nhập khẩu theo phê duyệt đặc biệt của hải quan; hàng hóa quá cảnh; phụ tùng để bảo trì miễn phí cho các sản phẩm nước ngoài trong thời hạn bảo hành; và nhiên liệu cho máy bay và tàu thuyền.

Hết thời hạn hai năm, hàng hóa phải được nhập khẩu để chế biến và phải được tái xuất khẩu, xin giấy phép nhập khẩu, hoặc bị xử lý bởi hải quan. Mức thuế nhập khẩu và thuế VAT sẽ tùy theo mức gia công, chế biến được thực hiện tại Trung Quốc. Hàng hóa nhập khẩu theo hợp đồng nhập khẩu thông thường không được phép lưu trữ trong kho ngoại quan.

Nhóm hàng cấm nhập khẩu

Các mặt hàng sau đây đều bị cấm nhập vào Trung Quốc: vũ khí, đạn dược, vật liệu nổ các loại; tiền giả và chứng khoán lưu thông giả, ấn phẩm, phương tiện truyền thông từ, phim ảnh, hoặc hình ảnh được coi là có phương hại đến lợi ích chính trị, kinh tế, văn hóa, đạo đức của Trung Quốc; chất độc gây chết người; ma túy lậu, động vật và thực vật nhiễm bệnh; thức ăn, thuốc men, và các sản phẩm khác đến từ các vùng bệnh; hàng may mặc cũ /đã sử dụng, và đồng Nhân dân tệ (RMB). Các loại thức ăn có chứa chất tạo màu thực phẩm nhất định và các chất phụ gia được cho là có hại cho sức khỏe con người do Bộ Y tế cũng bị cấm nhập.

Ngoài ra, theo quy định đã có hiệu lực vào tháng 6/1999 về hạn chế và cấm nhập khẩu các mặt hàng nhất định liên quan đến thương mại chế biến. "Danh mục hàng hóa bị hạn chế hoặc cấm nhập khẩu để sử dụng trong thương mại chế biến" được thiết kế để chuyển dịch hướng về các mặt hàng có hàm lượng công nghệ cao hơn và có giá trị gia tăng tiềm năng lớn hơn. Danh mục này xác định những mặt hàng bị cấm sau đây: hàng may mặc đã qua sử dụng, xuất bản phẩm được sử dụng với nội dung kêu gọi, phóng xạ, chất thải công nghiệp độc hại; xe không sử dụng được, xe ô tô hay linh kiện đã qua sử dụng; hạt giống, cây giống, phân bón, thức ăn, chất phụ gia, hoặc các kháng sinh được sử dụng trong trồng trọt hay giống của bất kỳ hàng hóa xuất khẩu nào. Danh mục đưa ra 7 nhóm "mặt hàng bị hạn chế" gồm: nguyên liệu nhựa, vải vụn polyester, nguyên liệu thô để sản xuất sợi hóa học, bông, sợi bông, vải bông, và một số sản phẩm thép.

Tất cả các bao bì đóng gói bằng gỗ phải có dấu IPPC (Hiệp ước quốc tế về bảo vệ thực vật), nếu không chúng sẽ bị áp dụng các yêu cầu nghiêm ngặt hơn.

Thông tin chi tiết về nhập khẩu những mặt hàng này xin liên hệ:

Tổng cục Hải quan Trung Quốc: <http://english.customs.gov.cn/default.aspx>

Các tiêu chuẩn và quy định

Cục Tiêu chuẩn của Trung Quốc (SAC) là cơ quan kiểm tra tất cả các hoạt động liên quan đến phát triển và ban hành các tiêu chuẩn quốc gia. Cục Công nhận và Chứng nhận Trung Quốc (CNCA) phối hợp cung cấp các chứng nhận và thử nghiệm, bao gồm hệ thống dấu chứng nhận bắt buộc CCC. Cả SAC và CNCA thuộc sự quản lý của Tổng cục Giám sát chất lượng, Kiểm tra và Kiểm dịch (AQSIQ).

Tiêu chuẩn ở Trung Quốc gồm 4 dạng: tiêu chuẩn quốc gia, tiêu chuẩn ngành nghề, tiêu chuẩn địa phương hay khu vực, và tiêu chuẩn của công ty. Tiêu chuẩn quốc gia có thể là bắt buộc (kỹ thuật quy định) hoặc tự nguyện. Trong mọi trường hợp, nó có giá trị tin cậy

và cao hơn so với tất cả các loại tiêu chuẩn còn lại.

Nhìn chung, xuất khẩu sang Trung Quốc cần phải nắm rõ 3 yêu cầu quan trọng:

- SAC đưa ra hơn 27.000 tiêu chuẩn quốc gia (tiêu chuẩn GB - Guo Biao), trong đó khoảng 13% mang tính bắt buộc. Điều quan trọng cần lưu ý là các quy định mang tính tự nguyện sẽ sớm trở thành quy định bắt buộc
- CNCA đưa ra 23 nhóm với 172 mặt hàng buộc phải có nhãn CCC. Doanh nghiệp cần kiểm tra để so sánh xem sản phẩm của mình có thuộc nhóm hàng dán nhãn bắt buộc này không.
- Có nhiều cơ quan chức năng quản lý và đưa ra những quy định riêng cho những nhóm ngành đặc thù, ngoài các tiêu chuẩn GB và nhãn CCC mô tả ở trên.

➤ **Các tổ chức về tiêu chuẩn chất lượng**

Các tiêu chuẩn đề ra bởi Hội đồng Kỹ thuật được thông qua bởi Tổ chức tiêu chuẩn hóa của Trung Quốc (SAC). Hội đồng Kỹ thuật bao gồm thành viên từ các cơ quan chính phủ, các hiệp hội ngành nghề, các công ty(đôi khi là các chi nhánh của công ty nước ngoài nhưng thường có quyền bỏ phiếu hạn chế) và các chuyên gia trong ngành. Các cơ quan chính phủ, chẳng hạn như Ủy ban phát triển và cải cách Quốc gia, Bộ Công nghiệp và Công nghệ thông tin,... vv, có thể phê duyệt và ban hành các quy định kỹ thuật mà có thể tham khảo các tiêu chuẩn mang tính tự nguyện trước khi trở thành quy định bắt buộc.

➤ **Dấu chứng nhận bắt buộc của Trung Quốc – CCC**

Dấu CCC là hình thức thể hiện của việc bắt buộc phải chứng nhận phù hợp các yêu cầu về an toàn và chất lượng đối với nhiều sản phẩm khi vào thị trường Trung Quốc. Việc chứng nhận bắt buộc được thực hiện theo Công lệnh số 5-2002 của Tổng cục Kiểm dịch,

Thanh tra và Giám sát Chất lượng Trung Quốc (AQSIQ). Theo Công bố chung số 33-2001 của AQSIQ và Cục Công nhận và chứng nhận Trung Quốc (CNCA) về lĩnh vực này, có tới 23 nhóm với 172 sản phẩm bắt buộc phải được chứng nhận và có dấu CCC, bao gồm dây và cáp điện, dụng cụ điện, thiết bị điện gia dụng, thiết bị công nghệ thông tin, y tế...

➤ **Những hàng hoá yêu cầu phải có dấu CCC:**

• **Dây điện và dây cáp điện (5 loại mặt hàng):**

Bộ dây điện, dây cáp bọc cao su mềm để phục vụ mục đích khai mỏ, dây cáp cách điện dùng cho đường sắt có điện áp đến 3KV, cáp cách điện bằng cao su có điện áp đến 450/750V, cáp cách điện bằng nhựa tổng hợp có điện áp đến 450/750V.

• **Bộ chuyển mạch, thiết bị kết nối và bảo vệ (6 loại mặt hàng):**

Bộ nối (gia dụng và dùng cho những mục đích tương tự hay ngành công nghiệp); Phích cắm và ổ cắm điện (gia dụng và dùng cho những mục đích tương tự hay ngành công nghiệp); Dây nối nhiệt, dây nối cầu chì dành cho những cầu chì nhỏ, phích cắm, công tắc điện (gia dụng và dùng cho những mục đích tương tự); Bộ bảo vệ (gia dụng và dùng cho những mục đích tương tự).

• **Dụng cụ điện áp thấp (9 loại mặt hàng):**

Dụng cụ bảo vệ dòng điện, công tắc mạch (RCCB, RCBC, RCBO, MCB), cầu chì, công tắc điện áp thấp (thiết bị ngắt mạch, công tắc ngắt mạch, và thiết bị đồng bộ đi kèm cầu chì), những thiết bị bảo vệ mạch khác (thiết bị hạn chế dòng điện, thiết bị bảo vệ quá tải, bộ tản nhiệt, role quá tải, công tắc điện áp thấp và bộ khởi động máy), Role, các loại công tắc khác (công tắc cho thiết bị, công tắc chân không, công tắc ứng suất, công tắc cảm ứng nhiệt, công tắc trợ lực, công tắc nút bấm, công tắc cố định, công tắc hai chiều, công tắc vi

mạch, công tắc di động, công tắc đổi chiều, công tắc đổi chiều tự động, ...), những dụng cụ điện tử khác (công tắc, bộ khởi động máy, đèn báo, công tắc hỗ trợ, bộ điều khiển tổng, chất bán dẫn, bộ khởi động và điều khiển máy), bộ chuyển mạch điện áp thấp.

- **Động cơ nhỏ: (1 loại mặt hàng):** Động cơ nhỏ.

- **Dụng cụ điện (16 loại mặt hàng):**

Máy khoan, tua vít và colê, máy xay điện, máy đánh bóng, cưa đĩa, búa điện (cuốc chim điện), bình (vòi) xịt cho những chất lỏng không cháy, kéo điện (kéo điện hai lưỡi, kéo kích ứng điện), máy tarô điện, cưa di động, máy đầm bê tông, cưa điện lưỡi dây, máy bào điện, máy xén hàng rào bằng điện, máy cắt cỏ bằng điện, máy cắt đá bằng điện bao gồm cả máy cắt đá cẩm thạch.

- **Máy hàn (15 loại mặt hàng):**

Máy hàn hồ quang điện xoay chiều xách tay, máy hàn hồ quang điện xoay chiều, máy hàn hồ quang điện một chiều, máy hàn TIG, máy hàn MIG/MAG, máy hàn hồ quang dưới nước, máy cắt hồ quang thể plasma, dụng cụ bảo vệ điện giật cho máy biến thế hàn hồ quang, thiết bị nối cho dây cáp hàn, máy hàn điện trở, dây hàn, đèn hàn điện TIG, đèn pin để hàn điện MIG/MAG, vòng kẹp điện cực.

- **Thiết bị điện gia dụng và dùng cho những mục đích tương tự (18 loại mặt hàng):**

Tủ lạnh gia dụng và tủ ướp lạnh thực phẩm dung tích dưới 500 lít sử dụng trong gia đình có hoặc không có ngăn đông lạnh, ngăn chứa thực phẩm đông lạnh; máy lạnh và thiết bị đi kèm; Quạt điện: quạt điện dòng một chiều và xoay chiều một pha gia dụng hoặc dùng cho những mục đích tương tự; máy điều hoà không khí: không làm lạnh quá 21000 cal/1giờ gia dụng hoặc dùng cho những mục đích tương tự.

Máy nén động cơ (công suất đầu vào dưới 5000W); máy nén động cơ hàn bịt kín cho máy điều hoà và các thiết bị làm lạnh gia dụng hoặc dùng cho những mục đích tương tự; Máy giặt gia đình: máy giặt có hay không có thiết bị đun nước, máy ly tâm và máy làm khô bằng ly tâm; Dụng cụ đun nước, bao gồm: dụng cụ đun nước cố định, dụng cụ đun nước tức thì, đun nước tới một nhiệt độ dưới điểm sôi; Lò sưởi phòng: lò sưởi tỏa nhiệt, lò sưởi dạng tấm, lò sưởi bằng chất lỏng, lò sưởi có quạt, lò sưởi đối lưu, lò sưởi hình ống gia dụng hoặc dùng cho những mục đích tương tự; Máy hút bụi: máy hút bụi có chức năng hút bụi hoặc các chất lỏng hoạt động bằng các động cơ một chiều hoặc nối tiếp; Thiết bị chăm sóc da và chăm sóc tóc: Thiết bị có bộ phận làm nóng bằng điện để chăm sóc da và tóc cho cả người và động vật; Bàn là điện: bàn là khô và bàn là phun hơi nước gia dụng hoặc dùng cho những mục đích tương tự; Bếp điện từ, gồm có: Bếp đun điện từ có một ngăn làm nóng hoặc nhiều ngăn làm nóng gia dụng hoặc dùng cho những mục đích tương tự; Lò nướng, bao gồm lò nướng có thể tích không quá 10 lít, vỉ nướng và những dụng cụ tương tự dùng cho gia đình; Máy chế biến thực phẩm: máy chế biến thực phẩm gia dụng và máy chế biến thực phẩm đa công dụng; Lò vi sóng: Đồ gia dụng để làm nóng thực phẩm và đồ uống nhờ sử dụng năng lượng điện từ trong một hoặc hơn 1 dải tần số I.S.M trên 300 MHz; Bộ đồ đun nấu, ngăn lò sưởi, lò điện và các dụng cụ tương tự khác, bao gồm: bộ đồ đun nấu gia dụng, lò điện cố định, vỉ nướng và lò cảm ứng; Nồi cơm điện: nồi cơm điện giữ nhiệt tự động hoặc nồi cơm điện hẹn giờ có bộ phận đun.

- **Thiết bị nghe nhìn (trừ những thiết bị truyền âm cho dịch vụ phát thanh và cho ô tô) (16 loại mặt hàng):**

Bộ loa thùng có một hoặc nhiều loa công suất đầu ra dưới 500W (R.M.S), tăng âm, thiết bị điều chỉnh, máy thu radio, máy ghi âm, máy quay đĩa, băng đĩa (bao gồm cả các loại băng cassette và đĩa laser đã ghi); Thiết bị nghe nhìn đồng bộ, Bộ nguồn cho các thiết bị nghe nhìn; Máy thu hình màu và các loại màn hình, máy thu hình đen/trắng và các loại

máy thu hình đơn sắc khác, Bóng đèn hình, máy quay video, máy thu hình vệ tinh, bộ khuếch đại ăngten, thiết bị và các linh kiện thu phát tín hiệu truyền thanh và truyền hình cáp.

- **Thiết bị công nghệ thông tin (12 loại mặt hàng):**

Máy tính cá nhân, máy tính cá nhân xách tay, màn hình đi kèm máy tính, máy in đi kèm máy tính, máy copy, máy quét, bộ nguồn cho máy tính và bộ nắn dòng, bộ nạp điện, trò chơi video dùng với vô tuyến truyền hình, máy hỗ trợ học tập, máy sao chép, máy chủ, thiết bị thanh toán tài chính và thương mại.

- **Thiết bị chiếu sáng (trừ những thiết bị chiếu sáng có điện áp dưới 36V) (2 loại mặt hàng):** Bộ đèn, chấn lưu.

- **Thiết bị viễn thông (9 loại mặt hàng):**

Điện thoại cố định: Máy điện thoại thông thường, điện thoại CID, điện thoại quản lý theo card, điện thoại có máy trả lời, điện thoại công cộng, điện thoại dùng thẻ thông minh, điện thoại công cộng thẻ IC, điện thoại không tay cầm, điện thoại kỹ thuật số, thiết bị đi kèm điện thoại; Điện thoại vô tuyến: điện thoại không dây kỹ thuật số, điện thoại không dây analog; Hệ thống điện thoại bấm: thống điện thoại bấm; Máy fax: máy fax, thẻ fax, máy fax đa chức năng; Bộ điều giải (modem): modem âm thanh, modem DSL bao gồm cả thẻ; Điện thoại di động: Trạm điện thoại di động analog, trạm điện thoại di động kỹ thuật số GSM (bao gồm cả máy thu phát cầm tay và các thiết bị khác), trạm điện thoại di động CDMA (bao gồm cả máy thu phát cầm tay và những thiết bị khác); thiết bị điện thoại chuyển mạch số ISDN: NT1, NT1 +TA (bao gồm thẻ); Thiết bị chứa dữ liệu: thẻ mệnh lệnh/ thẻ fax lưu trữ hay truyền phát; Thiết bị POS, máy chuyển giao điện, máy chủ truy cập, những thiết bị chứa dữ liệu khác; thiết bị đa truyền thông: điện thoại video, thiết bị cho hội nghị, thiết bị VOD và những thiết bị đa truyền thông khác.

- **Xe cơ giới và các thiết bị an toàn (4 loại mặt hàng):**

Xe cơ giới: ô tô loại M,N,O; Xe máy; phụ tùng ô tô; dây thắt lưng an toàn, động cơ xe máy.

- **Lớp xe cơ giới (3 loại sản phẩm):**

Lớp ô tô: lớp xe ô tô chở khách (lớp gai tròn và gai ngang); Lớp xe tải: lớp xe tải siêu nhẹ, lớp xe tải nhẹ, lớp xe tải trung và lớp xe tải hạng nặng; Lớp xe mô tô, lớp xe máy.

- **Kính an toàn (3 loại sản phẩm):**

Kính an toàn cho các phương tiện đi lại: kính tấm loại A, kính tấm loại B, kính đàn hồi; Kính an toàn dùng cho xây dựng: kính tấm và kính đàn hồi; Kính an toàn dùng cho tàu hoả: kính tấm, kính đàn hồi, kính an toàn cách âm.

- **Máy nông nghiệp (một loại sản phẩm):**

Thiết bị để bảo vệ thực vật: bình phun thuốc đeo vai bằng tay hoặc cơ giới.

- **Hàng cao su tự nhiên (một loại sản phẩm):** Capôt cao su.

- **Thiết bị y tế (7 loại mặt hàng):**

Máy chụp X quang, thiết bị thẩm tách máu, máy ghi điện tim, máy điều hoà nhịp tim, máy hô hấp nhân tạo.

- **Thiết bị chữa cháy (3 loại sản phẩm):**

Thiết bị báo cháy, thiết bị chữa cháy, bình phun, ống dẫn nước chữa cháy. Van báo động của hệ thống phun nước.

- **Thiết bị chống đột nhập (1 loại sản phẩm):**

Thiết bị chống đột nhập; Thiết bị vi sóng sử dụng trong các toà nhà, thiết bị bằng tia hồng ngoại phóng xạ.

➤ **Thủ tục xin dấu CCC:**

- + Cần ít nhất 60 đến 90 ngày;
- + Yêu cầu kiểm tra hàng hoá tại các phòng thí nghiệm được chỉ định ở Trung Quốc
- + Nói chung không chấp nhận chứng thư của chủ hàng hoặc bên thứ 3;
- + Yêu cầu xuất trình nhiều tài liệu kỹ thuật;
- + Yêu cầu gửi mẫu sản phẩm đến phòng xét nghiệm ở Trung quốc;
- + Yêu cầu cơ quan chức năng của Trung quốc giám định nhà máy, chi phí giám định người xin dấu CCC chịu;
- + Yêu cầu tiếp tục giám định từ 12 cho đến 18 tháng một lần

➤ **Quy trình xét duyệt dấu CCC**

- **Bước 1:**

Xác định hàng hoá có thuộc danh mục mặt hàng yêu cầu có dấu CCC hay không. Để biết thêm về danh mục những mặt hàng này xin truy cập vào website của Trung tâm Chứng nhận Trung Quốc <http://www.cqc.com.cn/ccc/catalogueeng.pdf>.

Nếu những mô tả sản phẩm trong danh mục mặt hàng không đủ cụ thể cho việc xác định hàng hoá của người nhập khẩu có phải áp dụng ghi dấu CCC hay không, thì nhà nhập khẩu có hai lựa chọn khác gồm:

- + Tham khảo các cuốn sách hướng dẫn về những quy tắc thực hiện của CNCA được nêu trong bước hai. 47 cuốn sách nhỏ này, mỗi quyển giới thiệu một mục riêng, mô tả chi tiết hơn những mặt hàng yêu cầu phải ghi dấu CCC.
- + Tham khảo "Thông cáo số 60" của CNCA - một tài liệu giới thiệu mã HS của những hàng hoá yêu cầu phải ghi dấu CCC. Tham khảo thêm trên website <http://www.cnca.gov.cn/board/bianmabiao.htm>. Tài liệu này chỉ có bằng tiếng Trung Quốc, song nhà nhập khẩu vẫn có thể xác định mã HS cho sản phẩm của mình, sau đó dịch sang tiếng Trung Quốc. Còn nếu nhà nhập khẩu cũng không biết mã HS áp cho hàng hoá của mình thì có thể làm theo các cách sau: Nếu chủ hàng đã từng xuất khẩu sang Trung Quốc thì họ có thể kiểm tra xác định mã HS cùng với sự trợ giúp của nhà phân phối, đại lý xuất khẩu hoặc bất cứ ai đảm nhiệm làm giấy tờ hải quan cho hàng nhập khẩu; Nếu chưa từng xuất khẩu hàng hoá sang Trung Quốc và cần phải xác định mã HS cho hàng hoá của mình thì nhà xuất khẩu có thể liên lạc với Phòng công nghiệp và thương mại hoặc cơ quan Hải quan để xin tư vấn.
- + Cần nhớ rằng có một số linh kiện cấu thành nên thành phẩm cũng yêu cầu phải có dấu CCC. Nói chung, trong trường hợp này, nhà sản xuất linh kiện phải xin dấu CCC. Cũng cần nhớ rằng, phụ tùng và các bộ phận thay thế đôi khi cũng yêu cầu phải có dấu CCC, hoặc phải có đơn xin miễn dấu CCC.

- **Bước 2: Áp dụng các quy tắc thực hiện.**

CNCA đã công bố 47 quy tắc thực hiện đối với chứng nhận bắt buộc CCC. Tài liệu này có trên Website bằng tiếng Anh: <http://www.cnca.gov.cn/download/english.html>.

Những quy tắc thực hiện của CNCA phần lớn trích dẫn các tiêu chuẩn của nước Anh được coi là các tiêu chuẩn bắt buộc. Để biết thông tin về những tiêu chuẩn bắt buộc có thể liên lạc với Trung tâm hướng dẫn quốc gia Trung Quốc về WTO/TBT:

Trung tâm hướng dẫn quốc gia Trung Quốc về WTO/TBT

Cơ quan kiểm tra, giám định và kiểm dịch chất lượng Cộng Hòa nhân dân Trung Hoa

Điện thoại: 0086-10-856-22885

Fax: 0086-10-856-22884

E-mail: TBT@AQSIQ.GOV.CN

- **Bước 3: Lựa chọn cách xin dấu CCC.**

Một vài công ty xuất khẩu sử dụng các đại lý hoặc công ty tư vấn thay họ làm các thủ tục xin dấu CCC, một số khác thì tự làm việc này, hoặc nhờ vào nhà nhập khẩu hoặc nhà phân phối. Chú ý tham khảo ý kiến các bạn hàng Trung Quốc, nhà phân phối hoặc người phụ trách xuất khẩu. Họ có nhiều kinh nghiệm trong việc làm thủ tục xin dấu CCC.

- **Bước 4: Xin dấu CCC**

Có 5 bước chính trong quá trình xin dấu CCC, bước đầu tiên nên làm là truy cập website <http://www.cqc.com.cn/index-e.htm> của Trung tâm Chứng nhận chất lượng Trung Quốc (CQC) để biết rõ thông tin về dấu CCC.

Kích vào "CCC Application Online Guide" tại Website này, sẽ xuất hiện tài liệu hướng dẫn từng bước xin dấu CCC. 5 bước xin dấu CCC bao gồm:

- + **Đơn xin cấp dấu CCC Application.**

Xuất trình đơn xin dấu CCC và những tài liệu liên quan, bao gồm hướng dẫn sử dụng, báo cáo CB, báo cáo EMC, nhãn mác yêu cầu và thông tin khác.

- + **Phân loại kiểm tra:**

Cơ quan CNCA tiến hành kiểm tra hàng mẫu tại phòng thí nghiệm được chỉ định ở Trung

Quốc.

+ **Giám định tại nhà máy:**

CQC cử đại diện giám định nơi sản xuất hàng nhập khẩu. Họ sẽ giám định tất cả các nhà máy sản xuất liên quan đến hàng nhập khẩu (ví dụ: mặt hàng Z được sản xuất tại 5 nhà máy khác nhau thì sẽ giám định cả 5 nhà máy đó). Xin lưu ý: Thời gian xin cấp thị thực nhập cảnh cho giám định viên Trung Quốc sang giám định nhà máy cũng ảnh hưởng đến tiến độ xin dấu CCC.

+ **Xác nhận kết quả chứng nhận và thông qua (từ chối hoặc kiểm tra lại) .**

+ **Tiếp tục giám định tại nhà máy:**

Thiết bị nhà xưởng sản xuất hàng xuất khẩu sẽ được phía Trung Quốc giám định lại 12 đến 18 tháng một lần.

• **Bước 5: Chú ý những thủ tục cấp giấy phép khác của Trung Quốc:**

Giống như nhiều nước, Trung Quốc đang áp dụng một hệ thống giấy chứng nhận phức tạp. Mặc dù dấu chứng nhận bắt buộc CCC là yêu cầu chứng nhận được áp dụng rộng rãi nhất song hàng nhập khẩu còn phải phù hợp với những tiêu chuẩn khác. Cụ thể: Bộ Công nghệ thông tin Trung Quốc quy định những thiết bị viễn thông, internet và một số các thiết bị khác phải có "giấy phép truy cập mạng" và "dấu xác nhận truy cập mạng", bao gồm giám định hàng hoá tại cơ sở giám định Trung Quốc. Cũng như, Cơ quan Quản lý được phẩm quốc gia Trung Quốc cũng yêu cầu một số thiết bị y tế phải được đăng ký sản phẩm.

+ **Xin dấu chứng nhận bắt buộc CCC qua đơn đặt hàng bằng mail**

Cơ quan CNCA cũng cung cấp trên Website của mình dịch vụ làm thủ tục xin dấu CCC qua đơn đặt hàng bằng mail như sau:

- ♦ Người xin dấu CCC fax cho Trung tâm Quản lý nhãn mác đơn xin giấy chứng nhận CCC và mua tem theo số fax: 8610 8563-3686 hoặc 8610 8561-9049.
- ♦ Trên cơ sở bản fax, Trung tâm Quản lý nhãn mác sẽ fax hoá đơn (thông báo thanh toán) cho người xin dấu;
- ♦ Người xin dấu chuyển tiền theo những thông tin có trong hoá đơn (tên người nhận tiền, tài khoản ngân hàng và tổng số tiền phải nộp);
- ♦ Sau khi đã nhận được tiền thanh toán, Trung tâm Quản lý nhãn mác sẽ gửi tem cho người xin dấu qua bưu điện.

• Liên hệ

Để biết thêm thông tin về những quy tắc dấu CCC, cũng như những câu hỏi khác về hệ thống những yêu cầu của Trung Quốc và những tiêu chuẩn hàng hoá áp dụng bắt buộc, nhà xuất khẩu có thể liên lạc với Phòng Thương mại.

Những thông tin chung về dấu CCC bao gồm những hàng hoá yêu cầu phải ghi dấu CCC, và cách xin dấu có thể được giải đáp tại bàn hướng dẫn của Phòng thương mại Trung Quốc: <http://www.mac.doc.gov/China/Docs/BusinessGuides/cccguides.htm>

Nếu có bất cứ thắc mắc nào về dấu CCC, những tiêu chuẩn hàng hoá khác và những yêu cầu về giấy chứng nhận xin liên lạc với Bộ phận giải đáp thắc mắc của Phòng thương mại Trung Quốc.

➤ Cơ quan cấp giấy công nhận

Cục Công nhận và chứng nhận Trung Quốc (CNCA) là cơ quan kiểm định quốc gia của Trung Quốc chịu trách nhiệm về công nhận các cơ quan chứng nhận, phòng thí nghiệm và các cơ quan thanh tra, được thành lập theo sự chấp thuận của CNCA và uỷ quyền của cơ quan này theo quy định.

Danh sách các cơ quan được công nhận có thể tham khảo tại website:

<http://eng.cnas.org.cn/col712/index.htm1?colid=712>

➤ Quy định về nhãn mác

Căn cứ vào Luật an toàn thực phẩm áp dụng từ 1/6/2009, thực phẩm đóng gói nhập khẩu phải có nhãn và hướng dẫn bằng tiếng Trung Quốc. Các nhãn và thông tin hướng dẫn phải phù hợp với luật này, các quy định hành chính liên quan khác, các tiêu chuẩn an toàn thực phẩm quốc gia của Trung Quốc và thể hiện rõ nguồn gốc xuất xứ như tên, địa chỉ, thông tin liên lạc của các đại lý trong nước.

Các sản phẩm đòi hỏi phải có nhãn CCC, ngoài việc trải qua một quá trình kiểm tra và thử nghiệm, sản phẩm phải có nhãn cụ thể trên các sản phẩm trước khi vào Trung Quốc hoặc được bán ở Trung Quốc.

Yêu cầu ghi nhãn và đánh dấu chủ yếu được thực hiện bởi các cơ quan chức năng của ngành công nghiệp khác nhau. Nhưng, tất cả các sản phẩm bán ở Trung Quốc phải được ghi dấu bằng ngôn ngữ của Trung Quốc. Cơ quan quản lý Nhà nước về chất lượng giám sát, Kiểm tra và Kiểm dịch (AQSIQ) yêu cầu nhập khẩu và xuất khẩu (nhưng không phải trong nước) các thực phẩm như bánh kẹo, rượu, các loại hạt, thực phẩm đóng hộp, và pho mát có nhãn xác minh và các sản phẩm được kiểm tra chất lượng trước khi hàng hóa được nhập khẩu hoặc xuất khẩu. Theo Tiêu chuẩn ghi nhãn thực phẩm của Trung Quốc, thực phẩm nhập khẩu phải có dấu hiệu rõ ràng cho thấy nước xuất xứ, ngoài ra tên và địa chỉ của nhà phân phối phải được đăng ký tại Trung Quốc.

Chương 6: Môi trường đầu tư

Năm 2010, Trung Quốc đã thu hút hơn 106 tỷ USD đầu tư trực tiếp từ nước ngoài, đứng hai trên thế giới chỉ sau Mỹ. Với tốc độ phát triển kinh tế cao cùng với một thị trường tiêu thụ to lớn, Trung Quốc vẫn duy trì là một thị trường hấp dẫn đối với các nhà đầu tư. Tuy nhiên, những vướng mắc cho nhà đầu tư vẫn còn nhiều như sự thiếu minh bạch trong hệ thống quản lý, bảo hộ nhãn hiệu và sở hữu trí tuệ chưa được xem trọng, nạn tham nhũng, những chính sách của ngành nghề để bảo vệ sản xuất nội địa và một hệ thống pháp luật còn nhiều thiếu sót.

Chính sách đầu tư

Chính phủ Trung Quốc mời gọi các nhà đầu tư trên thế giới, đặc biệt chú trọng đến phát triển các ngành có giá trị gia tăng cao, các ngành có hàm lượng chất xám cao, công nghệ sạch và ngành kỹ thuật hiện đại. Những dự án đầu tư hướng đến phục vụ xuất khẩu cũng được nhà nước ủng hộ. Những dự án liên quan đến những ngành công nghệ mới thường được ưu ái và dành nhiều hỗ trợ để đẩy mạnh phát triển các ngành sản xuất công nghệ cao. Các nhà đầu tư thường cân nhắc giữa sự hấp dẫn của thị trường tiêu thụ trên 1,3 tỷ dân và các chính sách ưu đãi cho nhà đầu tư công nghệ mới với những thách thức từ lỗ hổng của những quy định liên quan đến bảo hộ sở hữu trí tuệ của nhà đầu tư.

Trung Quốc hạn chế đầu tư nước ngoài trong các ngành khai thác sử dụng nguồn tài nguyên khoáng sản và gây ô nhiễm cao, ví dụ như sản xuất cơ bản. Ngoài ra, Trung Quốc ngăn chặn đầu tư nước ngoài trong:

- Các lĩnh vực mà Trung Quốc thúc đẩy doanh nghiệp nội địa phát triển trở thành các tập đoàn đa quốc gia cạnh tranh quốc tế
- Các lĩnh vực vốn là độc quyền nhà nước hoặc quy định trong luật đầu tư

- Các lĩnh vực có vai trò quan trọng trong việc tạo ổn định an sinh xã hội

Ngoài ra, chính phủ cũng không khuyến khích các nhà đầu tư tham gia vào thị trường bất động sản hay đầu cơ tài sản.

Nhằm tạo sự phát triển cân bằng cho cả nước, Trung Quốc khuyến khích các nhà đầu tư không chỉ tập trung ở khu vực ven biển mà đi sâu vào trong nội địa, thành lập các văn phòng và triển khai các hoạt động ở miền Trung, Tây, và Đông Bắc Trung Quốc. Trung Quốc công bố và thường xuyên điều chỉnh lại Danh mục các ngành ưu tiên đầu nước ngoài cho vùng Trung Tây, trong đó đưa ra các ưu đãi hấp dẫn để thu hút đầu tư vào các lĩnh vực được hướng đến tại khu vực này.

Hiện trạng đầu tư Trung Quốc

Trong 20 năm qua, đầu tư là một trong những chiến lược kinh tế lớn của Trung Quốc. Đầu tư ở nước ngoài của Trung Quốc đã phát triển rất nhanh trong những năm gần đây, đạt 123,12 tỷ USD năm 2015. Đến giữa tháng 4 năm 2016, 110 tỷ USD nữa đã ra nước ngoài. Đối với các nhà đầu tư nước ngoài, Trung Quốc không còn là một điểm đến hấp dẫn, và đối với người Trung Quốc, đầu tư nước ngoài là tìm kiếm một nơi trú ẩn an toàn hơn là việc tìm kiếm lợi nhuận cao.

Lý do thực sự đằng sau việc dịch chuyển dòng vốn của người Trung Quốc là để tránh hoặc giảm thiểu thiệt hại lớn trong suy thoái kinh tế tại đất nước.

Đầu tư nước ngoài rời khỏi Trung Quốc

Từ năm 2009, phần lớn các cơ sở của các nhà đầu tư nước ngoài ở Trung Quốc bị thu hẹp quy mô, đóng cửa và bán đi. Chỉ riêng tại thành phố sản xuất Đông Quán, 72000 doanh nghiệp đã đóng cửa trong khoảng từ 2008 đến 2012. Vào năm 2014, thêm ít nhất 4000 doanh nghiệp nữa đóng cửa, và vào 15 tháng 10 năm 2015, trên 2000 doanh nghiệp vốn đầu tư Đài Loan rời khỏi Đông Quán, để lại 5 triệu công nhân thất nghiệp.

Đầu tư nước ngoài đã rút lui theo những cách khác nhau, nhưng chỉ có một lý do: các nhà máy ở Trung Quốc đã không còn khả năng sinh lợi. Một khoảng thời gian, các Phòng Thương mại Mỹ và EU ở Trung Quốc đã đưa ra một báo cáo phàn nàn về sự suy thoái của môi trường đầu tư của Trung Quốc. Một khiếu nại nữa của Hoa Kỳ là Trung Quốc đã thiết lập “giới hạn” để hạn chế các công ty Hoa Kỳ ở Trung Quốc. Các giới hạn này bao gồm chính phủ Trung Quốc tung ra một loạt các điều tra vào các công ty nước ngoài và ban hành Luật Chứng khoán Nhà nước để hạn chế việc sử dụng các công nghệ nước ngoài, điều này đã gây thiệt hại nghiêm trọng đến sự tín nhiệm của các công ty nước ngoài. Cả hai báo cáo trích dẫn một danh sách dài các dữ liệu minh họa quan điểm của mình.

Như thể để củng cố thêm cho các khiếu nại trên, năm công ty sản xuất toàn cầu có uy tín công bố kế hoạch thoái vốn hoặc rút lui khỏi Trung Quốc trong hai ngày cuối cùng của tháng 5: Chicheng Communication, nhà sản xuất phần che kim loại cho bộ xử lý trong điện thoại di động lớn nhất thế giới; Dongguan Xinda, nhà sản xuất linh vật Olympic London; Triumph International, một công ty Đức nổi tiếng ở Diêm Thành, tỉnh Giang Tô; và một công ty con của Philips Lighting ở Thâm Quyển.

Đầu tư Trung Quốc ở nước ngoài

Phần lớn các đầu tư ở nước ngoài của Trung Quốc được thực hiện bởi các doanh nghiệp nhà nước. Mặc dù, theo một số thống kê, 90 phần trăm của các khoản đầu tư có kết quả thua lỗ, đó là chiến lược của chính quyền để giải quyết sự phụ thuộc lớn của Trung Quốc vào các nguồn lực bên ngoài.

Nguồn vốn tư nhân của Trung Quốc cũng đã tìm kiếm các dự án phát triển và lợi nhuận cao ở các nước khác. Trong năm 2011, doanh nghiệp tư nhân chỉ chiếm 11% đầu tư nước ngoài của Trung Quốc. Nhưng vào năm 2015 nó đã tăng lên 41,2%. Tuy nhiên, bằng cách nhìn vào các dự án và các quốc gia đầu tư, người ta thấy rõ ràng rằng mục đích chính của

vốn tư nhân của Trung Quốc đi ra nước ngoài là để bảo hiểm rủi ro hơn là đầu tư công nghiệp.

Theo Báo cáo Thị trường Đầu tư Nước ngoài Trung Quốc – Nhìn lại 2015, đầu tư ở nước ngoài của Trung Quốc trong lĩnh vực bất động sản tăng 41,5% trong năm 2015, đạt mức cao kỷ lục 21.37 tỷ USD. Malaysia là nước tiếp nhận lớn nhất vốn đầu tư phát triển đất từ Trung Quốc, với khoảng 2,52 tỷ USD, tiếp theo là Hồng Kông, Hoa Kỳ, Úc, và Singapore.

Vào tháng 4 năm nay, tập đoàn Rhodium và Ủy ban Quốc gia về Quan hệ Hoa Kỳ-Trung Quốc phối hợp ban hành Những láng giềng mới- Bản cập nhật 2016 (New Neighbors 2016 Update). Báo cáo lưu ý rằng tính đến cuối năm 2015, số lượng các doanh nghiệp vốn từ Trung Quốc tại Hoa Kỳ đạt hơn 1.900, trải rộng trên 362 trong số 435 hạt bầu cử và trực tiếp sử dụng khoảng 90.000 nhân viên toàn thời gian của Hoa Kỳ. Lĩnh vực đầu tư chủ yếu là bất động sản, tài chính, công nghệ, phim ảnh và giải trí, và năng lượng.

Bản báo cáo đã không đề cập việc có một số lượng lớn các khoản đầu tư thực hiện liên hệ đến Chương trình Đầu tư Nhập cư EB-5. Ví dụ, dự án New York Observation Wheel đã được ra mắt vào năm 2014 với tổng kinh phí 380 triệu USD, được đầu tư bởi hàng trăm người Trung Quốc.

Mỹ thu hút số lượng lớn nhất của dòng vốn Trung Quốc, với rất nhiều trong số đó chảy vào qua Chương trình Đầu tư Nhập cư EB-5. Đến cuối quý III năm 2015, USCIS đã chấp thuận 6498 đăng ký EB-5, và phần lớn là các nhà đầu tư Trung Quốc.

Chúng tôi có thể kết luận rằng mục đích thực sự của dòng vốn Trung Quốc là để bảo hiểm rủi ro. Nếu bạn nghĩ rằng những luận cứ nêu trên không đủ mạnh, thì đây là một mẩu tin khác chỉ vừa mới phát hành: nhập khẩu của Trung Quốc từ Hồng Kông tháng 5 tăng 242% so với cùng kỳ năm trước. Những người hiểu biết về các hoạt động rửa tiền của Trung Quốc biết rằng kinh doanh xuất nhập khẩu này là vỏ bọc để di chuyển tài sản

ra nước ngoài.

Việc chuyển ra nước ngoài các tài sản dẫn đến thua lỗ trong thị trường ngoại hối và thị trường ngoại hối có thể trở thành một vấn đề lớn đối với nền kinh tế Trung Quốc. Nó đặt ra câu hỏi liệu chính phủ Trung Quốc có thực sự khuyến khích đầu tư nước ngoài.

Chính phủ Trung Quốc chắc chắn không muốn sự dịch chuyển dòng vốn tư nhân quy mô lớn như vậy. Các nhà hoạch định khu vực tài chính hiểu rằng sự mất mát nhanh dự trữ ngoại hối sẽ dẫn đến rủi ro tại các thị trường lớn, bao gồm cổ phiếu, trái phiếu, bất động sản, tín thác, các quỹ cổ phần tư nhân, v.v., và họ cũng làm tăng rủi ro đối với ngành tài chính của Trung Quốc.

Nhưng có một số lý do tại sao chính phủ Trung Quốc không thể đặt các hạn chế về dòng vốn. Đầu tiên, Bắc Kinh vẫn đang nỗ lực để thu hút đầu tư nước ngoài. Do đó, không thể cấm dòng tiền đi ra ngoài. Thứ hai, những người có khoản tiền khổng lồ để dịch chuyển là những người trong Đảng Cộng sản và người thân của họ. Do đó, nhà hoạch định chính sách chỉ có thể đặt hạn chế trong các lĩnh vực khác, chẳng hạn như lập kế hoạch thu thuế giao dịch tài chính để ổn định biến động thị trường vốn và phòng ngừa rủi ro tài chính.

Tóm lại, tiền đầu tư của Trung Quốc đang tràn ngập thế giới, thay vì dùng tiền đó để thúc đẩy nền kinh tế của Trung Quốc. Tiền đầu tư này không hề hiệu quả tốt như những lời mời chào trên phương tiện truyền thông phương Tây. Có những cay đắng và thất vọng chồng chất lên phía sau chiến lược “ra khơi” của Bắc Kinh.

Nguồn: Tác giả: He Qinglian, Epoch Times

Danh mục chi tiết các ngành công nghiệp khuyến khích đầu tư

Tháng 4 năm 2011, cơ quan kế hoạch kinh tế của Trung Quốc công bố danh sách chi tiết các ngành công nghiệp mà nước này sẽ khuyến khích, hạn chế hoặc cấm hoạt động. Kế hoạch chi tiết dài 111 trang này có thể tác động sâu rộng đến hoạt động đầu tư của Trung

Quốc trong những năm tới.

Danh mục các lĩnh vực đầu tư được đưa ra dựa trên kế hoạch 5 năm lần thứ 12 của chính phủ Trung Quốc. Dự thảo tập trung vào các lĩnh vực được nhấn mạnh trong kế hoạch, và các hoạt động sau đây đã được bao gồm trong thể loại "khuyến khích":

➤ **Dịch vụ môi trường và thiết bị**

- Dịch vụ làm sạch ô nhiễm biển (vùng ven biển, nước biển, chất thải ngành dầu khí)
- Tái chế nhựa, vải sợi, lốp xe, điện và cơ khí qua sử dụng
- Khôi phục các mỏ / tái sử dụng chất thải từ mỏ khai thác
- Tái chế chất thải xây dựng
- Vật liệu xây dựng tiết kiệm năng lượng

➤ **Năng lượng**

- Than hóa lỏng
- Công nghệ pin đặc biệt
- Năng lượng mặt trời
- Tua-bin gió vòng bi và hộp số
- Xe và thiết bị vận tải dùng năng lượng công nghệ mới
- Bơm thủy điện, thiết bị lưu trữ

➤ **Thiết bị và vật liệu công nghệ cao**

- Sản phẩm thủy tinh đặc biệt
- Vật liệu nano
- Tinh thể đặc biệt
- Hàng dệt may đặc biệt
- Vật liệu mới (đối với hàng không vũ trụ và hàng không)
- Các phương tiện công nghệ cao
- Hệ thống điều khiển màn hình chạm
- Thiết bị mạng công nghệ cao
- Máy ảnh số
- Máy ảnh video độ nét cao

➤ **Chăm sóc sức khỏe**

- Vắc-xin mới
- Trường, tổ chức giáo dục về y tế
- Thiết bị y tế công nghệ cao

➤ **Nông nghiệp**

- Phân phối sản phẩm tươi sống
- Chuỗi phân phối ngành nông nghiệp
- Máy móc nông nghiệp công nghệ cao

Những ngành mới được mở cửa cho đầu tư nước ngoài:

➤ **Nhập khẩu, phân phối các ấn phẩm in ấn và sản phẩm nghe nhìn (bao gồm cả phim):**

Theo phán quyết của WTO 2010 mà Trung Quốc đã sửa đổi luật pháp để cho phép các công ty nước ngoài tham gia vào việc nhập khẩu và phân phối các ấn phẩm và sản phẩm nghe nhìn. Tuy nhiên, hướng dẫn cụ thể chưa được ban hành, dẫn đến việc chậm trễ so với thời gian WTO đã đưa ra, nhưng bản dự thảo Danh mục khuyến khích đầu tư đã đề cập đến hạng mục này.

➤ **Ngành công nghiệp ô tô:**

Theo Danh mục đầu tư cũ, đầu tư sản xuất ô tô được giới hạn liên doanh 50/50 với đối tác Trung Quốc. Theo Dự thảo Danh mục 2011, việc sản xuất ô tô hoàn toàn không còn được liệt kê như là một khu vực "hạn chế". Trong khi vẫn còn khá sớm để hiểu được ý nghĩa đầy đủ của sự thay đổi (và đặc biệt có 50/50 lệnh cấm sẽ được dỡ bỏ). Tuy nhiên, có khả năng Trung Quốc sẽ cho phép các nhà sản xuất xe hơi nước ngoài (i) thành lập các công ty sản xuất xe 100% vốn nước ngoài hoặc (ii) mua lại đối tác Trung Quốc hiện tại của họ. Tương tự như vậy, việc phân phối và bán lẻ của xe ô tô không còn bị giới hạn, và công ty nước ngoài về lý thuyết có thể được phân phối trong nước và thiết lập hệ thống phân phối và mạng lưới đại lý trên khắp đất nước.

➤ **Đồ uống có ga:**

Là nhóm bị kiểm soát chặt chẽ trong Danh mục đầu tư, nhưng đang dần được mở cửa. Ngành công nghiệp đồ uống có ga đã được loại bỏ khỏi danh mục "hạn chế". Theo đó, các nhà sản xuất đồ uống có ga nước ngoài sẽ có thể thiết lập toàn bộ các hoạt động đóng chai ở Trung Quốc.

➤ Các tổ chức y tế:

Đã công bố khu vực quy định cụ thể đầu năm nay, theo đó áp dụng chính sách tự do hóa đầy đủ cho đầu tư nước ngoài vào các cơ sở y tế (phòng khám và bệnh viện), được xác nhận bởi Dự thảo Catalogue năm 2011, mở đường cho việc thiết lập bệnh viện 100% vốn nước ngoài tại Trung Quốc.

Quy trình phê duyệt đầu tư nước ngoài

Theo các biện pháp tạm thời cho Cục Kiểm tra và phê duyệt dự án đầu tư nước ngoài ban hành vào tháng 10/2004 và vẫn còn hiệu lực, tất cả các dự án đầu tư nước ngoài đề xuất tại Trung Quốc phải được trình duyệt lên Ủy ban Cải cách và Phát triển Quốc gia (NDRC) hoặc Ủy ban cải cách và phát triển địa phương hoặc tỉnh tùy theo lĩnh vực và quy mô của dự án.

Quá trình phê duyệt bao gồm đánh giá sự tuân thủ pháp luật và các quy định của Trung Quốc của dự án, vấn đề bảo mật quốc gia, và phát triển kinh tế. Trong một số trường hợp, NDRC cũng trung cầu ý kiến của các nhà quản lý có liên quan và bộ phận tư vấn, có thể bao gồm các hiệp hội ngành công nghiệp mà đại diện cho doanh nghiệp trong nước. Hội đồng Nhà nước cũng có thể cân nhắc cho các dự án có giá trị cao trong các lĩnh vực "bị hạn chế".

Một khi NDRC phê duyệt một dự án, các nhà đầu tư phải xin phê duyệt của Bộ Thương mại (MOFCOM) để đăng ký thành lập công ty. Sau đó, nhà đầu tư nước ngoài xin giấy phép kinh doanh từ Ủy ban Công nghiệp và Thương mại (SAIC) cho các hoạt động của công ty. Sau khi được cấp giấy phép, các nhà đầu tư đăng ký với cơ quan thuế và cơ quan quản lý ngoại hối. Những dự án liên quan đến môi trường phải được Bộ Bảo vệ môi trường và Bộ Tài nguyên đất phê duyệt.

Mua bán sáp nhập và luật chống độc quyền

MOFCOM (hoặc, tùy thuộc từng ngành và giá trị của khoản đầu tư theo thẩm định của Sở Thương mại địa phương) sẽ xem xét các đề xuất sáp nhập và mua lại (M & A) của các nhà đầu tư nước ngoài. Luật chống độc quyền (AML) cho phép nhà quản lý chống độc quyền quyết định dựa trên nhiều yếu tố chứ không chỉ đơn thuần chỉ là lợi ích của người tiêu dùng.

AML quy định rằng Trung Quốc sẽ bảo vệ các "hoạt động hợp pháp" của công ty độc quyền nhà nước và không ghi rõ doanh nghiệp nhà nước có phải chấp hành các điều khoản cạnh tranh của luật này hay không.

Quy định về việc sáp nhập công ty nước ngoài với công ty trong nước hướng dẫn các nhà quản lý xem xét những nguy cơ tiềm tàng đối với an ninh kinh tế quốc gia khi đánh giá các cuộc mua bán, sáp nhập. Các giao dịch mua bán, sáp nhập có yếu tố nước ngoài mà dẫn đến "kiểm soát" doanh nghiệp trong nước trong một "ngành công nghiệp trọng điểm" hay một "thương hiệu nổi tiếng" hay "thương hiệu danh tiếng" của Trung Quốc sẽ được kiểm tra chặt chẽ hơn.

Tính đến tháng 12/2010, MOFCOM đã xem xét hơn 140 giao dịch M & A, phê duyệt 95% vô điều kiện và 6 giao dịch có điều kiện. Tất cả 6 giao dịch M & A được duyệt với điều kiện bao gồm các hoạt động ngoài nước giữa các công ty nước ngoài. MOFCOM đã từ chối một giao dịch thương mại khi tập đoàn Coca-Cola thầu mua công ty Huiyuan sản xuất nước trái cây.

Hạn chế đầu tư vào ngành công nghiệp quan trọng và lĩnh vực trọng điểm

Các tài liệu được định nghĩa "ngành công nghiệp quan trọng và các lĩnh vực trọng điểm" là "ngành công nghiệp liên quan đến an ninh quốc gia, cơ sở hạ tầng và tài nguyên khoáng sản quan trọng, các ngành công nghiệp cung cấp các mặt hàng thiết yếu, dịch vụ công và các doanh nghiệp chủ chốt trong ngành công nghiệp trụ cột và các ngành công nghiệp công nghệ cao.

Các ngành công nghiệp được liệt kê sau đây cần duy trì "kiểm soát tuyệt đối" gồm hàng không, than đá, quốc phòng, năng lượng điện và lưới điện nhà nước, dầu hóa dầu, vận chuyển, và viễn thông) và "kiểm soát tương đối" gồm ô tô, hóa chất, xây dựng, thăm dò, thiết kế, thông tin điện tử, chế tạo thiết bị, sắt thép, kim màu, và khoa học và công nghệ.

Luật bổ sung liên quan đến đầu tư nước ngoài

Luật cung bí mật nhà nước Trung Quốc cho phép các nhà chức trách chính phủ phân loại thông tin "bí mật nhà nước," tạo ra sự không chắc chắn và rủi ro cho các nhà đầu tư khi đàm phán với các doanh nghiệp nhà nước hoặc hoạt động trong lĩnh vực nhạy cảm.

Luật Hợp đồng khuyến khích việc tuân thủ hợp đồng bằng cách cung cấp quy phạm pháp luật. Ngoài ra nhà đầu tư còn bị điều chỉnh bởi các luật sau:

- Luật Quyền hành chính
- Luật Trọng tài
- Luật thuế thu nhập doanh nghiệp
- Luật phá sản doanh nghiệp
- Luật Thương mại nước ngoài
- Luật Đấu thầu Chính phủ
- Luật Bảo hiểm; Luật Lao động
- Luật Xuất nhập khẩu hàng hoá
- Luật Chứng khoán.

Đánh giá xếp hạng môi trường đầu tư

Theo đánh giá của các tổ chức uy tín trên thế giới về môi trường đầu tư tại Trung Quốc, đất nước này được xếp loại như sau:

Chỉ số - Cơ quan đánh giá	Năm	Điểm	Xếp hạng
Chỉ số nhận thức tham nhũng – Tổ chức Minh bạch quốc tế	2010	3,5/10	78/178
Chỉ số về tự do thương mại – Tạp chí Wall Street Journal và Quỹ Bảo tồn Index of Economic Freedom	2010	51/100	140/179
Chỉ số về thuận lợi trong hoạt động kinh doanh – Ngân hàng thế giới	2011	N/A	79/183
Chỉ số Hiệu quả của chính phủ - Tổ chức thách thức thiên niên kỷ (MCC)	2011	0,48	84%
Chỉ số về luật pháp -Tổ chức thách thức thiên niên kỷ (MCC)	2011	-0,01	48%
Chỉ số kiểm soát tham nhũng - Tổ chức thách thức thiên niên kỷ (MCC)	2011	-0,14	45%
Chỉ số chính sách tài chính - Tổ chức thách thức thiên niên kỷ (MCC)	2011	-0,8	67%
Chỉ số thương mại - Tổ chức thách thức thiên niên kỷ (MCC)	2011	71,6	37%
Chất lượng Quy định - Tổ chức thách thức thiên niên kỷ (MCC)	2011	0,21	65%

Chỉ số thành lập doanh nghiệp mới - Tổ chức thách thức thiên niên kỷ (MCC)	2011	0,970	55%
Chỉ số sử dụng đất - Tổ chức thách thức thiên niên kỷ (MCC)	2011	0,765	76%
Chỉ số quản lý nguồn tài nguyên - Tổ chức thách thức thiên niên kỷ (MCC)	2011	81,52	44%

Tước quyền sở hữu và bồi thường

Pháp luật Trung Quốc không cho phép quốc hữu hóa doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài trừ trường hợp "đặc biệt". Các quan chức Trung Quốc cho biết những trường hợp này bao gồm an ninh quốc gia và gây trở ngại lớn cho các dự án kỹ thuật dân sự. Luật Trung Quốc có quy định bồi thường cho nhà đầu tư nước ngoài bị tước quyền sở hữu chưa có hướng dẫn chi tiết để xác định giá trị bồi thường.

Giải quyết tranh chấp

Các quan chức Trung Quốc thường khuyến khích các doanh nghiệp giải quyết tranh chấp thông qua hòa giải, với sự tham dự của trọng tài. Nhiều hợp đồng sử dụng trọng tài Kinh tế Quốc tế Trung Quốc và Ủy ban Trọng tài Thương mại (CIETAC) để giải quyết tranh chấp. Đối với hợp đồng có yếu tố nước ngoài, trọng tài nước ngoài có thể vào cuộc.

Những tranh chấp nghiêm trọng có thể tìm đến tòa án kinh tế. Tham nhũng cũng có thể ảnh hưởng đến quyết định của tòa án địa phương và các quan chức địa phương có thể bỏ qua các bản án của Tòa án trong nước. Hệ thống pháp luật của Trung Quốc hiếm khi thi hành án nước ngoài.

Các chính sách khuyến khích đầu tư

Trung Quốc đã cam kết dỡ bỏ các rào cản để thu hút đầu tư xuất khẩu, cân đối ngoại hối, và quy định tỷ lệ nội địa hóa nhất định trong hầu hết các lĩnh vực. Trung Quốc cũng cam kết thực thi các quy tắc chuyển giao công nghệ mà không vi phạm tiêu chuẩn về sở hữu trí tuệ của WTO. Trong thực tế, tuy nhiên, các quan chức địa phương và một số nhà điều hành thích đầu tư phát triển các ngành công nghiệp mà được hưởng ưu đãi và hỗ trợ thị trường việc làm của địa phương hơn.

Nhiều địa phương - bao gồm đặc khu kinh tế, khu vực phát triển và các khu khoa học – hỗ trợ giảm thuế thu nhập, chi phí sử dụng tài nguyên và đất đai, thuế xuất /nhập khẩu, cũng như ưu tiên trong việc có được các dịch vụ cơ sở hạ tầng cơ bản, chấp thuận của chính phủ, và hỗ trợ kinh phí khởi nghiệp cho các nhà đầu tư nước ngoài.

Quyền sở hữu tư nhân

Tại Trung Quốc, tất cả các doanh nghiệp thương mại phải có giấy phép từ chính phủ. Việc bổ nhiệm nhân sự trong doanh nghiệp cũng bị điều chỉnh bởi luật định. Luật Hành chính yêu cầu các dự án đầu tư phải tuân thủ pháp luật Trung Quốc và các quy định đối với đầu tư nước ngoài tại Trung Quốc.

Quyền sở hữu tài sản hữu hình

Tất cả đất đai ở Trung Quốc là sở hữu của nhà nước. Cá nhân, doanh nghiệp, bao gồm cả người nước ngoài, có thể sở hữu và chuyển hợp đồng thuê dài hạn đối với đất đai, nhà cửa, và tài sản cá nhân, nhưng phải tuân theo nhiều quy định. Luật Sở hữu của Trung Quốc quy định rằng các quyền sở hữu nhà ở sẽ được tự động gia hạn, trong khi đối với việc chuyển nhượng công nghiệp và thương mại chỉ được thực hiện khi không ảnh hưởng đến lợi ích xã hội. Một số nhà đầu tư nước ngoài đã bị thu hồi quyền sử dụng đất phục vụ cho dự án phát triển dân cư của chính phủ.

Sở hữu trí tuệ

Trung Quốc tham gia Hiệp ước của Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO) về Quyền tác giả và Hiệp ước của WIPO về biểu diễn và ghi âm năm 2007. Trung Quốc cũng là một thành viên của Công ước Paris về bảo hộ sở hữu công nghiệp, Công ước Berne về bảo hộ tác phẩm văn học và nghệ thuật, Công ước nhãn hiệu hàng hoá Madrid, Công ước tác quyền, và Công ước bản ghi âm Geneva, và nhiều công ước khác.

Trung Quốc đã cập nhật nhiều luật và quy định của mình để phù hợp với Hiệp định về các khía cạnh liên quan đến quyền sở hữu trí tuệ (TRIPS). Tuy nhiên, vi phạm bản quyền và sở hữu trí tuệ khá phổ biến tại Trung Quốc và hình phạt hình sự đối với hành vi xâm phạm tác quyền là ít khi được áp dụng, trong khi xử phạt hành chính thường không minh bạch và vì vậy thiếu hiệu quả răn đe. Xử phạt dân sự cũng ít có tác động.

Cạnh tranh từ các doanh nghiệp sở hữu nhà nước

Doanh nghiệp nhà nước hàng đầu của Trung Quốc được hưởng lợi từ chính sách ưu đãi của chính phủ. Doanh nghiệp nhà nước được hưởng độc quyền trong các lĩnh vực đầu vào kinh tế quan trọng nhất (tài chính, viễn thông, điện) và có quyền lực đáng kể trong thị trường thép, khoáng sản. Doanh nghiệp nhà nước từ lâu đã được hưởng ưu đãi tiếp cận với tín dụng.

Trung Quốc có hai quỹ tài sản Tổng công ty Đầu tư Trung Quốc (CIC) và SAFE. CIC được giám sát bởi một ban giám đốc và hội đồng quản trị. SAFE là cơ quan của chính phủ có nhiệm vụ báo cáo trực tiếp cho các PBOC. Các quản trị viên SAFE đồng thời cũng là một Phó Thống đốc PBOC. CIC và SAFE đầu tư một lượng rất hạn chế các quỹ của họ trong nước.

Hiệp định đầu tư song phương

Trung Quốc đã ký thỏa thuận đầu tư song phương với 130 quốc gia, bao gồm Áo, Liên minh Kinh tế Bi - Luxembourg, Pháp, Đức, Ý, Nhật Bản, Hàn Quốc, Tây Ban Nha, Thái

Lan và Vương quốc Anh. Các thỏa thuận đầu tư song phương của Trung Quốc bao gồm trước quyền sở hữu, trọng tài phân xử, đối xử tối huệ quốc, và hồi hương các khoản tiền đầu tư.

Lao động

Vấn đề nhân lực vẫn là một mối quan tâm lớn cho các công ty nước ngoài hoạt động tại Trung Quốc. Khó khăn trong tuyển dụng lao động có tay nghề phù hợp, chính sách an sinh xã hội, những hạn chế đi lại của người lao động, và thiếu công đoàn tự nhân độc lập tạo nhiều thách thức cho các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài.

Chi phí lao động ở Trung Quốc có xu hướng tăng trong vài năm qua. Một số trung tâm sản xuất ở phía nam của Trung Quốc đã phải đối mặt với tình trạng thiếu lao động địa phương. Trung Quốc vẫn còn thiếu công nhân có tay nghề.

Hoạt động công đoàn độc lập là bất hợp pháp tại Trung Quốc. Công đoàn phải trực thuộc Liên đoàn các công đoàn Trung Quốc (ACFTU). Mặc dù các cuộc biểu tình và đình công của công nhân xảy ra thường xuyên, pháp luật tạm thời không bảo vệ quyền đình công.

Trung Quốc đã không phê chuẩn công ước Lao động Quốc tế về lập hội và thương lượng tập thể, nhưng đã phê chuẩn công ước cấm lao động trẻ em và phân biệt đối xử trong việc thuê người làm. Ngoài việc thiếu tự do lập hội và quyền đình công, pháp luật lao động Trung Quốc nói chung đáp ứng tiêu chuẩn lao động quốc tế.

Khu thương mại nước ngoài

Khu thương mại nước ngoài tại Trung Quốc bao gồm các khu thương mại tự do Đại Liên, Quảng Châu, Hải Nam, Thượng Hải và Thiên Tân. Bên cạnh các khu miễn thuế chính thức, nhiều khu vực phát triển kinh tế, thành phố mở cung cấp các đặc quyền tương tự cho nhà đầu tư nước ngoài.

Thống kê đầu tư trực tiếp nước ngoài

Hai quần đảo Cayman Islands và British Virgin Islands (BVI) thuộc vùng Caribbean, là điểm đến hấp dẫn cho vô số những doanh nghiệp trên khắp thế giới đi tìm kiếm sự ưu đãi về thuế. BVI vốn là thuộc địa của Anh, nay là khu vực tự trị. Chính quyền Anh tạo một cơ chế mở về kinh doanh và đầu tư tại BVI với những điều kiện về kinh doanh, chính sách thuế khác biệt so với chính sách áp dụng tại chính quốc.

Năm 2010, Trung Quốc đầu tư ra nước ngoài đạt 59 tỷ USD, bằng khoảng 60% số vốn đầu tư trực tiếp Trung Quốc thu hút được trong cùng kỳ. Dự tính trong khoảng 5 – 10 năm tới, Trung Quốc sẽ từng bước thực hiện cơ bản cân bằng giữa vốn thu hút vào với vốn đầu tư ra.

➤ 10 quốc gia đầu tư hàng đầu tại Trung Quốc năm 2009

Nước/khu vực	Triệu USD
Hồng Kông	46.075
BVI	11.299
Nhật	4.105
Singapore	3.605
Hàn Quốc	2.700
Đảo Cayman	2.582
Mỹ	2.555

Samoa	2.020
Đài Loan	1.881
Đức	1.217

Nguồn: Thống kê 2010 – Trung Quốc

➤ **Những công ty đầu tư hàng đầu vào Trung Quốc**

Công ty	Ước tính giá trị (tỷ USD)
Tập đoàn Intel	4,7
Tập đoàn ExxonMobil	4,5
Tập đoàn Motorola	3,6
Tập đoàn Ford	3,0
Tập đoàn Carlyle Group	2,5
Tập đoàn Coca-Cola	2,0
Tập đoàn P&G	1,5
Tập đoàn DuPont	1,0
Tập đoàn Microsoft	1,0

Tập đoàn Alcoa	0,7
Tập đoàn Cummins	0,3

Nguồn: Thống kê 2010 – Trung Quốc

Trong năm 2010, thu hút vốn đầu tư trực tiếp của nước ngoài vào Trung Quốc tăng trưởng tương đối nhanh. Số lượng doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài được thành lập mới trong năm là 27.406 doanh nghiệp, tăng 16,9%, vốn đầu tư được giải ngân đạt 105,74 tỷ USD, tăng 17,4%, lần đầu tiên vượt qua mốc 100 tỷ USD và làm thay đổi cục diện thu hút vốn đầu tư giảm 2,6% của năm 2009.

Theo báo cáo tổng kết năm 2010 do chính phủ công bố có những số liệu đáng quan tâm:

➤ **Cơ cấu ngành nghề trong đầu tư nước ngoài tiếp tục có sự chuyển biến tốt hơn**

- Ngành dịch vụ: có 13.905 doanh nghiệp được thành lập mới, tăng 21,3%, vốn giải ngân đạt 48,71 tỷ USD, tăng 28,6%, chiếm tỷ trọng lần lượt là 50,7% và 46,1%.
- Ngành chế tạo: có 11.047 doanh nghiệp được thành lập mới, tăng 13,1%, vốn giải ngân đạt 49,59 tỷ USD, chiếm tỷ trọng lần lượt là 40,3% và 46,9%.
- Ngành nông, lâm, thủy sản: có 929 doanh nghiệp được thành lập mới, tăng 3,7%, vốn giải ngân đạt 1,91 tỷ USD, tăng 33,8%, chiếm tỷ trọng lần lượt là 3,4% và 1,8%.

➤ **Tỷ trọng thu hút vốn đầu tư của nước ngoài vào khu vực miền Trung và miền Tây có phần tăng lên:**

Trong năm 2010, tại khu vực miền Đông có 22.992 doanh nghiệp được thành lập mới, vốn giải ngân đạt 89,85 tỷ USD, tăng lần lượt là 16,7% và 15,8%. Tại khu vực miền Trung có 3.056 doanh nghiệp được thành lập mới, vốn giải ngân đạt 6,86 tỷ USD, tăng

lần lượt là 16,4% và 28,6%. Tại khu vực miền Tây có 1.358 doanh nghiệp được thành lập mới, vốn giải ngân đạt 9,06 tỷ USD, tăng lần lượt là 22,3% và 26,9%. Tỷ trọng vốn giải ngân của khu vực miền Đông, miền Trung và miền Tây lần lượt chiếm 85%, 6,5% và 8,5% trong tổng lượng vốn giải ngân của năm 2010.

➤ **Các quốc gia (khu vực) có vốn đầu tư trực tiếp nhiều nhất vào thị trường Trung Quốc:**

Năm 2010, các quốc gia (khu vực) đứng trong top 10 về vốn đầu tư trực tiếp vào Trung Quốc xếp theo thứ tự như sau: Hongkong đạt 67,47 tỷ USD; tỉnh Đài Loan đạt 6,70 tỷ USD; Singapore đạt 5,65 tỷ USD; Nhật Bản đạt 4,24 tỷ USD; Mỹ đạt 4,05 tỷ USD; Hàn Quốc đạt 2,69 tỷ USD; Anh đạt 1,64 tỷ USD; Pháp đạt 1,23 tỷ USD; Hà Lan đạt 0,95 tỷ USD và Đức đạt 0,93 tỷ USD. Tổng vốn đầu tư đã giải ngân của 10 quốc gia (khu vực) nêu trên chiếm 90,1% trong tổng vốn đầu tư đã được giải ngân của năm 2010.

Theo số liệu của Bộ Thương mại Trung Quốc, đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) vào Trung Quốc năm 2011 đạt khoảng 115 tỉ USD, tăng 9% so với năm 2010.

Số lượng các dự án FDI lĩnh vực phi tài chính của Trung Quốc trong tháng 12/2011 lại giảm so với tháng trước đó. Đây được coi là tháng giảm thứ hai liên tiếp.

Đầu tư trực tiếp nước ngoài vào Trung Quốc trong 11 tháng đầu năm 2011 đạt 103,8 tỉ USD, trong đó tháng 12/2011 đạt khoảng 11 tỉ USD, giảm khoảng 21% so với 14 tỉ USD tháng 12/2010.

FDI vào Trung Quốc trong tháng 11/2011 giảm 9,8% so với cùng tháng năm trước. Đây là tháng đầu tiên giảm trong 28 tháng qua.

Bộ Thương mại cho biết, với mục đích của nước này là thu hút trung bình 120 tỉ USD vốn đầu tư nước ngoài mỗi năm trong 4 năm tới.

Chiến lược của Trung Quốc là khuyến khích đầu tư nước ngoài vào những ngành công nghiệp nổi trội, cụ thể đưa công nghệ mới và phương pháp sản xuất vào Trung Quốc.

Tính trong bảy tháng đầu năm 2012, tổng FDI vào Trung Quốc đạt 66,67 tỷ USD, giảm 3,6% so với cùng kỳ năm 2011.

Thống kê cho thấy mức giảm FDI trong tháng Bảy là mức giảm mạnh nhất kể từ tháng 12 năm ngoái và tiếp tục thể hiện xu hướng giảm vốn diễn ra từ tháng 11/2011 với ngoại lệ duy nhất là tháng Năm năm nay, khi FDI tăng nhẹ 0,05% so với cùng kỳ năm trước.

Người phát ngôn Bộ Thương mại Trung Quốc nhận xét có không ít yếu tố bên ngoài tác động dẫn tới tình trạng này như tăng trưởng kinh tế thế giới chậm, những bất ổn định gia tăng và thiếu một giải pháp thỏa đáng cho cuộc khủng hoảng nợ châu Âu.

Ngoài ra, còn có thể kể tới biến động trên các thị trường tài chính toàn cầu cũng như việc Chính phủ Mỹ kêu gọi tăng cường lĩnh vực sản xuất trong nước, khuyến khích đầu tư quốc nội.

Người phát ngôn Bộ Thương mại Trung Quốc còn cho rằng các nền kinh tế đang nổi như Ấn Độ, Brazil và Nga trở thành "điểm nóng" đầu tư mới của các tập đoàn, công ty đa quốc gia.

Tuy nhiên, người phát ngôn này nhận định rằng kinh tế Trung Quốc vẫn có khả năng cạnh tranh trong dài hạn nhờ các nỗ lực kích thích tăng trưởng kinh tế của chính phủ, viễn cảnh chính trị ổn định và hệ thống luật pháp ngày càng được cải thiện.

Đầu tư trực tiếp ra nước ngoài

Trong năm 2010, các nhà đầu tư trong nước của Trung Quốc đã đầu tư trực tiếp vào 3.125 doanh nghiệp thành lập tại nước ngoài thuộc 129 quốc gia và khu vực trên thế giới. Tình hình đầu tư ra nước ngoài của Trung Quốc có các đặc điểm sau:

- Đầu tư ra nước ngoài lập kỷ lục cao mới. Trong năm 2010, vốn đầu tư trực tiếp phi tiền tệ ra nước ngoài của Trung Quốc đã giải ngân đạt 59 tỷ USD, tăng 36,3%.
- Tỷ lệ đầu tư ra nước ngoài với hình thức thu mua lại tài sản tăng lên hàng năm. Năm 2010, đầu tư trực tiếp theo hình thức này đạt 23,8 tỷ USD, chiếm 40,3% tổng giá trị đầu tư ra nước ngoài. Việc thu mua lại tài sản chủ yếu tập trung đến các lĩnh vực khai khoáng, chế tạo, sản xuất và cung ứng điện, dịch vụ kỹ thuật chuyên nghiệp.
- Đầu tư vào các chủ thể kinh tế chủ yếu xuất hiện tăng trưởng với tốc độ nhanh chóng. Trong năm 2010, Trung Quốc đầu tư trực tiếp vào Hongkong đạt 33,77 tỷ USD, tăng 20,1%; Đầu tư trực tiếp vào Úc đạt 2,93 tỷ USD, tăng 20,5%; Đầu tư trực tiếp vào ASEAN đạt 2,57 tỷ USD, tăng 12%; Đầu tư trực tiếp vào EU đạt 2,13 tỷ USD; Đầu tư vào Mỹ đạt 1,39 tỷ USD, tăng 81,4%; Đầu tư vào Nhật Bản đạt 0,20 tỷ USD, tăng 120%.
- Tình hình đầu tư trực tiếp ra nước ngoài của các tỉnh tăng mạnh. Xét từ cấu thành của các nhà đầu tư trong nước, đầu tư ra nước ngoài của các tỉnh lập kỷ lục cao mới, đạt 16,32 tỷ USD, tăng 72,7%. Các tỉnh thành như Chiết Giang, Liêu Ninh, Sơn Đông, Thượng Hải, Giang Tô, Quảng Đông, An Huy và Bắc Kinh đứng ở top đầu trong các nhà đầu tư trực tiếp ra nước ngoài.

➤ **10 thị trường đầu tư ra nước ngoài lớn nhất của Trung Quốc năm 2009**

Điểm đến	Triệu USD
Hồng Kông	35.600
Đảo Cayman	5.366

Úc	2.436
Luxembourg	2.270
Anh	1.612
Singapore	1.414
Mỹ	908
Canada	613
Macau	456
Nga	348

Nguồn: Thống kê 2010 – Trung Quốc

Chương 7: Tài trợ thương mại và dự án

Phương thức thanh toán

Với định hướng trở một nền kinh tế tự do, các nhà nhập khẩu có thể áp dụng nhiều hình thức thanh toán, phổ biến nhất là thư tín dụng L/C và nhờ thu hồi phiếu kèm chứng từ (documentary collections). Và dù với phương pháp nào thì nhà nhập khẩu phải đăng ký giá trị ngoại hối với Cục Quản lý nhà nước về ngoại hối (SAFE).

➤ Thư tín dụng

Là hình thức phổ biến nhất hiện nay, ngân hàng thay mặt người nhập khẩu cam kết với người xuất khẩu sẽ trả tiền trong thời gian quy định khi người xuất khẩu xuất trình những chứng từ phù hợp với nội dung trong L/C đã được ngân hàng mở theo yêu cầu của người nhập khẩu.

Là một thành viên của Phòng Thương mại quốc tế từ năm 1995, Trung Quốc áp dụng chuẩn mực thanh toán quốc tế UCP - 500 – các quy tắc và thực hành thống nhất về Tín dụng chứng từ.

Hầu hết các ngân hàng thương mại (ví dụ, Ngân hàng Trung Quốc, Ngân hàng Xây dựng Trung Quốc, Ngân hàng Công thương Trung Quốc, Ngân hàng Nông nghiệp Trung Quốc, Ngân hàng Viễn thông, Ngân hàng Bán lẻ, CITIC Bank...v.v) có quyền phát hành thư tín dụng cho cả nhập khẩu và xuất khẩu. Các ngân hàng nước ngoài có chi nhánh hoặc văn phòng đại diện tại Trung Quốc cũng có thể phát hành thư tín dụng. Hãy tham khảo trang web của một trong những ngân hàng Trung Quốc để biết chi tiết về cách nộp đơn xin L/C ở Trung Quốc:

<http://english.cmbchina.com/corporate+business/international/settle/settle3.htm>

➤ **Nhờ thu hồi phiếu kèm chứng từ**

Phương thức ngày tương tự như L/C nhưng kém linh hoạt hơn. Cũng như với các thư tín dụng, nhà xuất khẩu nộp đầy đủ các chứng từ thương mại cho ngân hàng được chỉ định trong hợp đồng. Ngân hàng Trung Quốc này sẽ gửi các chứng từ này cho đại lý ủy thác xem xét và có thể đi kiểm tra thực tế. Thanh toán được thực hiện sau khi các chứng từ được sự chấp thuận của các bên.

➤ **Những phương pháp khác**

• **Hợp đồng ứng trước**

Hợp đồng ứng trước là một loại hình đặc biệt phù hợp cho các giao dịch theo hợp đồng tài khoản mở, trong đó phải áp dụng các điều khoản thanh toán T/T - hình thức thanh toán người mua yêu cầu ngân hàng phục vụ mình trích trước 1 số tiền nhất định để trả cho người bán vào 1 thời điểm nhất định.

• **Bao thanh toán nhập khẩu**

Bao thanh toán nhập khẩu phù hợp cho tài khoản mở (O/A) của nhà nhập khẩu. Theo yêu cầu của nhà xuất khẩu và thẩm định nội bộ của ngân hàng Trung Quốc, các ngân hàng có thể cung cấp cho nhà xuất khẩu một hạn mức tín dụng. Theo đó, các ngân hàng sẽ không chỉ bảo vệ các khoản phải thu xuất khẩu được giao cho ngân hàng Trung Quốc đối với các rủi ro tín dụng nhập khẩu, mà còn cung cấp cho nhà nhập khẩu các dịch vụ quản lý tài chính.

Khi nhận được đơn của nhà xuất khẩu, dịch vụ sẽ thông báo cho các nhà xuất khẩu hạn mức tín dụng sau khi đánh giá toàn diện năng lực tín dụng của bên nhập khẩu. Các nhà cung cấp sẽ gửi hàng hoá theo giá trị phù hợp với khả năng hạn mức tín dụng được phê duyệt.

Hệ thống ngân hàng Trung Quốc

➤ Các nhà điều hành:

- Ngân hàng Nhân dân Trung Quốc
- Ủy ban Điều tiết Ngân hàng Trung Quốc

Được giao nhiệm vụ xây dựng và thực hiện chính sách tiền tệ, Ngân hàng Nhân dân Trung Quốc (PBOC) là ngân hàng trung ương của Trung Quốc và phải báo cáo cho Hội đồng Nhà nước. Hội đồng Nhà nước duy trì giám sát của PBOC và đưa ra quyết định cuối cùng về các vấn đề về chính sách tài chính và tiền tệ quan trọng của Trung Quốc.

Theo Luật Ngân hàng Trung ương năm 1995, PBOC có quyền tự chủ trong việc áp dụng công cụ tiền tệ, bao gồm thiết lập lãi suất cho các ngân hàng thương mại và kinh doanh trái phiếu chính phủ. PBOC có nhiệm vụ duy trì hệ thống thanh toán của lĩnh vực ngân hàng, quản lý dự trữ ngoại hối và vàng. PBOC cũng giám sát Cơ quan Quản lý ngoại hối Nhà nước Trung Quốc (SAFE) trong việc thiết lập các chính sách ngoại hối.

Ủy ban Điều tiết các ngân hàng Trung Quốc (CBRC), được thành lập tháng 4/2003 để nâng cao hiệu quả giám sát ngân hàng và cho phép PBOC tập trung hơn nữa vào chính sách kinh tế vĩ mô và tiền tệ của đất nước. Theo thông báo chính thức của CBRC, CBRC chịu trách nhiệm về "quy định và giám sát các ngân hàng, các công ty quản lý tài sản, công ty đầu tư và ủy thác, cũng như các tổ chức tài chính nhận tiền gửi. Nhiệm vụ của CBRC là duy trì một hệ thống ngân hàng an toàn tại Trung Quốc.

➤ Các ngân hàng thương mại nhà nước

Hiện nay, bốn ngân hàng lớn của nhà nước gồm Ngân hàng Công thương (ICBC), Ngân hàng Trung Quốc (BOC), Ngân hàng Xây dựng Trung Quốc (CCB), và Ngân hàng Nông nghiệp Trung Quốc (ABC), thống trị hệ thống ngân hàng và cùng nhau chiếm hơn một

nửa các khoản vay và tiền gửi trong các ngân hàng của Trung Quốc. Một số đã trở thành một trong những ngân hàng lớn nhất thế giới theo giá trị vốn thị trường, với ICBC và ABC đã tiến hành phát hành cổ phiếu lần đầu ra công chúng (IPO) lớn nhất trong lịch sử vào năm 2006 và 2010 tương ứng. Trong khi chính phủ, thông qua Bộ Tài chính, tiếp tục sở hữu đa số cổ phần trong mỗi tổ chức. Tất cả đều được niêm yết công khai trên thị trường chứng khoán Trung Quốc và quốc tế.

Bổ ngân hàng trên, cùng với Ngân hàng Giao thông, chiếm đa số tuyệt đối khoản cho vay ngân hàng tại Trung Quốc. Cho vay ngân hàng vẫn là phương tiện tài chính quan trọng nhất tại Trung Quốc; thị trường tài trợ bằng vốn cổ phần và trái phiếu công ty vẫn còn rất nhỏ, trong khi cho vay ngân hàng chiếm tới 80% tổng số cho vay.

- **Ngân hàng Chính sách**

Ba ngân hàng chính sách gồm:

- + Ngân hàng Phát triển nông nghiệp (ADBC)
- + Ngân hàng Phát triển (CDB)
- + Ngân hàng Xuất nhập khẩu (Chexim) - được thành lập năm 1994 để tiếp quản các chức năng chi tiêu được chính phủ chỉ đạo từ bốn nhà nước ngân hàng thương mại.

Những ngân hàng này chịu trách nhiệm về tài chính phát triển kinh tế, thương mại và các dự án có vốn đầu tư nhà nước. CDB chuyên tài trợ cơ sở hạ tầng; ADBC cung cấp vốn cho các dự án phát triển nông nghiệp ở nông thôn, và Chexim chuyên về tài trợ thương mại.

- **Ngân hàng thương mại cổ phần**

Ngân hàng thương mại cổ phần bao gồm Ngân hàng Truyền thông, Ngân hàng CITIC, Ngân hàng Everbright, Ngân hàng Hua Xia, Ngân hàng Minsheng Trung Quốc, Ngân

hàng Phát triển Quảng Đông, Ngân hàng Phát triển Thâm Quyển, Ngân hàng Thương gia Trung Quốc, Ngân hàng Phát triển Phố Đông Thượng Hải, Ngân hàng Công nghiệp ...

- **Ngân hàng thương mại thành phố**

Có 138 ngân hàng thương mại thành phố tại Trung Quốc, bao gồm Ngân hàng của Thượng Hải, Ngân hàng của Bắc Kinh, Ngân hàng Thương mại thành phố Thiên Tân, Ngân hàng Thương mại thành phố Thâm Quyển, Ngân hàng Thương mại thành phố Quảng Châu, Ngân hàng Thương mại thành phố Tế Nam, Ngân hàng Thương mại thành phố Hàng Châu, Ngân hàng Thương mại thành phố Nam Kinh, Ngân hàng Thương mại thành phố Ninh Ba, Ngân hàng Thương mại thành phố Vô Tích, Ngân hàng Thương mại thành phố Vũ Hán và Ngân hàng Thương mại thành phố Tây An ...vv.

Các ngân hàng của Bắc Kinh và Thượng Hải là ngân hàng thành phố lớn nhất trong các ngân hàng thương mại.

- **Ngân hàng thương mại nông thôn**

Hiện nay, có 27 ngân hàng thương mại nông thôn (như Ngân hàng Thương mại nông thôn Bắc Kinh và Ngân hàng thương mại nông thôn Thượng Hải). Kể từ khi CBRC trao quyền kiểm soát đối với đầu tư nước ngoài cho các ngân hàng thương mại nông thôn trong năm 2006, các ngân hàng nước ngoài đã bắt đầu đầu tư vào các tổ chức này để thâm nhập thị trường tài chính nông thôn của Trung Quốc.

- **Các ngân hàng nước ngoài tại Trung Quốc**

Trung Quốc đã mở cửa cho ngành ngân hàng để có sự tham gia của các công ty nước ngoài. Tháng 12/2006, quy chế của các ngân hàng nước ngoài được ban hành bởi Hội đồng Nhà nước đã đi vào hiệu lực. Mặc dù các ngân hàng nước ngoài được tiếp cận với các doanh nghiệp trên cơ sở ngân hàng bán lẻ địa phương trong năm 2006, và không có

độ phủ lớn về địa lý, họ vẫn phải tuân thủ nghiêm ngặt những yêu cầu về pháp lý của Trung Quốc để kinh doanh bán lẻ. Ngân hàng nước ngoài hiện diện tại thị trường Trung Quốc vẫn còn rất nhỏ, 1,75% tổng số cho vay vào cuối năm 2010. Họ không thể hoàn toàn tham gia vào thị trường trái phiếu, kinh doanh và bảo lãnh phát hành, mua hoàn toàn các công ty chứng khoán hoặc xây dựng mạng lưới chi nhánh của họ trên một hoặc hai văn phòng mới mỗi năm.

Quản lý ngoại hối

Các PBOC và SAFE điều tiết lưu lượng ngoại tệ trong và ngoài nước, và thiết lập tỷ giá hối đoái thông qua một hệ thống "quản lý nội". Hệ thống này đã được chính thức tạm ngưng hoạt động trong năm 2008 trong cuộc khủng hoảng tài chính, nhưng đã được tái lập vào tháng 6/2010.

Bắt đầu từ ngày 1 tháng 10 năm 2008, các công ty phải báo cáo với SAFE cho bất kỳ thanh toán ở nước ngoài có thời hạn thanh toán trên 90 ngày, kể từ ngày ghi trên tờ khai nhập khẩu, hoặc họ sẽ không được phép sắp xếp các khoản thanh toán ở nước ngoài. Tổng số tiền trả quá trong một năm lịch không được vượt quá 10% tổng giá trị nhập khẩu của năm trước.

Ngày 30 tháng 10, 2008, SAFE đã công bố một thông báo, quy định rằng từ ngày 15 tháng 11 năm 2008, khi doanh nghiệp giao kết hợp đồng có chứa một điều khoản cho các khoản thanh toán trước cho việc mua bán, doanh nghiệp phải đăng ký hợp đồng (với SAFE) trong 15 ngày làm việc sau khi hợp đồng được ký kết. Các doanh nghiệp cũng phải đăng ký đối ngoại tệ trả nợ trong thời hạn 15 ngày trước khi nộp vào. Nếu hợp đồng không có điều khoản thanh toán trước nhưng việc trả nợ ngoại hối là cần thiết, doanh nghiệp phải đăng ký hợp đồng và trả trước ngoại hối trong thời hạn 15 ngày làm việc trước khi nộp vào. Đối với số tiền thanh toán trước, về nguyên tắc, hạn ngạch thanh toán trước của doanh nghiệp không được vượt quá 10% tổng số thanh toán doanh nghiệp đã

nhập khẩu trong 12 tháng qua.

Trong tháng 4/2006, PBOC đã thông báo về việc điều chỉnh từng phần chính sách quản lý ngoại hối để tạo thuận lợi cho thương mại và đầu tư:

- Trong trường hợp các doanh nghiệp mở, thay đổi, hoặc đóng tài khoản ngoại hối được sử dụng cho các giao dịch tài khoản hiện tại, các chế độ quản lý được thay đổi từ dựa trên sự chấp thuận trước sang xử lý trực tiếp các đơn của các ngân hàng phù hợp với các yêu cầu quản lý ngoại hối và kinh doanh đồng thời cũng phù hợp với Cục Quản lý Nhà nước của Ngoại hối (SAFE). Ngoài ra, các giới hạn tài khoản ngoại hối cho các giao dịch tài khoản hiện hành đang tăng lên, và các doanh nghiệp được phép mua ngoại tệ trước để hỗ trợ thanh toán thương mại xác thực.
- Chứng từ đề được phép mua hoặc bán ngoại hối trong thương mại dịch vụ được đơn giản hóa.
- Thủ tục liên quan đến bán ngoại tệ cho cá nhân cư trú tính theo hạn ngạch hàng năm. Trong thời hạn hạn ngạch như vậy, cá nhân có thể mua ngoại tệ từ các ngân hàng bằng các chứng từ hợp lệ về mục đích sử dụng ngoại tệ, các ngân hàng có thể bán ngoại tệ vượt hạn mức cho các cá nhân sau khi chứng thực thông tin như hồ sơ cung cấp.
- Các ngân hàng trong nước mở rộng các dịch vụ trao đổi đầu tư nước ngoài thay mặt cho khách hàng của họ: Các ngân hàng đủ điều kiện được phép thu tiền Nhân dân tệ trong nước và chuyển đổi thành ngoại hối theo một giới hạn quy định để đầu tư vào các sản phẩm lãi cố định ở nước ngoài.
- Môi giới chứng khoán có giấy phép như công ty quản lý quỹ được phép thu ngoại hối tự doanh của các tổ chức trong nước và các cá nhân và sử dụng các quỹ đầu tư danh mục đầu tư ở nước ngoài bao gồm cả cổ phiếu.

- Các công ty bảo hiểm mở rộng hoạt động ra nước ngoài: các tổ chức bảo hiểm đủ tiêu chuẩn được phép mua ngoại tệ cho mục đích đầu tư ở nước ngoài. Số tiền mua ngoại tệ thu mua phải tuân theo một giới hạn tỷ lệ với tổng tài sản của công ty bảo hiểm này.

Chương 8: Thông tin cần thiết khi đến Trung Quốc

Giao tiếp trong gặp gỡ thương mại

Hãy giới thiệu về bản thân thật kỹ để tạo niềm tin khi bước đầu bắt tay vào kinh doanh với người Trung Quốc. Cần nắm rõ thứ bậc trong tổ chức công ty. Người Trung Quốc nhìn nhận mỗi cá nhân là một thành phần trong hệ thống bậc thang của tổ chức.

Người Trung Quốc vốn hiếu khách, việc đầu tiên khi gặp đối tác của họ là trao đổi danh thiếp, hỏi thăm tên tuổi, sức khỏe, tình hình gia đình, sau đó mới bàn đến công việc.

Danh thiếp nên được in một mặt bằng tiếng Anh và một mặt bằng tiếng Trung. Khi đưa danh thiếp nên đưa bằng cả hai tay và lật mặt tiếng Trung lên trên. Khi bạn nhận danh thiếp, đừng nhét luôn vào túi mà hãy đọc cẩn thận và đặt thiếp lên trên bàn để thể hiện sự tôn trọng. Nếu viết thông tin về đối tác, bạn cần viết tên gắn liền với chức danh hoặc gọi một cách trân trọng là “ông” hay “bà”.

Người Trung Quốc không thích đối tác tìm hiểu họ thông qua việc hỏi họ trực tiếp quá nhiều. Mặt khác, họ thường yêu cầu đối tác báo giá trước. Họ thích đối tác thông báo cho họ biết càng nhiều chi tiết càng tốt. Họ dễ nghi ngờ nếu đối tác muốn giấu họ một số thông tin nào đó. Vì vậy, hãy tỏ ra chân thành và cởi mở khi cung cấp thông tin.

Doanh nhân Trung Quốc thường thương lượng về giá cả sau cùng, họ luôn nài ép đòi thêm các khoản phụ (nhằm gián tiếp giảm giá) bằng cách chứng minh đối thủ cạnh tranh đã báo giá thấp hơn. Họ thường dùng hợp đồng soạn sẵn (có lợi cho họ) và từ chối mọi đề nghị sửa đổi của đối tác. Tuy nhiên, họ lại ác cảm với từ ngữ pháp lý vì nó rắc rối và khó hiểu. Tốt nhất, nên có hai bản hợp đồng bằng tiếng Việt (hoặc tiếng Anh) và tiếng Hoa và quy định bản tiếng Việt (hoặc tiếng Anh) có giá trị pháp lý khi kiện cáo (vì dịch thuật có thể không khớp với nhau). Trong hợp đồng cần có điều khoản chọn trọng tài và luật áp dụng (vì hệ thống pháp lý của Trung Quốc chưa hoàn chỉnh).

Trong thương lượng, người Trung Quốc có khuynh hướng thắng - thua, thích tìm yếu điểm của đối tác như giá cao, sản phẩm kém chất lượng hơn đối thủ cạnh tranh, công ty của đối tác cũng nhỏ hơn, chưa có văn phòng đại diện tại Trung Quốc v.v... để buộc đối tác giảm giá. Do vậy, cần phải biết đội giá một cách hợp lý và đưa ra đề nghị giảm giá đúng lúc để người Trung Quốc thoải mái trong chiến thắng. Không nên trả lời cho họ biết ngày về, vì nếu biết họ sẽ kéo dài cuộc thương lượng để chúng ta mất kiên nhẫn, đến ngày cuối cùng họ tấn công và ép buộc đối tác chấp nhận theo điều kiện của họ để họ được thắng, nhằm lấy tiếng, tạo ấn tượng tốt với cấp trên và đồng nghiệp. Trong quá trình thương lượng, nên trình bày ngắn gọn từng vấn đề, nhưng đừng ngại phải lặp lại nhiều lần và biết cách tóm lại.

Người Trung Quốc cũng rất thực tế, trong quá trình thực hiện hợp đồng với đối tác Trung Quốc, doanh nghiệp Việt Nam nên chủ động mời khách hàng sang thăm trụ sở, nhà máy hay dây chuyền sản xuất. Việc này được người Trung Quốc đánh giá là có thành ý hợp tác, tăng cường mối quan hệ lâu dài giữa hai bên.

Thị thực nhập cảnh

Visa Trung Quốc, do Cơ quan visa Trung Quốc cấp cho công dân nước ngoài, chứng minh rằng đã đồng ý cho xuất nhập cảnh hoặc đi qua đất nước Trung Quốc.

Visa được phân thành nhiều loại: visa ngoại giao, tiếp đãi, công vụ, phổ thông. Cơ quan cấp visa Trung Quốc khi cấp visa sẽ tham chiếu hộ chiếu của các đối tượng để cấp visa tương ứng nhưng có khi sẽ xét đến những trường hợp đặc biệt như thân phận của người đến Trung Quốc có nguyên do cụ thể sẽ cấp visa tương ứng.

Dựa vào “Quy tắc pháp thực quản lý xuất nhập cảnh người nước ngoài của Nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa”, visa phổ thông được chia làm tám loại cụ thể sau: D, Z, X, F, L, G, C, J -1, J - 2

Cơ quan visa của Trung Quốc tại nước ngoài là Đại sứ quán Trung Quốc, Tổng Lãnh sự quán. Người nước ngoài muốn nhập cảnh hoặc đi qua đất nước Trung Quốc phải trực tiếp đến làm thủ tục đăng ký cấp visa tại Đại sứ quán Trung Quốc, Cơ quan lãnh sự hoặc Cơ cấu Bộ ngoại giao thường trú tại các nước.

Viễn thông

Có thể dễ dàng thực hiện các cuộc gọi điện thoại trong nước và quốc tế bằng thẻ điện thoại trả trước, phòng điện thoại công cộng v.v

Đối với các cuộc gọi được thực hiện nội địa, phải thêm "0" trước khi nhấn mã thành phố. Đối với các cuộc gọi đến Trung Quốc, quay số "86" trước khi các mã thành phố.

- Bắc Kinh: 10
- Thành Đô: 28
- Thượng Hải: 21
- Thẩm Dương: 24
- Vũ Hán: 27
- Hồng Kông: 852

Tổng đài hỗ trợ thông tin (một số có thể giao tiếp bằng tiếng Anh): 114

Danh bạ quốc tế (một số có thể giao tiếp bằng tiếng Anh): 115

Điện thoại đường dài: 113, 173

Phương tiện đi lại

➤ Taxi

Đây là phương tiện vận tải thuận tiện và khá rẻ tiền, đặc biệt là nếu bạn có địa chỉ rõ ràng được viết bằng tiếng Trung. Tránh dùng taxi chưa đăng ký màu đen.

- Hãng Beijing Taxi: 010-8456-6466
- Hãng Capital Taxi: 800-610-5678 / 010-6406-5088

➤ Hãng hàng không

Lưu ý: Thêm "010" trước, ngoại trừ các cuộc gọi có số đầu là 400 hoặc 800, nếu bên ngoài Bắc Kinh

- Cathay Pacific / Dragon Air: 400-888-6628 / 86-10-6453-2566
- Japan Airlines: 400-888-0808
- Hãng hàng không Hàn Quốc: 400-658-8888 (nhấn "3" để nói tiếng Anh)
- Malaysia Airlines: 86-10-6505-2681 (nhấn "2" để nói tiếng Anh)
- Delta: 400-814-0081 (nhấn "3" để nói tiếng Anh)
- Qantas: 800-819-0089 (bấm "1" cho tiếng Anh)
- Singapore Airlines: 86 -10-6505-2233 (nhấn "2" cho tiếng Anh)
- Thai Airways: 86-10-8515-0088 (nhấn "0" cho tiếng Anh)
- Vietnam Airlines: 86-10-8454-1196

Hãy chắc chắn sân ga chuyển bay rời Bắc Kinh của bạn vì các sân ga 1, 2, và 3 ở Bắc Kinh cách nhau rất xa.

Ngôn ngữ

Tiếng phổ thông (Mandarin Chinese) là quốc ngữ với hơn 70% dân số sử dụng. Ngoài ra, Trung Quốc còn có 6 ngôn ngữ địa phương chính và rất nhiều ngôn ngữ dân tộc địa phương khác. Pinyin được xem là hệ thống chữ Latinh được tiêu chuẩn hóa, sử dụng để đại diện cho cách phát âm của các ký tự tiếng Trung Quốc và được sử dụng khắp toàn quốc. Chữ viết tiếng Hoa được áp dụng chung trên cả nước nhưng phát âm khác nhau tùy theo vùng miền. Tại Trung Quốc hiện nay sử dụng loại chữ viết đơn giản nhưng hầu hết các khu vực bên ngoài đại lục, bao gồm cả Hồng Kông, Macau, Đài Loan và Đông Nam Á, sử dụng các ký tự truyền thống.

Y tế

Ở những thành phố lớn có những bệnh viện và phòng điều trị hiện đại, có dịch vụ dành cho người nước ngoài với bác sĩ và y tá có thể trao đổi bằng tiếng Anh. Hai công ty tư nhân cung cấp dịch vụ y tế là SOS International và Medex Assistance Corp có bán bảo hiểm cho khách du lịch và các doanh nhân khi đến Trung Quốc.

➤ **SOS International, Ltd.**

Địa chỉ: Beijing International SOS Clinic Suite 105, Wing 1, Kunsha Building No 16

Xinyuanli, Chaoyang District Beijing, 100027, P.R China

Tel: 86 10 6462 9112

Fax: 86 10 6462 9188

Website: http://www.internationalsos.com/en/asia-pacific_china.htm

➤ **MEDEX Assistance Corporation**

Địa chỉ: 871 Poly Plaza, Beijing 100027

Email: info@medexassist.com (Baltimore, Maryland)

Emergencies: (1-800) 527-0218 or (1-410) 453-6330

Website: <http://www.medexassist.com/>

Thời gian làm việc và nghỉ lễ

Thời gian tại Trung Quốc tính theo múi giờ tại Bắc Kinh, GMT +8, tuy nhiên phía tây của Trung Quốc áp dụng lịch làm việc trễ hơn cho phù hợp với địa phương.

➤ Giờ làm việc

Nếu bạn muốn làm ăn với các đối tác người Hoa, bạn phải thực sự tôn trọng những phép tắc kinh doanh của họ. Người Trung Quốc rất coi trọng sự đúng hẹn. Họ sẽ không bao giờ đợi nếu bạn không đúng giờ.

- Giờ làm việc của các cơ quan chính phủ thường kéo dài từ 8g30 sáng đến 5 giờ chiều. Từ 12 đến 13:00 giờ là giờ nghỉ trưa. Mỗi tuần làm việc 5 ngày từ thứ 2 đến thứ 6.
- Giờ hành chính ở các ngân hàng thường bắt đầu từ lúc 9:00 sáng đến 12:00 trưa, và từ 13:00 đến 17:00 chiều. Một số ngân hàng đóng cửa vào thứ 2.
- Các cửa hàng bách hóa tổng hợp thường mở cửa vào 8:30 hay 9:00 sáng và đóng cửa vào 8:30 hay 9:30 buổi tối. Giờ làm việc ở đây có thể kéo dài hơn vào mùa hè.
- Các trung tâm thương mại, quán rượu và khách sạn mở cửa 24/24 mỗi ngày.

➤ Lịch nghỉ lễ:

1 tháng 1	Năm mới
-----------	---------

Tháng 2	Tết Trung Quốc
5 tháng 4	Ngày tảo mộ
1 và 2 tháng 5	Quốc tế lao động
6 tháng 6	Lễ hội đua thuyền
Tháng 9	Tết Trung Thu
1 – 5 tháng 10	Quốc khánh

Vật dụng cá nhân đem theo khi xuất nhập cảnh

Hải quan Trung Quốc sẽ kiểm tra ngẫu nhiên hành khách nhập cảnh. Quy định cho phép đem theo 400 điều thuốc (600 điều nếu ở lâu hơn 6 tháng), 2 chai rượu và một lượng nước hoa cho phép. Tiền mặt có thể đem theo dưới 6.000 USD không cần khai báo. Những ấn phẩm, tài liệu, phim ảnh liên quan đến các thông tin không phù hợp đến văn hóa, kinh tế, chính trị, xã hội của Trung Quốc hoàn toàn bị cấm. Các hàng hóa liên quan đến văn hóa, kim loại đá quý, nữ trang mua tại Trung Quốc phải khai báo khi xuất cảnh.

Chương 9: Các cơ quan quản lý và đầu mối liên lạc

Các Văn phòng Ủy ban

➤ Ủy ban Nhà nước về Khoa học, Công nghệ và Công nghiệp Quốc phòng Quốc gia

Địa chỉ: A8 Fucheng Lu

Haidian District, Beijing 100037, China

Điện thoại: (86-10) 6851-6733;

Vấn đề quốc tế: (86-10) 8858-1475

Fax: (86-10) 8858-1514

➤ Ủy ban Cải cách và Phát triển quốc gia

Địa chỉ: 38 Yuetannanjie

Xicheng District, Beijing 100824, China

Điện thoại: (86-10) 6850-2000;

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6850-1343

Fax: (86-10) 6850-2117

Website: <http://en.ndrc.gov.cn>

Các Bộ ngành

➤ Bộ Nông nghiệp

Bộ trưởng: Han Changfu

Địa chỉ : 11 Nongzhanguan Nanli

Chaoyang District, Beijing 100125, China

Điện thoại: (86-10) 5919-1830

Fax: (86-10) 5919-2466 / (86-10) 5919-2451

Website: <http://english.agri.gov.cn>

➤ **Bộ Giao thông Vận tải**

Địa chỉ: 11 Jianguomennei Dajie

Dongcheng District, Beijing 100736, China

Điện thoại: (86-10) 6529-2114;

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6529-2206 / 2208

Fax: (86-10) 6529-2345

Website: www.moc.gov.cn (không có trang tiếng Anh)

➤ **Bộ Gia Cư và Phát triển Đô thị Nông thôn**

Địa chỉ: 9 Sanlihe Lu

Haidian District, Beijing 100835, China

Điện thoại: (86-10) 5893-4114 ;

Vấn đề quốc tế: (86-10) 5893-4049

Fax: (86-10) 6831-2524

Website: <http://www.mohurd.gov.cn/> (không có trang tiếng Anh)

➤ **Bộ Văn hóa**

Địa chỉ: 10 Chaoyangmen Beijie

Dongcheng District, Beijing 100020, China

Điện thoại: (86-10) 5988-1114 ;

Vấn đề quốc tế: (86-10) 59882005 / 2004

Fax: (86-10) 59881986 / 2005

Website: <http://www.ccnt.gov.cn/English/index.html>

➤ **Bộ Giáo dục**

Địa chỉ: 37 Damucang Hutong

Xidan, Xicheng District, Beijing 100816, China

Điện thoại: (86-10) 6609-6114

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6609-6275

Fax: (86-10) 6601-3647

Website:

http://www.moe.gov.cn/publicfiles/business/htmlfiles/moe/moe_2792/index.html

➤ **Bộ Tài chính**

Địa chỉ: 3 Nansanxiang

Sanlihe, Xicheng District, Beijing 100820, China

Điện thoại: (86-10) 6855-1114 ;

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6855-1175

Fax: (86-10) 6855-1125

Website: www.mof.gov.cn (không có trang tiếng Anh)

➤ **Bộ Ngoại giao**

Địa chỉ: 2 Chaoyangmen Nandajie

Chaoyang District, Beijing 100701, China

Điện thoại: (86-10) 6596-1114

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6596-3100

Fax: (86-10) 6596-1808

Website: www.fmprc.gov.cn/eng/default.htm

➤ **Bộ Thương mại**

Địa chỉ: 2 Dongchang'an Avenue

Beijing 100731, China

Điện thoại: (86-10) 6512-1919

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6519-8830

Fax: (86-10) 6519-8904

Website: <http://english.mofcom.gov.cn/>

➤ **Bộ Bảo vệ môi trường**

Địa chỉ: 115 Xizhimennei Nanxiaojie

Beijing 100035, China

Điện thoại: (86-10) 6655-6114

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6655-6495 / 6496

Fax: (86-10) 6655-6521

Website: <http://english.mep.gov.cn>

➤ **Bộ Y tế**

Địa chỉ: 1 Xizhimenwai Nanlu

Xicheng District, Beijing 100044, China

Điện thoại: (86-10) 6879-2114

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6879-2297

Fax: (86-10) 6879-2295

Website: www.moh.gov.cn (không có trang tiếng Anh)

➤ **Bộ Công nghiệp và Công nghệ thông tin**

Địa chỉ: 13 Xichang'anjie

Beijing 100804, China

Điện thoại: (86-10) 6601-4249

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6601-1365

Fax: (86-10) 6601-1370

Website: www.miit.gov.cn

➤ **Bộ Tư pháp**

Địa chỉ: 10 Chaoyangmen Nandajie

Chaoyang District, Beijing 100020, China

Điện thoại: (86-10) 6520-5114;

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6520-6239

Fax: (86-10) 6520-5866

Website: <http://english.moj.gov.cn/>

➤ **Bộ Nguồn Nhân lực và An sinh Xã hội**

Địa chỉ: 12 Hepingli Zhongjie

Dongcheng District, Beijing 100716, China

Điện thoại: (86-10) 8420-1114

Vấn đề quốc tế: (86-10) 8423-3379

Fax: (86-10) 8423-3320

Website: www.mohrss.gov.cn (không có trang tiếng Anh)

➤ **Bộ Đất đai và Tài nguyên**

Địa chỉ: No.64 Fu Nei Street

Xicheng District, Beijing 100812, China

Điện thoại: (86-10) 6655-8001

Fax: (86-10) 6655-8004

Website: www.mlr.gov.cn/mlrenglish/

➤ **Bộ Công an**

Địa chỉ: 14 Dongchang'anjie

Beijing 100741, China

Điện thoại: (86-10) 6626-2114;

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6626-3279

Fax: (86-10) 6626-1596

Website: www.mps.gov.cn (không có trang tiếng Anh)

➤ **Bộ Đường sắt**

Địa chỉ: 10 Fuxing Lu

Haidian District, Beijing 100844, China

Điện thoại: (86-10) 5184-0114;

Vấn đề quốc tế: (86-10) 5184-1855

Website: www.chinamor.gov.cn (không có trang tiếng Anh)

➤ **Bộ Khoa học và Công nghệ**

Địa chỉ: Yi 15 Fuxinglu

Haidian District, Beijing 100862, China

Điện thoại: (86-10) 5888-1800

Vấn đề quốc tế: (86-10) 5888-1300 / 1301

Fax: (86-10) 5888-2556

Website: www.most.gov.cn/eng/index.htm

➤ **Bộ Tài nguyên nước**

Địa chỉ: 2 Baiguanglu Ertiao

Xuanwu District, Beijing 100053, China

Điện thoại: (86-10) 6320-2114

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6320-2825

Fax: (86-10) 6320-2822

Website: www.mwr.gov.cn/english/

Các cơ quan trực thuộc chính phủ

➤ **Văn phòng Chính phủ**

Địa chỉ: 22 Xi'anmen Dajie

Beijing 100017, China

Điện thoại: (86-10) 8308-6195

Fax: (86-10) 8308-6195

Website: www.ggj.gov.cn (không có trang tiếng Anh)

➤ **Cục Hàng không Trung Quốc**

Địa chỉ: 155 Dongsì Xidajie

Beijing 100710, China

Điện thoại: (86-10) 6409-1114

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6409-1295

Fax: (86-10) 6401-6918

Website: www.caac.gov.cn (không có trang tiếng Anh)

➤ **Tổng cục Hải quan**

Địa chỉ: 6 Jianguomennei Dajie

Beijing 100730, China

Điện thoại: (86-10) 6519-4114

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6519-5980

Fax: (86-10) 6519-4354

Website: <http://english.customs.gov.cn/publish/portal191/>

➤ **Tổng Cục Du lịch**

Địa chỉ: Jia 9 Jianguomennei Dajie

Beijing 100740, China

Điện thoại: (86-10) 6520-1114

Vụ Hợp tác quốc tế: (86-10) 6520-1810

Fax: (86-10) 6512-2851

Website: <http://en.cnta.gov.cn/>

➤ **Phòng Quản lý Công nghiệp và Thương mại**

Địa chỉ: 8 Sanlihe Donglu

Xicheng District, Beijing 100820, China

Điện thoại: (86-10) 68865-0000

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6803-1508

Fax: (86-10) 6802-3447

Website: <http://www.saic.gov.cn/english/index.html>

➤ **Cục quản lý Đài phát thanh, phim, và Truyền hình**

Địa chỉ: 2 Fuxingmenwai Dajie

Beijing 100866, China

Điện thoại: (86-10) 8609-3114

Vấn đề quốc tế: (86-10) 8609-2141

Fax: (86-10) 6801-0174

Website: www.sarft.gov.cn (không có trang tiếng Anh)

➤ **Tổng cục Giám sát Chất lượng cho, Kiểm tra và Kiểm dịch thực vật**

Địa chỉ: No.9 Ma Dian Bridge East

Hai Dian District, Beijing 100088, China

Điện thoại: (86-10) 8226-0114

Vấn đề quốc tế: (86-10) 8226-1693 / 1955

Fax: (86-10) 8226-0552

Website: <http://english.aqsiq.gov.cn/>

➤ **Tổng cục Thuế**

Địa chỉ: 5 Yangfangdian Xilu

Haidian District, Beijing 100038, China

Điện thoại: (86-10) 6341-7114

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6341-7901

Fax: (86-10) 6341-7870

Website: <http://202.108.90.130/n6669073/index.html>

➤ **Cục quản lý thực phẩm và dược**

Địa chỉ: A38 Beilishilu

Xicheng District,

Beijing 100810, China

Điện thoại: (86-10) 6831-3344

Vấn đề quốc tế: (86-10) 8833-0813

Fax: (86-10) 6833-7662

Website: <http://www.sfda.gov.cn>

➤ **Cục Quản lý Lâm nghiệp**

Địa chỉ: 18 Hepingli Dongjie,

Beijing 100714, China

Điện thoại: (86-10) 8423-9000

Vấn đề quốc tế: (86-10) 8423-8720

Fax: (86-10) 6421-9149

Website: www.forestry.gov.cn

➤ **Văn phòng Sở hữu trí tuệ**

Địa chỉ: 6 Xituchenglu, Jimenqiao

Haidian District, Beijing 100088, China

Điện thoại: (86-10) 6208-3114

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6208-3268

Fax: (86-10) 6201-9615

Website: www.sipo.gov.cn/sipo_English/

➤ **Cục Quản lý bản quyền quốc gia**

Địa chỉ: 40# Xuanwumenwai Dajie

Xuanwu District, Beijing 100052, China

Điện thoại: (86-10) 8313 8000

Vấn đề quốc tế: (86-10) 8313 8736 / 8313 8735

Fax: (86-10) 6528 0038

Website: www.ncac.gov.cn

➤ **Cục Thống kê Quốc gia**

Địa chỉ: 75 Yuetannanjie

Xi Cheng District, Beijing 100826, China

Điện thoại: (86-10) 6857-3311

Vấn đề quốc tế: (86-10) 6857-6355

Fax: (86-10) 6857-6354

Website: <http://www.stats.gov.cn>

➤ **Cục Quản lý năng lượng quốc gia**

Địa chỉ: 38 Yuetannanjie

Xicheng District, Beijing 100824, China

Điện thoại: (86-10) 6850-5670

Fax: (8610) 6850-5673

Website: www.ndrc.gov.cn

Văn phòng thuộc Chính phủ

➤ Văn phòng trung ương

Địa chỉ: Zhongnanhai, Beijing 100017, China

Điện thoại: (86-10) 6309-6898 / 6307-0950

Fax: (86-10) 6309-3102

Website: www.gov.cn

➤ Văn phòng Thông tin Hội đồng Nhà nước của Trung Quốc

Địa chỉ: 225 Chaoyangmennei

Beijing 10010, China

Điện thoại: (86-10) Fax: (86-10)

Website: www.scio.gov.cn

➤ Văn phòng Nội vụ

Địa chỉ: 9 Wenjinjie

Beijing 100017, China

Điện thoại: (86-10) 6309-7599

Website: www.chinalaw.gov.cn

➤ **Văn phòng nghiên cứu của Hội đồng Nhà nước**

Địa chỉ: Zhongnanhai,

Beijing 100017, China

Điện thoại: (86-10) 6309-7785

Fax: (86-10) 6309-7803

Các tổ chức khác

➤ **Ủy ban Điều tiết Chứng khoán Trung Quốc**

Địa chỉ: 19 Jinrong Avenue

Xicheng District, Beijing 100032

Điện thoại: (86-10) 8806-1000

Website: www.csrc.gov.cn

➤ **Học viện Kỹ thuật Trung Quốc**

Địa chỉ: No.2 Bingjiaokou Hutong

Beijing 100088

Điện thoại: (86-10) 5930 0264

Website: www.cae.cn/en/

➤ **Học viện Khoa học Trung Quốc**

Địa chỉ: 52 Sanlihe Road

Xicheng District, Beijing 100864

Điện thoại: (86-10) 6859-7114

Website: www.cas.ac.cn (không có trang tiếng Anh)

➤ **Viện Khoa học Xã hội**

Viện trưởng: Chen Kui Yuan

Địa chỉ: 5 Jiannei Dajie

Beijing 100732, China

Điện thoại : (86-10) 8519-5999

Website: www.cass.net.cn (không có trang tiếng Anh)

➤ **Trung tâm Nghiên cứu Phát triển**

Địa chỉ: 225 Chaoyangmennei Avenue

Dongcheng District, Beijing 100010

Điện thoại: (86-10) 6523-0008

Website: www.drc.gov.cn/english/

Phòng giám sát của các ủy ban và các Bộ

➤ **Cục Quản lý Ngoại hối**

Địa chỉ: 18 Fuchenglou, Haidian District

Beijing 100048, China

Điện thoại: (86-10) 6840-2507

Website: http://www.safe.gov.cn/model_safe_en/index.jsp?id=6

➤ **Cục quản lý Nhân sự nước ngoài**

Địa chỉ: No.1 Zhong Guan Cun South Street

Haidian District, Beijing 100873, China

Điện thoại: (86-10) 6894-8899

Fax: (86-10) 6894-0923

Website: <http://www.safea.gov.cn/english/>

➤ **Cục quản lý các loại hạt**

Địa chỉ: 11A, Muxudi Beili

Xincheng District, Beijing 100038, China

Điện thoại: (86-10) 6390-6078

Website: <http://www.chinagrains.gov.cn/english/index.html>

➤ **Hội đồng Công nghiệp nhẹ**

Địa chỉ: No. 11 Yangfangdian Road

Haidian District, Beijing 100833, China

Điện thoại: (86-10) 51931899

Website: <http://www.clii.com.cn/news/CNLIC/index.aspx>

➤ **Hiệp hội Sắt Thép Trung Quốc**

Địa chỉ: 46 Dongsì Xidajie

Dongcheng District, Beijing 100711, China

Điện thoại: (86-10) 6513-3322

Website: <http://www.chinaisa.org.cn/index.php?styleid=2>

➤ **Cục quản lý hàng hải**

Địa chỉ: 1 Fuxingmenwai Dajie

Beijing 100860, China

Điện thoại: (86-10) 6803-2211

Website: <http://www.soa.gov.cn/soa/index.htm>

➤ **Hiệp hội Công nghiệp Dầu khí và Hóa chất**

Địa chỉ: Building 16, 4 District

Anhuili, Yayuncun

Beijing 100723, China

Điện thoại: (86-10) 8488-5415

Fax: (86-10) 8488-5089

Website: www.cpcia.org.cn / English.htm

➤ **Cục Bưu chính**

Địa chỉ: A8 Bei Lishilu

Xicheng District, Beijing 100868 China

Điện thoại: (86-10) 6606-9955

Fax: (86-10) 6641-9711

Website: www.chinapost.gov.cn

(En) www.chinapost.gov.cn/folder12/2008/10/2008-10-3117985.html

➤ **Hội đồng May mặc và Dệt may**

Địa chỉ: 12 Dongchang'anjie

Beijing 100742, China

Điện thoại: (86-10) 8522-9100, 9207

Fax: (86-10) 8522-9174

Website: www.cntac.org.cn

(En) <http://english.ctei.gov.cn/Services/90722.htm>

Hiệp hội và Tổng công ty

➤ **Liên đoàn Công nghiệp và Thương mại**

Địa chỉ: 93 Beiheyang Dajie, Beijing 100006

Điện thoại: (86-10) 6513-6677

Website: www.acfic.org.cn

➤ **Hội đồng Xúc tiến Thương mại Quốc tế**

Địa chỉ: 1 Fuxingmenwai Street

Beijing 100860

Điện thoại: (86-10) 8807 5000

Fax: (86-10) 6801 1370

Website: www.ccpit.org

(En) <http://english.ccpit.org/>

➤ **Hiệp hội Công nghiệp loại kim loại màu**

Địa chỉ: Yi 12 Fuxing Lu

Haidian District, Beijing 100814, China

Điện thoại: (86-10) 6397-1859 / 6397 1618

➤ **Công ty Bảo hiểm nhân dân Trung Quốc**

Địa chỉ: #69 Xuan Wu Men Dong He Yan Jie

Beijing 100052, China

Điện thoại: (86-10) 6315-6688

Fax: (86-10) 6315-2033 / 6303-3589

Website: www.piccnet.com.cn

(En) <http://www.piccnet.com.cn/english/ggtheng/index.shtml>

➤ **Tập đoàn Đầu tư và Ủy thác Trung Quốc**

Địa chỉ: Capital Mansion, 6 Xinyuan Nanlu

Chaoyangqu, Beijing 100004 China

Điện thoại: (86-10) 6466-0088

Website: www.citic.com

<http://www.citic.com/wps/portal/encitic>

➤ **Tập đoàn Dầu khí Ngoài khơi Trung Quốc**

Địa chỉ: No.25 Chaoyangmen Beidajie

Beijing 100010

Điện thoại: (86-10) 8452-1071 / 8452-1010

Fax: (86-10) 6460-2600

Website: www.cnooc.com.cn

<http://en.cnooc.com.cn/>

➤ **Tập đoàn Dầu khí Trung Quốc**

Địa chỉ: 9 Dongzhimen Beidajie

Dongcheng District, Beijing 100007, China

Điện thoại: (86-10) 6209-4114

Fax: (86-10) 6209-4205

Website: <http://www.cnpc.com.cn/en/>

➤ **Tập đoàn dầu khí hóa chất**

Địa chỉ: 22 Chaoyangmen North Street

Chaoyang District, Beijing 100728, China

Điện thoại: (86-10) 5996-0114

Fax: (86-10) 6421-8356

Website: www.sinopec.com.cn

<http://english.sinopec.com/>

➤ **Tổng công ty xây dựng Trung Quốc**

Địa chỉ: 15 Sanlihe Rd., Xicheng District

Beijing 100037, China

Điện thoại: (86-10) 88083288, 8808-2958

Fax: (86-10) 8808-2789

Website: www.cscec.com.cn

<http://www.cscec.com.cn/english>

➤ **Tổng công ty đóng tàu Trung Quốc**

Địa chỉ: No. 72 Kunminghu Nanlu

Haidian District, Beijing 100097, China

Điện thoại: (86-10) 6803-8833 6803-9205 6803-3947

Fax: (86-10) 6803-9205 / 6803-1579

Website: www.csic.com.cn

<http://www.csic.com.cn/en/default.htm>

Địa chỉ, số điện thoại các Cơ quan đại diện của Trung Quốc tại Việt Nam.

➤ **Đại sứ quán Trung Quốc tại Việt Nam.**

Địa chỉ: 46 Phố Hoàng Diệu, Hà Nội.

Điện thoại: 00844-8453736

Fax: 00844-8234286

Tham tán: 00844-8232845

E-mail: chinacom@hn.vnn.vn

➤ **Tổng lãnh sự quán Trung Quốc tại Việt Nam**

Địa chỉ: 39 Nguyễn Thị Minh Khai, Quận I, TP Hồ Chí Minh

Điện thoại: (84.8) 8292457

Fax: (84.8) 8295009

➤ **Phòng tham tán kinh tế-thương mại Đại sứ quán Trung Quốc tại Việt Nam.**

Địa chỉ: 46 Phố Hoàng Diệu, Hà Nội.

Hòm thư điện tử: chinacom@hn.vnn.vn

➤ **Văn phòng kinh tế-thương mại Tổ lãnh sự quán Trung Quốc tại Tp.HCM**

Địa chỉ: 39 Nguyễn Thị Minh Khai, Quận I, TP Hồ Chí Minh

Điện thoại: 00848-8292463

FAX: 00848-8231142

➤ **Văn phòng Cơ quan phát triển thương mại Hồng Kông tại Tp.HCM**

Điện thoại: 84-8-823-5883, 823-5884

E-mail: hochiminh.city.office@tdc.org.hk

Địa chỉ số điện thoại các cơ quan đại diện của Việt Nam tại Trung Quốc.

➤ **Đại sứ quán Việt Nam tại Trung Quốc**

Địa chỉ: 32, Đường Quang Hoa, Kiến Quốc môn ngoại Thành phố Bắc Kinh

Số bưu chính: 100600

Điện thoại: 65321155, 65321125

Fax: 010-65325720

Số máy ngoài giờ làm việc: 65321125

➤ **Tổng lãnh sự quán Việt Nam tại Trung Quốc**

• **Tại Quảng Châu:**

Địa chỉ: Tầng 2 toà nhà B Khách sạn Hoa Hạ,

đường vòng tây, Thành phố Quảng Châu.

Điện thoại: 83305910, 83305911

Fax: 008620- 83305915

Tổng lãnh sự: 008620- 86527798

- **Tại Nam Ninh:**

Địa chỉ: Số nhà 109, Đại lộ Dân tộc, thành phố Nam Ninh

Liên hệ: Tổng lãnh sự: ông Trần Duy Hải.

- **Tại đặc khu hành chính Hồng Kông Trung Quốc**

Địa chỉ: Tầng 15 Tòa Thương mại số 230, đường Oan-chay

Quận Oan-chay Hồng Kông

Điện thoại: 25914517, 25914510

Fax: 25914524, 25914539

Mã vùng: 0085-2